

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

โดย
สุเทพ พันประสิทธิ์
เฉลิมพร ภาระสกุล
วันเพ็ญ พินເຜືອກ

สัญญาเลขที่ RDG 4650043

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัย

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

โดย

ผศ.สุเทพ พันประสิทธิ์

ผศ.ดร.เลิศพร ภาระสกุล

อาจารย์วันเพ็ญ พินเพ็อก

ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ภาควิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ โดยได้รับเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และได้รับการส่งเสริมด้านเวลาและสิ่งอำนวยความสะดวก จากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลางเขต 8 (นครนายก) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (นครราชสีมา) และเขต 2 (อุบลราชธานี) อีกทั้ง สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว ตลอดจนหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกได้แก่ แขวงการทางบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ สระแก้ว ด้านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ อุทัยธานีแห่งชาติปางสีดา และ เข้าพระวิหาร อุทัยธานีประวัติศาสตร์พนมรุ้ง บริษัทสารนทั่วโลก พี.เค. ชิติทั่วโลก บริษัทพโลยสยามทั่วโลก และ โรงแรมอรัญเมธ์เมจ

ในโอกาสนี้ กระผมขอกราบขอบคุณอย่างสูงต่อสถาบันและบุคคลที่ให้ความเมตตาและกรุณาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้ถูกส่งไปด้วยดี ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ศิริรัศมี ผู้ประสานงานชุดโครงการนี้ อย่างเป็น呂ดและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศาสตราจารย์ ดร.บุญเดช เลียวประไพ ศาสตราจารย์ ดร.ประชุม สุวัตถี รองศาสตราจารย์สูง ศรีคำพร รองศาสตราจารย์สูง บุญคล้อย คุณไชยยง เจริญเมือง คุณจันทิพา ไชยนันท์ รวมทั้งทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้ข้อคิดเห็นในการค้นคว้าวิจัยอันเป็นประโยชน์และวิทยาทานแก่คณาจารย์วิจัย

(นายสุเทพ พันประสิทธิ์)

ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ชั้น3 อาคารสำนักอธิการบดี 110/1-4 ถนนประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทร 0-2954-7300 ต่อ 187 มือถือ 0-6565-8195 โทรสาร 0-2580-0064

E-mail:sutep_p@hotmail.com

30 กรกฎาคม 2547

บทคัดย่อ

กลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ศึกษากรณีจังหวัดสระแก้ว
บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

เป้าหมายของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางและกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา อันได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โรงเรມ ที่พัก ร้านอาหาร ที่พักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก สถาบันที่ส่งเสริมในพื้นที่แหล่งการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา โดยเน้นให้ทราบถึงลักษณะทางการค้า การดำเนิน กิจการ ปัจจุบัน และอุปสรรคในการให้บริการ (ตลอดจนวิเคราะห์ให้ทราบถึงความพอดีของจำนวนสถานบริการ ณ ปัจจุบัน)
  - เพื่อประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับสถานบริการและการจัดการอย่างมีส่วนร่วมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เหมาะสมในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
  - เพื่อวิเคราะห์เส้นทางและการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มธุรกิจการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตจังหวัด สาระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ
  - เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางและจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
  - เพื่อประมาณค่าอุปสงค์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณสถานในจังหวัดในการศึกษา
  - เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยว กลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนของประเทศไทยและกัมพูชา

วิธีการวิจัย

1. การวิจัยเอกสารจากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ นำมายังเคราะห์เนื้อหา
2. การวิจัยเชิงสำรวจพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ณ อำเภอรัษฎา จังหวัดสระแก้ว อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์งาน งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ และโรงแรมที่พักในเมืองอุบลราชธานีได้ตัวอย่าง 403 ตัวอย่าง
3. การวิจัยเชิงประเมิน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานขอม วัฒนธรรมงานประเพลี และธรรมชาติจำนวน 65 แห่ง และการประเมินระดับการใช้กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก และสถานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ศึกษา

ผลการวิจัย

ส่วนหนึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี โดยผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไทยกับเมืองเสียมราฐ นครวัด นครชุม ตามเส้นทางอรัญประเทศ ศรีสกponent เสียมราฐ และช่องสะจำ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ กับเมืองอัลลง่วง เชื่อมต่อไปถึงเสียมราฐ และการเชื่อมโยงแหล่งวัฒนธรรมขอมกับภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย โดยใช้ศักยภาพการท่องเที่ยวของอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์ และปราสาทเขาพระวิหาร เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ผลการวิเคราะห์จุดเด่น และโอกาสของจังหวัดชายแดน ได้ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ คือ (1) กลยุทธ์การเชื่อมสาระแก้ว ศรีสะเกษ สุรินทร์ โยงกับเมืองเสียมราฐ ด้านการค้าชายแดน เพื่อการส่งสินค้าไปตลาดประเทศไทยกัมพูชา และการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับกลุ่มโบราณสถาน นครวัด นครชุม (2) กลยุทธ์การพัฒนา ศักยภาพด้านนบริการและแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เสริมความน่าสนใจของแหล่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดแสดงสีเสียง การท่องเที่ยวสร้างความรู้ ประวัติ-ศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติวิทยา เชิงนิเวศ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพการกีฬาร่วมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่มุ่งยั่งยืนทางด้านนักท่องเที่ยว (3) กลยุทธ์การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (4) กลยุทธ์การสร้างกิจกรรมส่งเสริมการตลาดประชาสัมพันธ์กิจกรรมเด่น การสร้าง Brand ของภูมิภาค และจังหวัด (5) กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และท้องถิ่น มีการร่วมกันของการท่องเที่ยว

วัฒนธรรมประเพณี และหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล (6) กลยุทธ์การพัฒนาความพร้อมของประเทศเพื่อนบ้านในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และเงินช่วยเหลือในโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (7) การเปิดประตูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่อินโดจีน สร้างความเชื่อมโยงทั้งการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น (8) กลยุทธ์การรณรงค์ท่องเที่ยวทางรัฐยนต์ เพื่อย้ายตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวอิสระ

Abstract

The Management Strategies for Tourism Development in the Provinces Bordering Thailand and Cambodia : Case Studies in Sakaew , Buriram , Surin and Sisaket Provinces.

Objectives

The objectives of this research were 1) to survey and collect data related to supply of tourism resources and services available in the four province bordering Thailand and Cambodia, which include tourism destinations and infrastructure such as transportation routes, electricity , water supply, telephone services, accommodation, restaurants, souvenir shops and rest areas , 2) to assess the potentials and qualities of these tourism resources in order to find suitable measures to promote them , 3) to study the existing routes in the four provinces and to suggest new routes for tourism purposes , 4) to study tourist behaviour while visiting the four provinces , including their motivations in visiting these provinces and Thailand, modes of travel, length of stay, food consumption patterns, expenses, levels of interest in visiting certain destinations in these provinces and their perceptions of Thailand , 5) to estimate the demand of tourism sites , and to find out factors affecting nature and cultural tourism in Thailand, 6) to examine tourism strategies and policies of the four provinces.

Research Methods

1. Documentary research including data available from Tourism Authority of Thailand, Sakaew , Buriram , Surin and Sisaket provinces.
2. Survey research using questionnaires to interview tourists visiting Sakaew province, Elephant Festival in Surin , Phanom Rung Sanctuary in Buriram , and Preach Vihear Sanctuary in Sisaket. 403 tourist samples were obtained.
3. Evaluation of tourism sites in the four provinces by selected expertises. 65 tourism sites were evaluated. Some tour companies, hotels, restaurants, souvenir shops and agencies related to tourism were also evaluated.
4. SWOT analysis of the four provinces.

Research Findings

One of the research findings corresponded to the action plan to develop and promote tourism in Northeastern Thailand and the action plans to develop tourism in Nakonratchasima, Buriram, Surin, Sisaket and Ubonratchatani provinces. Strategies suggested are as follow 1) Using Sakaew province as a hub for tourists visiting Siam Reap in Cambodia 2) Using Sisaket as a hub for tourists visiting Siam Reap via Sa Ngam Pass 3) Using folk wisdom as attractions such as tours to silk – weaving villages in Surin and Sisaket, to handicraft – making villages in Surin 4) Using the motto each province to create a unique brand 5) Co-operation between private sectors and local authorities to create new tourism products 6) Promoting overland tours to archaeological sites in Cambodia using the four provinces as tourism hubs 7) Considering establishing entertainment compresses near the border of Thailand and Cambodia.

สรุปสำหรับผู้บริหาร

Executive Summary

กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

กรณีศึกษา : จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

The Management Strategy for Tourism Development in The Provinces Bordering Thailand

Combodia : Case Studies in Sakew , Buriram , Surin and Srisaket Provinces

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา กรณีศึกษา จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ มีเป้าหมายการวิจัยเพื่อหาแนวทางกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา ผลงานการศึกษาประกอบด้วย

ส่วนแรก การทบทวนแผนพัฒนาภาคกลางตอนบน อันได้แก่ นครนายก ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว และทบทวนแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (อีสานใต้) อันได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวปานกลาง เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดเพื่อให้มีศักยภาพเป็นเมืองหลักในการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ส่วนที่สอง ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา ส่วนมากจากการทำแผนพัฒนาและทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวระยะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดที่ศึกษา หรือภูมิภาคอีสานใต้ และจังหวัดสระแก้ว และประเทศไทยกัมพูชา

ส่วนที่สาม ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ โดยมุ่งวิเคราะห์ส่วนที่เป็นกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและกลยุทธ์ทางการตลาด รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาแล้วใน 4 จังหวัดดังกล่าว

ส่วนที่สี่ ทบทวนแผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาเป็นกรอบและเป้าหมายของกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกต่างประเทศ ที่มุ่งส่งเสริมการสร้างพัฒนิยมการท่องเที่ยวกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน ตามวิสัยทัศน์ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย Tourism Capital of Asia และทบทวนกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดในประเทศไทย โดยเฉพาะการเสริมสร้างความรู้ให้กับเยาวชนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา

การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษา จากแหล่งข้อมูลทุกคู่มือของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกระทรวงมหาดไทย นำมาสานเทศนาเสนอเป็นรายจังหวัด และรายอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งนี้เพื่อให้เกิดกรอบการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดที่ศึกษา รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในเขตประเทศไทยทั่วๆไป ได้สูงในการเชื่อมโยง เช่น ปราสาทเขาพระวิหาร นครวัด กลุ่มโบราณสถานเมืองพระนคร ปราสาทโกรเลย แหล่งโบราณสถานบันทายฉมาน แหล่งโบราณสถานกุเลน ในส่วนนี้มีรายละเอียดในบทที่ 3

การประเมินศักยภาพและคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสองส่วนหลักคือ การประเมินจากความพร้อมในการท่องเที่ยวอันได้แก่ การเข้าถึง ที่ตั้งบริเวณของแหล่งท่องเที่ยว กายภาพและสิ่งแวดล้อม นโยบายและการจัดการของสถานที่ สวัสดิภาพและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อีกส่วนหนึ่งคือ ประเมินคุณภาพในเรื่องของคุณค่าความสำคัญทางด้านการเรียนการศึกษาทางวิชาการ ประวัติศาสตร์ ในรายคดี ศิลปะ และวัฒนธรรม

ผลการประเมิน กลุ่มโบราณสถานที่มีศักยภาพสูง มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ คือ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง ปราสาทหินเมืองตាំ ปราสาทเข้าพระวิหาร ปราสาท-สระกำแพงใหญ่ กลุ่มโบราณสถาน ศักยภาพปานกลาง มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศได้ต้องจัดทำกิจกรรมประกอบระดับนานาชาติ อย่างเช่น ปราสาทศรีบรรพต

ตารางที่ 1 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในร้านสถาน กลุ่มศักยภาพสูงมีปัจจัยความสามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวต่างชาติได้

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	3	3	1
ปราสาทเมืองตា	บุรีรัมย์	พระโขนงชัย	3	2.64	2.82	2
ปราสาทวัดสารภีกำแพงใหญ่	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.66	2.78	2.72	3
ปราสาทเขาพระวิหาร	ศรีสะเกษ	กันทาลักษ์	2.34	2.71	2.52	4

ผลการประเมินศักยภาพของงานประเพณีที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง ระดับนานาชาติอยู่แล้วคือ งานแสดงซ้าง จังหวัดสุรินทร์ ส่วนงานประเพณีอื่น ๆ ที่มีผลการประเมินมีศักยภาพสูง ได้แก่ ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง การแสดงแสงสีเสียงที่สารภีกำแพงใหญ่ งานมหกรรมว่าวอีสาน งานแห่เรือยาว สดก และเทศการเจ้าทุเรียน กับทรงลักษณ์ ซึ่งงานกิจกรรมประเพณีเหล่านี้ควรจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นงานระดับนานาชาติเช่นเดียวกับการแสดงซ้างเมืองสุรินทร์

ตารางที่ 2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในร้านสถาน กลุ่มศักยภาพปานกลาง (มีศักยภาพการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาท่องเที่ยว)

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
ปราสาทครีบรูมิ	สุรินทร์	ศรีบรูมิ	2.16	2.82	2.49	1
ปราสาทเขาน้อยสีชมพู	ศรีสะเกษ	อรัญประเทศ	2.14	2.84	2.49	2
ปราสาทศักก็อกกอม	ศรีสะเกษ	โคกสูง	2.13	2.84	2.49	3
ปราสาทสารภีกำแพงน้อย	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.14	2.78	2.46	4
ปราสาทบ้านพลวง	สุรินทร์	ปราสาท	1.76	2.54	2.15	5
กลุ่มปราสาทตาหมีอน	สุรินทร์	กาบเชิง	1.72	2.00	1.86	6

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด วัดมีศักยภาพการท่องเที่ยวสูง คือ วัดป้ามหานเจดีย์ หรือวัดล้านขวด เป็นวัดที่น่าจะได้รับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่กับการขายหัวร่องรอยตามแห่งชาติเชาพระวิหาร

ตารางที่ 3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานกลุ่มนี้ศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เสริมให้นักท่องเที่ยวawareness

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพรวม	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า
ปราสาทเมืองที	สุรินทร์	เมือง	1.31	1.84	1.51
ปราสาทหินบ้านไพล	สุรินทร์	ปราสาทภูมิ	1.36	2.10	1.73
ปราสาทจอมพระ	สุรินทร์	จอมพระ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทยาหยแหง	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทภูมิโป่น	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.70	1.67
ปราสาทหนองหงษ์	บุรีรัมย์	กาบเชิง	1.5	1.90	1.7
ปราสาทบ้านบุ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
กุฎีญี่โถกเมือง	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.36	1.90	1.63
กุฎีญี่หนองบัวลาย	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
ปราสาทโคงจิว	บุรีรัมย์	ประจำ	1.33	1.90	1.61
ปรางค์คู่สวนแตง	บุรีรัมย์	พุทธไชยสง	1.31	1.9	1.6

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตเมือง บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์มีศักยภาพทางด้านผังเมืองสูงสุด และสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ มีมาตรฐาน และเอกลักษณ์สูง และทั้งสองแห่งนี้ภาวะสุนทรียภาพสูง

ตารางที่ 4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม
วัดเจียน (วัดหลวงพ่อโต)	ศรีสะเกษ	บุรีรัมย์	1.84	2.10	1.97
วัดเขาอังคาร	บุรีรัมย์	เฉลิมพระเกียรติ	1.5	1.71	1.61
วัดป่าพระสนาย	บุรีรัมย์	บ้านกรวด	1.44	1.00	1.22
วัดมหาเจดีย์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.69	3.00	2.85

ผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรม สุนีย์วัฒนธรรมอิสานใต้ จังหวัดบุรีรัมย์ มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูงแต่ยังขาดการโฆษณาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และจัดกิจกรรมส่งเสริมระดับประเทศ และนานาชาติ และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับสุนีย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีศักยภาพการท่องเที่ยว เช่น กัน ทางด้านจังหวัดสุรินทร์ หมู่บ้านเครื่องจกรสารบ้านบุทุน และหมู่บ้านทอผ้าไหม บ้านทำส่าว่าง และบ้านเรือนสินธุ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเช่นกัน

ตารางที่ 5 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง

แหล่งท่องเที่ยว	ผังเมือง	มาตรฐาน/เอกลักษณ์	สุนทรียภาพ
อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์	2.48	1.71	3
สวนสมเด็จ/ศรีสะเกษ	1.89	2.2	3
สวนนกบุรีรัมย์	1.29	1.85	1

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า ในเขตจังหวัดชายแดนไทย โดยพิจารณาเฉพาะค่าประเมินของศักยภาพการท่องเที่ยว ซึ่งมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ลงมาถึงต่ำ ในกลุ่มนี้ อุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระบุรี มีศักยภาพสูงสุด และอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยว และเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานหลายแห่ง จะต้องเดินเท้าเพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมประเพณี

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
หมู่บ้านจักสานบ้านบุญทุม	สุรินทร์	เมือง	2.38	2.41
ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	บุรีรัมย์	เมือง	2.9	2.25
ศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	เมือง	2.12	1.41
หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง	สุรินทร์	เมือง	1.1	2.28
หมู่บ้านช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.83	2.66
หมู่บ้านทอผ้าไหมเบ瓦สินธินทร์	สุรินทร์	กิ่งอำเภอเบา瓦สินธินทร์	2.36	2.19

ผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ (น้ำตก) ที่มีความต้องการอุทิศตน แห่งชาติน้ำตกในเขตจังหวัดศรีสะเกษ มีระดับศักยภาพปานกลาง แต่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวรองได้แก่ น้ำตกสำโรงเกียรติ น้ำตกห้วยจันทร์ และน้ำตกภูล้อ อัดฉุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้คือ มีน้ำตกสวยงามระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม ของทุกปี หลังจากนั้นน้ำจะน้อยลงและหมดไปในที่สุด

ผลการประเมินของศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (เจื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ) ในพื้นที่จังหวัดที่ศึกษาอ้างเก็บน้ำนับว่าเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาด้านการเกษตรเพาะปลูกในปีที่มีฝนทึบช่วง半年 อ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง จังหวัดสุรินทร์ ศักยภาพปานกลางคือ อ่างเก็บน้ำลำนางรอง อ่างเก็บน้ำสนามบิน อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ให้มีศักยภาพไสอกรอบประโภชน์หลักแล้วควรพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวจะทำให้คุณภาพชีวิตและผลผลิตการเกษตรในจังหวัดมีมูลค่าเพิ่ม และประสิทธิภาพการเพิ่มผลผลิตมากขึ้นตัวข

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยง

เส้นทาง	ปัจจุบัน พ.ศ.2546		เป้าหมายเวลาการเดินทางหลังปรับปรุงเส้นทางเสร็จ พ.ศ.2547
	ระยะทาง (ก.ม.)	เวลาการเดินทาง (ช.ม.)	
1. จุดพักกรุงเทพฯ → อรัญประเทศ อรัญประเทศ → ศรีโภสภณ → เสี่ยมราฐ	287 154	4 6-7	3.5 3-4
2. จุดพักสุรินทร์ → ช่องจอม ช่องจอม → กระлан → เสี่ยมราฐ	75 130	1.5 5-6	1.5 3
3. จุดพักสุรินทร์ → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลงวง → เสี่ยมราฐ	110 135	2 5-6	2 3
4. จุดพักศรีสะเกษ → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลงวง → เสี่ยมราฐ	110 135	2 5-6	2 3
5. จุดพักอุบลราชธานี → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลงวง → เสี่ยมราฐ	155 135	2.5 5-6	2.5 3

เส้นทางการท่องเที่ยวจากอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สู่เสี่ยมราฐ

อรัญประเทศ / ปอยเปต → ศรีโภสภณ → เสี่ยมราฐ → โขเตเลสาบ → ปราสาทบันทยศรี → ปราสาทแม่นุญ → ปราสาทแปรรูป → ปราสาทตาพรหม → ปราสาทด้วยแก้ว → ปราสาทพระวรค์ → กลุ่มปราสาทพระนคร → นครชุม → ปราสาทบายน ปราสาทลานช้าง → ปราสาทนาป่วน → ปราสาทวิมานอากาศ → นครวัด → บาราย

เส้นทางการท่องเที่ยวจากช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ / โอดเม็ด สู่เสี่ยมราฐ

ช่องจอม / โอดเม็ด → อัลลงวง → กบาลสะเปียน → บันทยศรี → เสี่ยมราฐ
กลุ่มปราสาทพระนคร → นครชุม → ปราสาทบายน → ปราสาทนาป่วน → ปราสาทพินาย → ปราสาทวิมานอากาศ → ปราสาทลานช้าง → ลานพระเจ้าพิรี่อน → ปราสาทตาพรหม → นครวัด → โขเตเลสาบ

เส้นทางการท่องเที่ยวจากช่องสะจำ อําเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ สู่เสี่ยมราฐ

ช่องสะจำ → อัลลงเวง → กบาลสะเปียน → บันทายศรี → เสี่ยมราฐ
 กลุ่มปราสาทพระนคร → นครชุม → ปราสาทนาขัน → ปราสาทนาปวน
 ปราสาทวิมานอากาศ → ปราสาทลานช้าง → ลานพระเจ้าปีเรือน → ปราสาทตาพรหม
 นครวัด → โถเลสถาบัน

เส้นทางการท่องเที่ยวศรีสะเกย สู่ปราสาทเขาพระวิหาร

ศรีสะเกย → วัดล้านนา → ผามอีแดง → อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร →
 ปราสาทเขาพระวิหาร

เส้นทางการท่องเที่ยวงรุงเทพฯ สู่บันเตียเมียนเจย

กรุงเทพฯ → ฉะเชิงเทรา → สารแก้ว → อรัญประเทศ → กิ่งอําเภอโคงสูง
 ปราสาทสด็อกก้อม → ตาพระยา → จุดผ่อนปรนบึงตากวน → บันเตียเมียนเจย
 ปราสาทบันเตียมาร์ → ปราสาทบันเตียพับ → หมอนพวง

เส้นทางการท่องเที่ยวปราสาathomสามชาติ (ไทย-กัมพูชา-ลาว)

ศรีสะเกย → สารกำแพงใหญ่ → ปราสาทเขาพระวิหาร → อุบลราชธานี
 ช่องเม็ก → จำปาศักดิ์ → ปราสาทวัดดู

ผลการสำรวจพฤติกรรมการท่องเที่ยวในการเดินทางเยือนจังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์วิจัยศรีสะเกย
 สารแก้ว เพื่อไปนครวัด

ตอนที่ 1 ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว

สัญชาติของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนประเทศไทยมากที่สุด คือ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 21.8) ลักษณะการเดินทางมากับคณะทัวร์ (ร้อยละ 86.8) และเที่ยวตามลำพัง (ร้อยละ 13.15) กลุ่มอายุ 25 – 34 ปี มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 45.2) การศึกษาระดับปริญญาตรี มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 44.2) กลุ่มอาชีพนักวิชาชีพระดับสูง มาท่องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 37.2) และกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ

(ร้อยละ 24.1) สถานภาพการเป็นโสด เป็นที่มาห้องเที่ยวมากที่สุด (ร้อยละ 62.5) ระดับรายได้ของนักห้องเที่ยว 2,500 US\$ ขึ้นไป มากที่สุด (ร้อยละ 24.1) และระดับรายได้ไม่เกิน 975 US\$ (ร้อยละ 21.6)

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการเดินทางมาห้องเที่ยวประเทศไทย 5 อันดับแรก ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด รองลงมาสามพัฒนธรรมชาติ มาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ชมสถานที่ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวพิเศษ

ตอนที่ 3 สิ่งดึงดูดใจของแต่ละจังหวัดอันดับแรก

สารแก้ว : เป็นที่มีค่าใช้จ่ายถูก

สุรินทร์ : วัฒนธรรม / ประเพณีมีเอกลักษณ์

ศรีสะเกษ : วัฒนธรรม / ประเพณีมีเอกลักษณ์

บุรีรัมย์ : แหล่งโบราณคดี

ตารางที่ 8 แรงจูงใจในการเดินทางมาเยือนแต่ละจังหวัด

สิ่งดึงดูดใจ	สุรินทร์ (%)	สารแก้ว (%)	บุรีรัมย์ (%)	ศรีสะเกษ (%)	รวม (%)
แหล่งโบราณคดี	32.8	29.3	63.3	31.9	38.7
ความสวยงามของธรรมชาติ	16.0	27.3	30.4	38.3	25.6
วัฒนธรรม / ประเพณีที่มีเอกลักษณ์	87.4	24.2	30.4	53.2	51.5
เป็นแหล่งซื้อของ	12.6	7.1	8.9	17.0	10.8
วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น	41.2	32.3	35.4	48.9	38.4
เป็นที่มีค่าใช้จ่ายถูก	10.9	41.4	5.1	10.6	18.3
สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	21.0	25.3	43.0	29.8	28.5
ความมีชื่อเสียง	3.4	10.1	5.1	4.3	5.8
จำนวน (คน)	119	99	79	47	344

ตอนที่ 4 อันดับความน่าสนใจของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยน่าสนใจเป็นอันดับ 1 (ญี่ปุ่น 87.3%) (ฝรั่งเศส 93.8%) (อเมริกาและแคนนาดา 63.9%) (อังกฤษ 66.7%) (ไอซ์แลนด์ 85.4%) (ยุโรปอื่น ๆ 71.4%) (เอเชียอื่น ๆ 90.9%) (เยอร์มัน 81.0%)

ตารางที่ 9 การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาติต่าง ๆ

ประเทศไทยน่าสนใจ ในอันดับที่	ญี่ปุ่น (%)	ฝรั่งเศส (%)	อเมริกาและ แคนาดา (%)	อังกฤษ (%)	โอลิมปิก (%)	ญี่ปุ่น (%)	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (%)	เยอรมัน (%)
1	87.3	93.8	63.9	66.7	85.4	71.4	90.9	81.3
2	11.3	6.3	33.3	17.5	12.5	14.3	9.1	12.5
3	1.4	-	2.8	15.8	2.1	7.1	-	-
4	-	-	-	-	-	-	-	6.3
5	-	-	-	-	-	7.1	-	-
จำนวน (คน)	71	32	36	57	48	14	11	16

ตอนที่ 5 รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ลักษณะการเดินทาง ญี่ปุ่นมาเป็นแพคเกจทัวร์มากที่สุด (43.4%) เดินทางตามลำพังมากที่สุด คือ ฝรั่งเศส (97.0%) อเมริกา (90.0%) อังกฤษ (88.7%) จังหวัดที่ไปเยือนมากถ้วนในประเทศไทย คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ชลบุรี สุราษฎร์ธานี อุบลราชธานี นครราชสีมา ตราด บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ภูเก็ต สุรินทร์ จังหวัดที่นิยมจะไปเยือนหลังจากที่สัมภาษณ์ คือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภูเก็ต เชียงราย ตราด ชลบุรี อุบลราชธานี กระเบื้อง นครราชสีมา กัมพูชา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ

ตารางที่ 10 จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวอนุญาตไปเยือนภายหลังจากจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์

จังหวัดที่ไปเยือนต่อไป	จังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์			
	สูรินทร์ %	สารแก้ว %	บุรีรัมย์ %	ศรีสะเกษ %
กรุงเทพฯ	60.3	73.3	57	40.7
เชียงใหม่	24.4	17.4	25	18.5
ภูเก็ต	12.8	2.3	3.6	-
เชียงราย	11.5	2.3	8.9	14.8
ตราด	11.5	-	-	14.8
ชลบุรี	10.5	5.8	8.9	7.4
อุบลราชธานี	5.1	2.3	10.7	11.1
กระนี่	3.8	8.1	3.6	3.7
นครราชสีมา	2.6	4.7	3.6	18.5
กัมพูชา	2.6	14.0	-	-
บุรีรัมย์	1.3	1.2	-	14.8
ศรีสะเกษ	1.3	2.3	-	-
จำนวน (คน)	78	86	56	27

การวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยววางแผนไว้ร้อยละ 49.6 "ไม่ได้วางแผนไว้ร้อยละ 50.4

ระยะเวลาการพักในแต่ละจังหวัดส่วนใหญ่ 1 – 2 วัน (40.6%) ถึงคงคุณใจที่ทำให้พักนานกว่า 3 วันคือ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น (47.9%) วัฒนธรรม (63.6%)

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางในประเทศไทย ใช้รถประจำทาง มากที่สุด

ตอนที่ 6 ระดับความสนใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขต 4 จังหวัด อุทัยาน ประวัติศาสตร์พนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ (56.0%) ปราสาทเมืองตា (52.0%) งานช่างจังหวัดสุรินทร์ (75.0%) ปราสาทเขาพระวิหาร (53.0%) วัดสรระกำแพงใหญ่ (37.0%) ปราสาทสีก็อกซึม (46.0%)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 13 แห่ง

แหล่งท่องเที่ยว	จำนวนคน	สนใจอย	สนใจมาก	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ปราสาทพนมรุ้ง	399	1	5	3.45	1.288
ปราสาทเมืองต่ำ	398	1	5	3.30	1.265
งานช้างสุรินทร์	399	1	5	3.74	1.412
หมู่บ้านช้าง	399	1	5	3.12	1.497
หมู่บ้านเครื่องเงิน	397	1	5	2.60	1.315
หมู่บ้านเครื่องหวาย	398	1	5	2.43	1.217
ปราสาทศรีชุมนิ	397	1	5	2.84	1.291
ปราสาทເຫພະວິຫາຣ	399	1	5	3.32	1.377
ปราสาทสารกำแพงไห碌'	399	1	5	3.00	1.312
เทศบาลดอกคำหวาน	397	1	5	2.76	1.335
นำตกสำโรงเกียรติ	397	1	5	2.78	1.301
ปราสาทสศึกษา	397	1	5	2.73	1.239
ปราสาทขอมอื่น ๆ	394	1	5	2.86	1.302

ตอนที่ 7 พฤติกรรมการบริโภคอาหาร นิยมอาหารเช้าแบบอเมริกัน มากที่สุด นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่บริโภคอาหารเช้าทุกวัน (75.9%) สถานที่ห้องอาหารของโรงแรม (55.4%) และการบริโภคอาหารกลางวันทุกวัน (80.1%) ที่ร้านอาหารในเมืองมากที่สุด (69.2%) นิยมอาหารไทยมากที่สุด (74.6%) การบริโภคอาหารเย็นทุกวัน (94.1%) ที่ร้านอาหารในเมือง (75.6%) และอาหารไทยนิยมมากที่สุด (77.9%)

ตอนที่ 8 ค่าใช้จ่ายต่อวันในประเทศไทย

ค่าใช้จ่ายต่อวันกลุ่มต่ำ (220 – 1,000 บาท) มีจำนวนร้อยละ 61.3 ปานกลาง (1,030 – 2,000 บาท) มีจำนวนร้อยละ 25.8 และค่าใช้จ่ายต่อวันสูง (2,080 – 80,440) มีจำนวนร้อยละ 12.9 ของตัวอย่างการมา กับคณะทัวร์ มีค่าใช้จ่ายอยู่ในกลุ่มต่ำ ร้อยละ 58.3 และนักท่องเที่ยวตามลำพัง มีจำนวนร้อยละ 61.3 นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ค่าใช้จ่ายอยู่ในกลุ่มสูงมากที่สุด (32.1%)

ตอนที่ 9 ความสนใจในครัวดของนักท่องเที่ยว

ความสนใจในครัวด ไปมาแล้ว (37.7%) กำลังจะไป (32.9%) ยังไม่มีแผนการจะไป (29.4%) นักท่องเที่ยวกลุ่มรายได้น้อยกว่า 975 долลาร์สหรัฐอเมริกา ไปนครัวดแล้วร้อยละ 40 และนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงกว่า 2,501 долลาร์สหรัฐอเมริกา ไปนครัวดมาแล้ว ร้อยละ 38.3 กลุ่มที่ไปท่องเที่ยวครัวดมาแล้วมีความสนใจในปราสาทขอมในประเทศไทยน้อยกว่ากลุ่มที่กำลังจะไป และกลุ่มที่ไม่มีแผนการที่จะไป

กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

การใช้กลยุทธ์ทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ ตลาดการท่องเที่ยวเด่น การอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น งานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และกลยุทธ์ที่ใช้มากที่สุด การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

การใช้กลยุทธ์ทางด้านราคา แพคเกจทัวร์ กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การกำหนดราคาที่คำนึงถึงชื่อเสียง สำหรับแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดราคาสอดคล้องกับปริมาณผู้ใช้บริการ และกำหนดราคาสอดคล้องกับผู้ใช้บริการ การใช้กลยุทธ์ทางด้านการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การมีตัวแทนขาย และการขายตรง สำหรับการเลือกทำเลที่ตั้งกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ ใกล้ที่พักอาศัยของกลุ่มเป้าหมาย และใกล้สิ่งอำนวยความสะดวก เช่นที่โรงแรม สถานีรถทัวร์ หรือสถานีรถไฟ สำหรับกลยุทธ์ทางด้านการส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากคือ การจัดงานตามสถานที่ต่าง ๆ ส่วนกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างน้อยคือ การโฆษณาทางอินเตอร์เน็ต โทรศัพท์ วิทยุ และการโฆษณาทางสื่อสิ่งพิมพ์ และมีการโฆษณาจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย

กลยุทธ์การจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม

กลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมากทางด้านการจัดจำหน่ายคือ การขายตรง และการเลือกทำเลที่ตั้งใกล้สถานีขนส่ง และกลยุทธ์ที่ใช้ระดับปานกลางคือ กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างทางด้านบริการที่แตกต่าง การกำหนดราคาให้สอดคล้องกับปริมาณการใช้บริการ การกำหนดโดยเปลี่ยนเที่ยบกับคู่แข่งขัน การกำหนดราคาในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว และการโฆษณาในระดับท้องถิ่น

กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจร้านอาหาร

กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ ความเป็นเลิศทางด้านอาหาร ได้แก่ การรักษาคุณภาพอาหาร ความสม่ำเสมอของรสชาติ ความสะอาดของอาหาร ความปลอดภัยของอาหาร ปริมาณต่อหน่วยเหมาะสม และการแนะนำอาหารเด่นของร้าน และกลยุทธ์ความเป็นเลิศของบริการ ได้แก่ การต้อนรับ น้ำยาท้องบุคลากร ความรวดเร็วของบริการ และกลยุทธ์ความเป็นเลิศด้านการจัดการ ได้แก่ การรักษามาตรฐานของคุณภาพอาหาร การรักษาจารยาบรรพน การรักษามาตรฐานของบรรยายกาศ และการรักษามาตรฐานของด้านบริการ

กลยุทธ์การจัดการธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก

กลยุทธ์ที่ใช้มากคือ กลยุทธ์การจัดจำหน่าย ได้แก่ การขายปลีกอิสระ และกลยุทธ์ในการส่งเสริมทางการตลาด ได้แก่ การให้ส่วนลดและกลยุทธ์ที่ใช้ค่อนข้างมาก คือ กลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความหลากหลายประเภทของสินค้า ความหลากหลายของขนาดและรูปทรง ความหลากหลายของกลิ่น ความหลากหลายของสี และกลยุทธ์ความเลิศทางด้านคุณภาพ สำหรับกลยุทธ์ทางด้านราคาใช้ค่อนข้างมาก ได้แก่ การใช้ราคาเปรียบเทียบกับคุณภาพ คู่แข่งขัน และต้นทุนในการผลิต ทางด้านกลยุทธ์ทางการจัดจำหน่ายที่ใช้ค่อนข้างมาก คือ การขายปลีกอิสระ กลยุทธ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการตลาดระดับปานกลางคือ การจัดแสดงสินค้าในงาน การให้ของแถม กลยุทธ์ที่มีการใช้น้อย ได้แก่ การโฆษณา การแจกแคมเปญ

กลยุทธ์การจัดการของจังหวัด ชายแดนไทย-กัมพูชา

เป้าหมายของการพัฒนา คือ การเพิ่มขีดความสามารถทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดและบริการเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา และต่างประเทศ (กัมพูชา) เพื่อสร้างระบบการบริการที่ดี และนำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลย์และยั่งยืน

กลยุทธ์การค้าชายแดน	กลยุทธ์การท่องเที่ยว
1. ส่งเสริมการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการลงทุนจากต่างประเทศ	1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งในประเทศไทยและกัมพูชาเพื่อนบ้าน
2. ส่งเสริมให้มีระบบคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ	2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการบริการและเพิ่มแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด

ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. โบราณสถานจำนวนมาก 2. กิจกรรม / ประเพณีมาก 3. ศักยภาพท่องเที่ยวธรรมชาติ และเชิงนิเวศสูง 4. เชื่อมโยงไทยและกัมพูชาและ อินโดจีนได้ 5. ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวถูกกว่า ภูมิภาคอื่น ๆ 6. วัฒนธรรมท่องถิ่นหลากหลาย 7. มีความปลอดภัยสูง 8. ประชาชนเป็นมิตร	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		1. ทางหลวงแผ่นดินมาตรฐาน 2 ช่องจราจร 2. ความสนใจและการรับรู้ของ นักท่องเที่ยวต่างประเทศน้อย 3. ขาดแคลนนักศึกษาเชิง วิชาชีพ 4. การรวมตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ในจังหวัดน้อย 5. ขาดแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงใน เขตเมือง 6. การโฆษณาสินค้าท่องเที่ยวน้อย 7. การใช้สื่อออนไลน์เตอร์เน็ตน้อย	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. โบราณสถานเกี่ยวข้องกับ ประเทศไทยเพื่อนบ้าน 2. การพัฒนากิจกรรม / ประเพณี ถ้วนสากล 3. โอกาสสูงในการ เชื่อมโยง ไทยและกัมพูชา 4. การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เชิงนิเวศได้ดี 5. การเดินทางท่องเที่ยวทางบก 6. การ ประดู่ชู้ อินโดจีน 7. ท่องเที่ยวทำบุญ 8. ท่องเที่ยวกีฬา	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓	1. ความไม่แน่นอนการเมืองของ ประเทศไทยเพื่อนบ้าน 2. ค่าใช้จ่ายท่องเที่ยวในประเทศ กัมพูชาสูงกว่าประเทศไทยมาก 3. เส้นทางในประเทศไทยเพื่อนบ้าน ชำรุดทรุดโทรมมาก 4. กฏระเบียบป้องกัน / ควบคุม นักท่องเที่ยวชาวไทย 5. ภูมิอากาศร้อน แห้งแล้ง		✓ ✓ ✓ ✓ ✓	

ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดสีลมราชสีห์

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. การมีชื่อเสียงในภูมิภาค ของ นครวัด นครธน 2. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมี ศักยภาพสูง 3. ทะเลสาบนำ้จืดที่ใหญ่ในเอเชีย 4. มีคุณภาพมีความรู้ความ สามารถเป็นอย่างดี 5. สื่อสารภาษาไทยได้ดี 6. มีโรงแรมระดับ World Class	✓		✓	1. ความขัดสนทางรายได้ 2. ความขัดสนทางด้านกฎหมาย ของสั่ง 3. ความขัดสนทางสินค้าอุปโภค ^{บริโภค} 4. ความสามารถในการผลิตต่ำ 5. ความไม่แน่นอนทางการเมือง 6. ราคาสินค้าและบริการสูง	✓		✓
โอกาส (Opportunity)						ข้อจำกัด (Threat)	
1. ความร่วมมือการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว 2. ความร่วมมือการส่งเสริมการ ผลิตด้านการเกษตร 3. ความร่วมมือในการพัฒนา บุคลากร 4. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม 5. การเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา ลาว – เวียดนาม	✓		✓	1. ไม่มีเส้นทางเชื่อมโยง 2. คุณภาพของเส้นทางมาตรฐาน ต่ำและชำรุด 3. ขาดงบประมาณของประเทศ 4. ขาดเงินช่วยเหลือจากต่าง- ประเทศ 5. มาตรการทางภาษีไม่เอื้อต่อ ^{ชี้} การลงทุน มีอัตราสูง ซ้ำซ้อน	✓	✓	✓

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดสระแก้วจากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. เส้นทางสู่น้ำตก 2. ตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาที่มีมนุษย์ค้ามากที่สุด 3. มีอุทยานแห่งชาติปางสีดา และ ตาพระยา 4. ศักยภาพท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5. การเชื่อมโยงวัฒนธรรมขอม สด็อกกែอกซំ	✓ ✓ ✓		✓ ✓	1. ความแห้งแล้งขาดน้ำใช้ 2. ขาดแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานวัฒนธรรมขอม 3. ขาดกิจกรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับชาติ และนานาชาติ	✓ ✓		✓
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวชายแดน 1. เขตเศรษฐกิจพิเศษอรัญประเทศ 2. การเชื่อมโยงทางไทย-กัมพูชา และเวียดนามตอนใต้ 3. การเชื่อมทางรถไฟไทย-กัมพูชา และเวียดนามตอนใต้ 4. การเชื่อมโยงจุดผ่านแดนอื่น ๆ ในจังหวัด	✓ ✓ ✓		✓ ✓ ✓ ✓	1. สถานการณ์ในประเทศ กัมพูชา 2. งบประมาณพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด 3. นโยบายของรัฐบาลกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด 4. คุณภาพของเส้นทางไปน้ำตก			✓ ✓ ✓ ✓

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วได้มีการศึกษาเพื่อวางแผนการลงทุน โดยการวิเคราะห์ศักยภาพในด้านต่าง ๆ และได้กำหนดเป็นแผนการลงทุนที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ซึ่งด้านการท่องเที่ยวนี้มีโอกาสการลงทุนสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีของอาณาจักรขอมเป็นจำนวนมาก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นก็มีอุทยานแห่งชาติปางสีดา อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกันประเทศไทยกัมพูชา จึงเป็นการเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น เนื่องจากห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 200 กิโลเมตร แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนลงทุนมีดังนี้

- พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย คงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

3. ความมีการสำรวจเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกี่ยวกับถ้ำที่บริเวณเขตกรุงชั่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. รักษาระบบน้ำในด้านความปลอดภัยแก่น้ำท้องที่สำคัญของประเทศไทยและต่างประเทศ

สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่เสนอแนะในการลงทุนนี้ ได้แก่

1. โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. โครงการลงทุนบริษัทท่องเที่ยวและรถเช่า
3. โครงการลงทุนที่พักและร้านอาหารที่อยู่ใกล้น้ำ
4. โครงการก่อสร้างโรงแรมที่อยู่อาศัยเมืองและอำเภอรัฐฯ

สำหรับแนวทางการพัฒนาการลงทุนด้านการท่องเที่ยวนี้ ได้วิเคราะห์ศักยภาพของแผนการลงทุนของจังหวัด และได้เสนอแนะให้มีการลงทุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การก่อสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. การก่อสร้างรีสอร์ฟรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา
3. การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา
4. การพัฒนาบริการด้านร้านอาหาร
5. การก่อสร้างโรงพยาบาลและคลินิก
6. การลงทุนด้านห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังมีแผนการพื้นที่พัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2541 – 2542 ที่กำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ดังนี้

1. รองรับกระแสท่องเที่ยวที่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2. ให้มีกลไกการบริการการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเฉพาะพื้นที่โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และประสานการพัฒนา

3. นำมาตราการทางกฎหมายในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้างเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ

4. สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใหม่ๆ เพื่อเพิ่มแรงดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยว

5. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบโดยสนับสนุนการรวมตัวกันของภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อความคล่องตัวในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาล และให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว

6. ผลักดันให้จังหวัดสร้างแก่เว็บไซต์การค้าสู่อินโดจีน โดยร่วมมือกับกลุ่มประเทศอินโดจีนเพื่อพัฒนาวงจรการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

7. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งผลดีแก่การพัฒนาสังคม

8. ผลักดันให้มีการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดบุรีรัมย์ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ด้านการเกษตร : ข้าวหอมมะลิ / ยางพารา / ฟาร์มปลูกผลสารพิษ / อ้อย / เกษตรอินทรีย์ 2. ด้านการท่องเที่ยว : โบราณสถาน / อารยธรรมของที่สวางค์ในประเทศไทย / แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ / แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3. วัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย 4. ทุนทางสังคม : แหล่งเรียนรู้ / วัฒนธรรมประเพณี 5. ทำเลที่ตั้งของจังหวัด : โลกาศที่ดี / การคมนาคมสะดวก ติดต่อกับภาคกลางตอนบน	✓	✓	✓	1. ขาดช่องทางระบายน้ำสินค้าของจังหวัด 2. การจัดการด้านน้ำ 3. ขาดการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวของภูมิภาค และประเทศเพื่อนบ้าน 4. ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 5. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 6. การคมนาคมไม่ปัจจัยแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก 7. ขาดระบบสร้างองค์ความรู้และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว 8. สื่อมีน้อยไม่มีคุณภาพ	✓	✓	✓
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. นโยบาย SMEs และอัตราดอกเบี้ยต่ำ ส่งเสริมการลงทุน 2. นโยบายจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 3. เป็นพันธมิตรและเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง		✓	✓	1. อากาศร้อน แห้งแล้ง 2. งบประมาณของจังหวัดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว 3. อุปสรรคกรมศิลปากร		✓	✓

รายชื่อโครงการและวงเงิน

ชื่อโครงการ	กรอบยุทธศาสตร์ 5 ปี	วงเงิน (บาท)	
		ทั้งโครงการ ปี 47-50	ปี 2547
1. ปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ่ง	ด้านการท่องเที่ยว	3,819,000	3,819,000
2. ก่อสร้างศูนย์ศึกษาเส้นทาง อารยธรรมของ	ด้านการท่องเที่ยว	200,000,000	2,750,000
3. ศึกษาและพัฒนาภูเขาไฟวนอุทยาน เขากระโอด	ด้านการท่องเที่ยว	28,000,000	3,000,000
4. ส่งเสริมพัฒนาสินค้า OTOP สู่การ ต่างออก	OTOP	10,889,000	2,544,500
5. เส้นทางสายไหม OTOP สู่ตลาด สด	OTOP	4,500,000	1,500,000
รวม		247,207,997	13,616,047

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นจังหวัดที่ผลิตข้าวหอมมะลิพันธุ์ดี ย่างพารา เกษตรอินทรีย์ ในด้านการท่องเที่ยว มีแหล่งโบราณสถานและอารยธรรมของที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีประเพณีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำเลที่ตั้งของจังหวัด มีภูมิประเทศที่ดี และการคมนาคมที่สะดวก ด้านอุตสาหกรรมมีโรงงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงงานสีขาว ด้านแรงงานมีแรงงานด้านการเกษตรประมาณ 700,000 คน รวมทั้งแรงงานผู้มีอุปกรณ์ส่วนตัว แหล่งแรงงานที่มีคุณภาพ ซึ่งต่างประเทศต้องการแรงงานที่มีฝีมือ ความต้องการของตลาดโลกด้านข้าวหอมมะลิ ย่างพารา นอกจากนี้ ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะมาลงทุนสร้างเขตอุตสาหกรรม เป็นพันธมิตรและเชื่อมโยงระบบ รวมถึงพันธมิตรการเชื่อมโยงระบบการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ด้านการเกษตร เกษตรอินทรีย์ 2. ด้านการท่องเที่ยวงานช่างเมือง สุรินทร์ 3. การทอผ้าไหม 4. การผลิตเครื่องเงิน 5. หมู่บ้านช้าง	✓ ✓ ✓		✓	1. ขาดช่องทางการตลาดระดับนานาชาติ 2. ขาดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 3. ขาดสื่อสำนวนภาษาและศีลธรรม 4. แหล่งท่องเที่ยวไม่ดึงดูดความสนใจ 5. แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ห่างกัน		✓ ✓ ✓	✓
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. ตลาดการค้าซองจมوم 2. การเชื่อมโยงสู่กัมพูชาและเวียดนาม 3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 5. การพัฒนาของสถานบิน	✓ ✓ ✓ ✓ ✓			1. อาการร้อน แห้งแล้ง 2. เส้นทางในกัมพูชาชำรุด 3. นโยบายของรัฐบาลกัมพูชา 4. นโยบายของรัฐบาลไทย 5. งบประมาณของจังหวัดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว			✓ ✓ ✓ ✓ ✓

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

กำหนดให้การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ ความมี ประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงการกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การกระจายการกิจให้แก่ ห้องถิน การกระจายอำนาจ การตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน ฯลฯ ใน การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ดังนั้น แนวคิด "บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม" การดำเนินงานตามนโยบาย "บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม" จังหวัดสุรินทร์ เป็นรูปธรรมชัดเจน สามารถวัดผลได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนจังหวัดสุรินทร์

แผนงาน / โครงการ

- 1.) โครงการสร้างสวนสาธารณะชุมชน หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 13 เทศบาลตำบลกระแดง อำเภอศีขรภูมิ
- 2.) โครงการปรับปรุงทางหลวงหมายเลข 226 บริเวณสี่แยกชุมชนเทศบาล ตำบลกระแดง อำเภอศีขรภูมิ
- 3.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งนำ้โภราณสถานสารสีเหลี่ยม ตำบลกระแดง อำเภอศีขรภูมิ

- 4.) โครงการขยายระบบบริการประจำให้ครอบคลุมครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
- 5.) โครงการขยายโทรศัพท์สาธารณะในชุมชนธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
  - 6.) โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ และไฟฟ้าชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
  - 7.) โครงการรักษาความสะอาดเรียบเรียงและจัดระเบียบชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
  - 8.) โครงการก่อสร้างทางเดินเท้าในเขตเทศบาลตำบลธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
  - 9.) โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองธรรมโรง อําเภอศีขรภูมิ
  - 10.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งน้ำหนองป่าอ้า ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลตำบลลักษณ์ อำเภอปราสาท
  - 11.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองน้ำศรีนกรเตาเทาแซว ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลตำบลลักษณ์ รัตนบุรี อําเภอรัตนบุรี
  - 12.) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์หนองบัว ให้เป็นสวนสาธารณะ เทศบาลเมืองสุรินทร์ อําเภอเมืองสุรินทร์
  - 13.) โครงการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 14 ตอนเดี่ยงเมืองสุรินทร์ด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตก
  - 14.) โครงการปรับปรุงถนนย่านชุมชน ขยายผิวจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ทางหลวงหมายเลข 214
  - 15.) โครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมศิลปปาชีพอisan ได้
  - 16.) โครงการพัฒนาหมู่บ้านช้าง
  - 17.) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ศักยภาพการพัฒนาของ จังหวัดศรีสะเกษ จากการวิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)	สูง	กลาง	ต่ำ	จุดอ่อน (Weakness)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติป่าเขา 2. วัฒนธรรมหลากหลาย 3. โบราณสถานสร้างแกะไว้ 4. สวนสมเด็จ 5. อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร 6. วัฒนธรรมประเพณี 7. การอนุรักษ์วัฒนธรรม		✓	✓	1. ภาวะความแห้งแล้ง 2. ประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร 3. ขาดแผนการตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัด 4. ขาดแรงดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด 5. สื่อมีน้อย	✓	✓	
โอกาส (Opportunity)	สูง	กลาง	ต่ำ	ข้อจำกัด (Threat)	สูง	กลาง	ต่ำ
1. การเชื่อมโยงกับปราสาทเขาพระวิหาร กับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด และกลุ่มจังหวัด 2. การเชื่อมโยงกับอัลลงเรง และนครวัด 3. การเชื่อมโยงสามเหลี่ยมนรกต 4. การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเมืองใหม่ช่องสะจำ 5. การเป็นแหล่งสถานที่ทำการค้า	✓		✓	1. นโยบายของรัฐบาลประเทศไทยเพื่อบ้านในการส่งเสริมการท่องเที่ยว 2. นโยบายของรัฐบาลกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด 3. ข้อจำกัดของงบประมาณพัฒนาจังหวัด		✓	✓

โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

1. โครงการเมืองใหม่ช่องสะจำเมืองใหม่
2. โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>1. ผลการประเมินศักยภาพ และคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ พนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่าง มีศักยภาพสูง กลุ่มงานวัฒนธรรมประเพลิง แสดงช้างเมืองสุรินทร์ หมู่บ้านช้าง หมู่บ้านท่อผ้าไหม บ้านท่าสว่าง และบ้านเขาสินรินทร์ ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ วัดมหาเจดีย์ (วัดล้านนาด) แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร แหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่างเก็บน้ำ</p>	<p>ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านบริการ และเพิ่มแรงดึงดูดแหล่งท่องเที่ยวภายนอกจังหวัด</p> <p>1) กลยุทธ์การขาย 2) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ด้านวัฒนธรรมประเพลิง 3) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแหล่งภูมิปัญญาไทย 4) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแหล่งวัฒนธรรมอีสานใต้ 5) กลยุทธ์การสร้างผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ 6) กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย 7) กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ควบคู่กับหน้าที่หลัก</p>	<p>1) การขายควบคู่กับเสียงเงินซื้อบัตรเดียวเที่ยวได้ 2 แห่ง¹⁾ 2) จัด Route Tour ดูงานแสดงช้างเยี่ยมชมหมู่บ้านช้าง 3) ทำ Route ท่องเที่ยวภูมิปัญญาไทย 4) การจัดกิจกรรม Amazing วัฒนธรรมอีสานใต้ 5) จัด Rout ร่วมเครือข่ายโศกเข้าพระวิหาร ทัวร์สุขภาพ 6) จัดพื้นที่และกิจกรรม</p> <p>7) สถานที่พักและสถานที่พักผ่อน</p>	<p>กรมศิลปากร จังหวัดสุรินทร์ อบต.ท่าตุ้ม จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ ธุรกิจนำเที่ยว กรมอุทยานฯ จังหวัดกรมชลประทาน</p>
<p>2. ผลการวิเคราะห์ การซ้อม โยงจังหวัดชายแดนไทยกับพุทธ เมืองคุณิต สร้างแก้ว และบันเตเมียนเจย บุรีรัมย์ และอุครมีชัย สุรินทร์ และอุครมีชัย ศรีสะเกษ พระวิหาร และอุครมีชัย</p>	<p>กลยุทธ์การเสริมสร้างการท่องเที่ยวและบริการควบคู่ประเทศเพื่อนบ้านเชื่อมเส้นทางครัวด นครธรรม 1) การพัฒนาเส้นทางการขนส่งทางบก</p>	<p>1.1) โครงการซ่องสะจำ อัลลองวิง เสียมราฐ 1.2) โครงการซ้อมจอน กลาง เสียมราฐ 1.3) โครงการซ่องจอน อัลลองวิง เสียมราฐ</p>	<p>จังหวัด กรมทางหลวง</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>3. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ภูมิหลังและลักษณะและ แรง จูงใจในการเดินทางของนัก ท่องเที่ยว แหล่งโบราณคดี บูรีรัมย์ วัฒนธรรมสุรินทร์ ศรีสะเกษ ค่าใช้จ่ายถูก ธรรมชาติสวยงาม สารแก้ว ญี่ปุ่น การสัมผัสร่วมธรรม ผู้คน มงคลภัย และ ธรรมชาติ ยุโรปอื่น ๆ อเมริกา แคนนาดา และ เยอร์มัน สถานที่พักผ่อน หย่อนใจ อังกฤษ เยอรมัน สัมผัส ธรรมชาติแปลง อันดับความน่าสนใจของ ประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบ กับสิงคโปร์ มาเลเซีย พม่า ลาว กัมพูชาความน่าสนใจ ของประเทศไทย อุปนิสัยของ คนไทยความสามารถของภูมิ ประเทศความเก่าแก่ของ ประเทศความหลากหลายและสิ่ง อำนวยความสะดวก</p>	<p>2) จัด Rout Tour เชื่อมโยง วัฒนธรรม ไทย-กัมพูชา</p> <p>1) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การตลาด</p> <p>2) การสร้างกิจกรรมและ สถานที่ท่องเที่ยวในเขตเมือง</p> <p>3) กลยุทธ์การโฆษณาขาย ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว</p>	<p>1.4) โครงการบ้านกรวด – ศรีโภสภณ (ช่องสายตะกู) 1.5) โครงการอรัญประเทศ ศรีโภสภณ เสี่ยมราฐ 1.6) โครงการอรัญประเทศ ศรีโภสภณ พระตะบอง</p> <p>2.1) สารแก้ว-บันทายคำวาร์ 2.2) สารแก้ว-เสี่ยมราฐ</p> <p>1.1) การประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว วัฒน ธรรม เที่ยวงาน ประเพณี 1.2) การส่งเสริมการตลาด 1.3) โครงการปรับปรุง อุทยานประวัติศาสตร์</p> <p>2.1) โครงการสถาน นันทนาการ 2.2) กิจกรรมท่องเที่ยวที่พัก และพจญาภัย</p> <p>3.1) การสร้าง Brand ของ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด</p>	<p>ธุรกิจนำเที่ยว ททท. ธุรกิจนำเที่ยว โรงแรม</p> <p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยวใน ประเทศ</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>รูปแบบการเดินทางจังหวัดที่ไปเยือนมาแล้ว เรียงตามลำดับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กรุงเทพฯ 2. เชียงใหม่ 3. ชลบุรี 4. สุราษฎร์ธานี 5. อุบลราชธานี 6. นครราชสีมา 7. ตราด 8. ภูเก็ต 9. สุโขทัย 10. อุบลราชธานี 	<p>4) กลยุทธ์การจัดทำหน่วยตามรูปแบบการเดินทางในพื้นที่จังหวัดที่ไปเยือนมาแล้ว และจังหวัดที่กำลังจะไป</p>	<p>4.1) การขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวจากทัวร์ต่าง ๆ 4.2) การขยายนักท่องเที่ยวอิสระผ่านทัวร์ในจังหวัดต่าง ๆ</p>	<p>ธุรกิจนำเที่ยวในจังหวัด และจังหวัดที่มีนำท่องเที่ยวไปเยือนมาแล้วหรือกำลังจะไปเยือน</p>
<p>การวางแผนการเดินทาง</p> <p>ระยะเวลาการพักเฉลี่ยส่วนใหญ่ 1-2 วัน</p> <p>สารแก้ว ไม้ค้างคืน บุรีรัมย์ 1-2 วัน</p> <p>ศรีสะเกษ 1-2 วัน</p> <p>พาหนะที่ใช้เดินทางระหว่างจังหวัด ใช้ระบบจราจรมากที่สุด รถเช่า และรถรับจ้าง</p> <p>ระดับความสนใจ ปราสาท พนมรุ้ง (ค่อนข้างมาก) ปราสาทเมืองต่ำค่อนข้างมาก) งานช่างจังหวัด ศรีวินทรอฟ (ค่อนข้างมาก)</p>	<p>5) การเผยแพร่ข้อมูล</p> <p>6) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดรับกับวันพักของนักท่องเที่ยว</p> <p>7) การพัฒนาสื่อสารเพื่อการเดินทางให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้รถประจำทางได้โดยตรง</p> <p>8) การใช้เป็นจุดขายของจังหวัด</p> <p>9) ใช้เป็นสิ่งดึงดูดการท่องเที่ยวในประเทศ</p>	<p>5.1 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 5.2 ข่าวสารผ่านระบบอินเตอร์เน็ตเพื่อใช้วางแผนการท่องเที่ยว</p> <p>6) สถานที่ท่องเที่ยวในเมือง</p> <p>7) คู่มือการท่องเที่ยวของจังหวัด (หลายภาษา)</p> <p>8) จัด Rout Tour เชื่อมโยงอุทยานประวัติศาสตร์ พนมรุ้ง</p> <p>9) จัด Rout Tour ต่อเนื่องกับงานช่าง</p>	<p>ททท. ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการ ประชาสัมพันธ์ จังหวัด ธุรกิจโรงแรม ขนส่งจังหวัด การรถไฟ/สถานีรถไฟ</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
<p>ปราสาทฯพระวิหาร (ค่อนข้างมาก) วัดสาระกำแพงใหญ่ (ปานกลาง)</p> <p>พฤติกรรมการบริโภคอาหารเช้า นิยมแบบไทย ค่อนนิเนตต์ และ ABF กลางวัน และเย็น นิยมอาหารไทยและอีซี่ค่าใช้จ่าย / วัน / คน 220 – 1,000 บาท (60.6%) 1,001 – 2,000 บาท (25.8%) มากกว่า 2,000 บาท (13.5%) ความสนใจในครัวด้วยไปและกำลังจะไป ร้อยละ 70.6 ยังไม่มีแพน ร้อยละ 29.4</p>	<p>10) ใช้เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ 11) กลยุทธ์เน้นความหลากหลายของอาหาร 12) การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก 13) ใช้ชั้นครัวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว</p>	<p>10) จัด Route Tour เชื่อมโยงเขาพระวิหาร และสาระกำแพงใหญ่ 11) การฝึกอบรมการประกอบอาหารนานาชาติ</p> <p>12) การพัฒนาบุคลากรและสิ่งก่อสร้าง 13) จัด Route Tour เชื่อมโยงนครวัด</p>	<p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจโรงแรม</p> <p>ธุรกิจนำเที่ยว</p>
<p>กลยุทธ์การจัดการของธุรกิจนำเที่ยว</p> <p>ปัญหาของธุรกิจนำเที่ยว มีภาวะการแข่งขันสูง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ไม่ประสบความสำเร็จ ขาดงบประมาณประชาสัมพันธ์ ผลกระทบจากเหตุการณ์ กลยุทธ์การจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจที่พักร้อน</p>	<p>1) เพิ่มการใช้กลยุทธ์ทางด้านการส่งเสริมคือ การโฆษณาทางอินเตอร์เน็ต 2) การรวมตัวกับกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจขายสินค้า และสินค้าที่ระลึก</p>	<p>1) โครงการ E-Market สำหรับธุรกิจนำเที่ยวส่วนภูมิภาค 2) ชมรม / สมาคม ธุรกิจนำเที่ยวของพื้นที่หรือจังหวัด</p>	<p>ททท. ธุรกิจนำเที่ยว สถาบันสหกรณ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวส่วนภูมิภาค</p>
<p>ปัญหาของธุรกิจที่พักร้อน ขาดแคลนเจ้าหน้าที่ พลังงานราคาสูง อัตราการเข้าพักต่ำ</p>	<p>1) การพัฒนาบุคลากรและฝึกอบรม 2) การส่งเสริมการตลาด</p>	<p>1) โครงการอบรมพนักงานหลักสูตรการนำเที่ยว หลักสูตรการโรงแรม 2) จัดงานส่งเสริมการขายช่วง Low Season</p>	<p>สถาบันวิชาชีพ สถาบันการศึกษา ททท.</p>

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
ปัญหาของธุรกิจร้านอาหาร - ขาดแคลนบุคลากรทำอาหาร - ต้นทุนวัสดุคิดสูง - การรักษาคุณภาพวัสดุดี	1) การพัฒนาบุคลากร 2) การซื้อตั้งจากผู้ผลิตหรือเกษตรกร	1) การอบรมผู้ประกอบอาหาร 2) การจัดการหุนเวียนสินค้าคงเหลือให้เร็วขึ้น	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันการศึกษา
ปัญหาของธุรกิจขายสินค้าที่ระลึก - ขาดช่างฝีมือ - การลอกเดียนแบบ - การขยายตลาด - การแข่งขัน	1) การพัฒนาบุคลากร 2) ความช่วยเหลือของภาครัฐ และเอกชน	1) การฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน 2) การสร้างกลุ่มและเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ขาย	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน หอการค้าจังหวัด สมาคมการท่องเที่ยว ระดับจังหวัด และภูมิภาค
แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว 1) เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับประเทศไทย กัมพูชาและเวียดนาม 2) เป็นแหล่งเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนด้านการท่องเที่ยววัฒนธรรมและการศึกษา	1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพดีและปลอดภัย 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) สำรวจและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ 4) เสริมสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ 5) กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยว	1) โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน 2) ก่อสร้างเรืออรุณอุทayan 3) การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติปางสีดา	องค์กรบริหารส่วนตำบล กรมอุทยานฯ ธุรกิจนำเที่ยว กรมอุทยานฯ
		5.1) ปรับปรุงภูมิทัศน์สิ่งอำนวยความสะดวก โรงเกลือ 5.2) ศูนย์มิตรภาพไทย-กัมพูชา 5.3) ปรับปรุงเส้นทางสาย 33 5.4) หน่วยบริการนักท่องเที่ยว ด้านศูนย์การอธิบัติ องค์กรบริหารส่วนตำบล วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว 5.5) ร้านปลูกภัย. 5.6) ศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว 5.7) เป็นการท่องเที่ยวกับกลุ่มประชาบทบันเติยมาร์ 5.8) ประชุมเส้นทางสุริยรมัน	เทศบาลตำบลอรัญประเทศ หอการค้าจังหวัดสระแก้ว กรมทางหลวง ด้านศูนย์การอธิบัติ องค์กรบริหารส่วนตำบล วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ททท.

การสรุปและเสนอแนะแผนปฏิบัติ

ผลการวิจัย	ข้อเสนอแนะ / กลยุทธ์	โครงการ / กิจกรรม	หน่วยงาน
แผนยุทธศาสตร์จังหวัดนุรีรัมย์ (เฉพาะการท่องเที่ยว) เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว อารยธรรมขอม	1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2) พัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว 3) พัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว	1) ปรับปรุงและพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง 2) ก่อสร้างศูนย์ศึกษาเรียนทางอารยธรรมขอม 3) ศึกษาและพัฒนาภูเขาไฟ วนอุทยานเขากระโดง	กรมศิลปากร จังหวัดนุรีรัมย์ กรมศิลปากร กรมอุทยานแห่งชาติ
แผนงานจังหวัดสุรินทร์ (เฉพาะการท่องเที่ยว) บ้านเมืองท่า อยุธยา ชุมชนธรรมชาติและอนุรักษ์แหล่งน้ำ โบราณคดี	1) ชุมชนมีความเป็นระเบียบ 2) มีสวนสาธารณะพักผ่อนเพียงพอ 3) มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและอนุรักษ์แหล่งน้ำ โบราณคดี	1) โครงการสร้างสวนสาธารณะระดับประเทศ 2) ปรับปรุงถนนทาง 226 บริเวณสี่แยกชุมชน เทศบาล ตำบลกระแรง ศรีบูรณ์ 3) โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งน้ำในร้านสถานะสี่เหลี่ยมศรีบูรณ์ 4) โครงการพัฒนาหมู่บ้านช่างบ้านตากลาง 5) ศูนย์ศิลปะพื้นถิ่นได้ 6) แรลลี่ปีดประตุสู่อินโดจีน 7) โครงการทำบ้านใหม่ให้ช่าง	เทศบาลตำบลกระแรง กรมทางหลวง กรมศิลปากร อบต. กระโพ จังหวัดสุรินทร์ กองกำลังสุรนารี จังหวัดสุรินทร์
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดศรีสะเกษ (เฉพาะการท่องเที่ยว)	1) พัฒนาความสัมพันธ์อันดี เป็นเมืองที่เมืองน้องกับ จังหวัดอุดรธานีชัย จังหวัดเตี้ยมราฐ และจังหวัดพระวิหาร ประเทศไทย 2) เพิ่มศักยภาพและแรงจูงใจ ในด้านการท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับ ประเทศไทยและกลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ และยโสธร	1) ปรับปรุงสถานที่บริเวณ อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร 2) โครงการก่อสร้างเดินทางเชื่อมโยงช่องสะ佳 กับเมืองอัลลงเงว 3) โครงการก่อสร้างช่องสะ佳เมืองใหม่	จังหวัดศรีสะเกษ กรมอุทยานแห่งชาติ กรมทางหลวง จังหวัดและ อบจ. ศรีสะเกษ

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว

1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

เสริมความน่าสนใจ เช่น แหล่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรับปรุงวิธีเสนอแสงสี สาระความรู้ สร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น Convention Center , Theme Park หากข้อสรุปจากผู้ประกอบการการท่องเที่ยวว่าต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใดที่จะถูกใจตลาด แล้วปรับปรุงเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ไม่ใช่พัฒนาใหม่ ๆ หรือสร้างลิฟต์ใหม่ ๆ โดยไม่ดูแลให้ความสำคัญสิ่งเดิมที่มีอยู่ จัดการคนดูแลรักษาและอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวและจัดให้มีห้องน้ำสะอาด ที่นั่งพักผ่อนตามเส้นทางเดิน เอาารูมชาติชาญร่วมกับเทคโนโลยีการจัดการ ลงทุนสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีนุ่มนวล สร้างเช่น ศูนย์การประชุม ศูนย์ วัฒนธรรม สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ สร้างถนนเพิ่ม ปรับปรุงผู้จราจรจนถึงแหล่งท่องเที่ยวให้แหล่งท่องเที่ยวจัดเพิ่มคุณภาพในสินค้าและบริการด้วยการยอมรับโดยสภาพอากาศท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2) การยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรจะมีการจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ภัตตาคาร รถเช่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เจ้าของสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจะได้ทราบถึงมาตรฐาน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่รองรับขยาย และจัดให้มีการอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อให้บริการ เป็นไปตามขั้นตอนของการพัฒนาของตลาดและระดับนักท่องเที่ยว เช่น โรงแรมเริ่มที่ 3 ดาว 4 ดาว 5 ดาว ยกระดับมาตรฐานของห้องน้ำ อาหาร สถานที่พักผ่อน สินค้า ฯลฯ

3) กิจกรรมส่งเสริมการตลาด

การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ ควรเน้นเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมที่เด่น ๆ ของแต่ละจังหวัด ไม่ใช่ไปเสริมทั่วไปหมด จะต้องเน้นภาคอีสานให้มาก เพราะคนส่วนใหญ่จะรู้อีสานน้อยมาก จะต้องขยายแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนบ้าน ลาว เนมร กิจกรรมดึงดูด ตลาดเป้าหมาย ภายใต้ต่างประเทศ กิจกรรมดึงดูด ตลาดเป้าหมาย ภายใต้ประเทศไทยและต่างประเทศ จัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ทางวิวัฒ และต่อเนื่อง จัดโปรแกรมโซเชียลมีเดียให้มีอยกว่าเก่าสร้าง Brand ของอีสานให้สื่อความหมายไปในแนวทางสนับสนานและเป็นธรรมชาติที่สุด อีสานเมืองกีฬาและศิลปิน สร้างแก้วอนุรักษ์และ พฤษภาคม

4) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

ควรจะดึงภาคเอกชนเข้ามาให้ความเห็น ส่วนมากจะพัฒนาตามที่ ททท. ต้องการ หรือตามที่ส่วนราชการต้องการ คือ ส่วนราชการจะมุ่งความต้องการไปส่วนไหนก็มักจะของบประมาณเสริมส่วนนั้น ส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องให้อำนาจความสะดวกและให้เอกชนได้มีบทบาทร่วมพัฒนาการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ OTOP เซียงเกยตร การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างผู้ปกครองระดับห้องถังโดยปลูกจิตสำนึกให้รู้ถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยจัดให้มีที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด

5) ความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อนบ้าน

การพัฒนาขึ้นมีอยู่ ที่รัฐบาลไทยมีกลยุทธ์การขายร่วมให้ประเทศไทยเป็น Gate way และมีนโยบายช่วยพัฒนาสาธารณูปโภค แหล่งท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ดี จะช่วยให้ประเทศเพื่อนบ้านก้าวได้เร็วขึ้น ประเทศเพื่อนบ้านมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวมากอยู่แล้ว เช่น กัมพูชา มีน้ำตก ลามมีน้ำตก หลีฟី ขายได้ทุกวัน และขายได้ทั้งปี แต่การเมืองห้องถังยังไม่แน่นอน จึงต้องมีการเจรจาพูดคุยกันเพื่อพัฒนาร่วมกัน เพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เช่น กัมพูชาจ้างขาดคนประสานงานที่ดีเราจะต้องเข้าไปช่วยเขา พัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ไกด់ การต้อนรับ อาหาร ลักษณะยังไม่พร้อมเสนอความช่วยเหลือในทุกทางที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นบุคลากรหรือเงินทุนในรูปคู่ขึ้นดอกเบี้ยต่ำแล้วผู้มีมัดด้วยโปรแกรมการท่องเที่ยว

6) การเปิดประตูการท่องเที่ยวสู่อินโดจีนทางเมืองคุ้มิตรไทย-กัมพูชา

การจับคู่เมืองคุ้มิตรอุบลราชธานีกับพระวิหาร ศรีสะเกษ กับพระวิหารและอุตรมีชัย สุรินทร์ กับอุตรมีชัย บุรีรัมย์ กับ บันเตียเมียนเจย สารแก้ว กับ มันเตียเมียนเจย และพระตะบอง จันทบุรีกับไฟลิน และจังหวัดตลาดกับเกาะกง

ควรกำหนดราคาจุดผ่านแดนให้แน่นอน การจัดเก็บมาตรฐาน โดยไม่เพิ่มราคา หรือลดหย่อน หาค่าล่วงเวลา หรือแม้แต่จะมีการเปิดจุดผ่านแดนช่องสะจำ ได้ประกาศเปิดเป็นด่าน关口ตั้งแต่วันที่ 11 พฤษภาคม 2546 แต่ยังไม่สามารถเดินทางไปได้ การเปิดประตูจะเป็นการดีมาก เพราะไทยจะได้เก็บคุลด้านการค้า เพาะของใช้ อุปโภคบริโภค 99% ต้องซื้อจากไทยเข้ากัมพูชา-ลาว (จำปาศักดิ์) มีความเป็นไปได้สูงมากโดยการเชื่อมต่อของเส้นทางคมนาคมไม่ว่าจะเป็นถนน 8 เลน หรือ รถไฟความเร็วสูง การขนส่งสินค้าในระบบตู้คอนเทนเนอร์

7) การณรงค์ท่องเที่ยวด้านรายนต์

เป็นเรื่องที่ดีทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสใกล้กับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยและคนกัมพูชา และต้องพัฒนาความพร้อมด้านถนนเริ่มจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์เป็นตัวยืนอยู่แล้วในชนชั้นกลาง และนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่ไปจากประเทศไทย ให้เจ้าของบริการเข้าของรถทัวร์ และรถแท็กซี่ รถสามล้อ 摩托อร์ไซค์บริการ หรือรถบริการต่าง ๆ ให้มีการอบรมและให้ร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว ผู้จราจรต้องปรับปรุงให้ถึงแหล่งท่องเที่ยวโดยให้ผู้ปกครองท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม

8) กลยุทธ์อื่น ๆ

ควรจัดให้มีแหล่งบันเทิงรวมเป็นศูนย์จะอยู่ที่ตรงช่องสะพานหรือสามเหลี่ยมนรกต ไม่ว่าจะเป็นสนามกอล์ฟ คาลิโน โรงแรมแบบมาเลเซีย เพราะจะไปทำสร้างนรภัต-นรธรรม ให้เหมือนกัมพูชา ก็ไม่ได้จะสร้างนำ้ตกให้เหมือนที่ลาว ตอนพะเพง ก็ไม่ได้ เพิ่มการขนส่งสินค้าทางรถไฟในรูปแบบการขนส่งระบบตู้ คอนเทนเนอร์ แล้วออก พรบ. จราจรการขนส่งทางรถยนต์ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ก่อสร้างศูนย์ประชุม สัมมนา (MICE) ในจังหวัดและเมืองชายแดน เช่น อรัญประเทศ และเมืองใหม่ ช่องสะพาน เป็นต้น

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	(1)	
บทคัดย่อ	(2)	
Abstract	(5)	
สรุปสำหรับนักบริหาร	(7)	
สารบัญ	(40)	
สารบัญตาราง	(44)	
สารบัญภาพ	(50)	
บทที่ 1	บทนำ	1
	ภาวะการท่องเที่ยวปี พ.ศ.2546	1
	เป้าหมายการวิจัย	4
	วัตถุประสงค์การวิจัย	4
	วิธีดำเนินการวิจัย	5
บทที่ 2	ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา : สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ	18
	แผนพัฒนาภาคกลางตอนบนและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	18
	ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา	25
	ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด	26
	แผนการตลาดการท่องเที่ยวปี 2547	33
บทที่ 3	ข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษาและผลการประเมิน ศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว	39
	จังหวัดสระแก้ว	39
	จังหวัดบุรีรัมย์	42
	จังหวัดสุรินทร์	47
	จังหวัดศรีสะเกษ	57
	ประเทศกัมพูชา	66
	การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว	79
	ขอบเขตและวิธีการประเมิน	79
	ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมสถาน	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการประเมินวัฒนธรรมประเพณี / กิจกรรม	84
ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	85
ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก	85
ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ	86
บทที่ 4 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวก	
จังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา	87
โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยวไทยสู่กัมพูชา	88
การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว	89
การประเมินการใช้กลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้วยความสะดวก	109
วิธีการประเมิน	109
ผลการประเมิน	111
นโยบายและกลยุทธ์การพัฒนา	112
กลยุทธ์การให้บริการของบริษัทธุรกิจนำท่องเที่ยว	114
กลยุทธ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม	116
กลยุทธ์ธุรกิจร้านอาหาร	117
กลยุทธ์ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก	119
บทที่ 5 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวโน้มอุปสงค์การท่องเที่ยวและการรองรับ	
นักท่องเที่ยว	121
วิธีการดำเนินการวิจัย	122
ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังของนักท่องเที่ยว	123
แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย	127
สิ่งดึงดูดใจในแต่ละจังหวัด	132
การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน	137
รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว	141
ระดับความสนใจแหล่งท่องเที่ยวในเขต 4 จังหวัด	165
พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	177
ค่าใช้จ่ายในประเทศไทยต่อวันในประเทศไทย	183
ความสนใจครัวดของนักท่องเที่ยว	188

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การประมาณค่าอุปสงค์การท่องเที่ยว	197
โครงการสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก	210
บทที่ 6 นโยบายและกลยุทธ์การจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว	
บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ	227
กลยุทธ์การท่องเที่ยว	228
กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยว	228
การวิเคราะห์แผนพัฒนารายจังหวัด	235
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของจังหวัดสระแก้ว	235
แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดบุรีรัมย์	248
แผนงานจังหวัดสุรินทร์	254
แผนยุทธศาสตร์จังหวัดศรีสะเกษ	262
บทที่ 7 สรุป และข้อเสนอแนะ	227
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

		หน้า	
ตารางที่	1-1	จำนวนการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ	1
ตารางที่	1-2	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศแบ่งตามภูมิภาค	2
ตารางที่	1-3	การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ	4
ตารางที่	3-2	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ากัมพูชา	78
ตารางที่	3-3	แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานขอม กลุ่มศักยภาพสูง	82
ตารางที่	3-4	แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานขอม กลุ่มศักยภาพปานกลาง	82
ตารางที่	3-5	แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถานของกลุ่มศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริม	83
ตารางที่	3-6	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด	83
ตารางที่	3-7	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง	84
ตารางที่	3-8	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม	84
ตารางที่	3-9	ศักยภาพของงานวัฒนธรรมประเพณี และกิจกรรม	84
ตารางที่	3-10	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ	85
ตารางที่	3-11	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก	85
ตารางที่	3-12	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ	86
ตารางที่	4-1	อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา	88
ตารางที่	4-2	มูลค่าการค้าจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา	89
ตารางที่	4-3	มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ปี 2543-2545 รายจังหวัด	92
ตารางที่	4-4	การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและเป้าหมายของการเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา	94
ตารางที่	4-5	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์และกลยุทธ์การพัฒนา	111
ตารางที่	4-6	กลยุทธ์การให้บริการของบริษัทของธุรกิจนำเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา	113
ตารางที่	4-7	กลยุทธ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม	115
ตารางที่	4-8	กลยุทธ์ธุรกิจร้านอาหาร	116
ตารางที่	4-9	กลยุทธ์ธุรกิจขายสินค้าและสินค้าที่ระลึก	118
ตารางที่	5-1	สัญชาติของนักท่องเที่ยว	123
ตารางที่	5-2	ลักษณะการเดินทาง	124
ตารางที่	5-3	จำนวนครั้งที่เดินทางมาประเทศไทย	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า	
ตารางที่	5-4	เพศของนักท่องเที่ยว	124
ตารางที่	5-5	กลุ่มอายุของนักท่องเที่ยว	125
ตารางที่	5-6	ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว	125
ตารางที่	5-7	อาชีพของนักท่องเที่ยว	126
ตารางที่	5-8	สถานภาพการสมรสของนักท่องเที่ยว	126
ตารางที่	5-9	ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว	127
ตารางที่	5-10	แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย	128
ตารางที่	5-11	แรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ	130
ตารางที่	5-12	การเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางครั้งแรกกับ นักท่องเที่ยวประเทศไทยพิเศษเตอร์	131
ตารางที่	5-13	แรงจูงใจในการเยือนแต่ละจังหวัด	133
ตารางที่	5-14	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดสุรินทร์	134
ตารางที่	5-15	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดสระแก้ว	135
ตารางที่	5-16	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดบุรีรัมย์	135
ตารางที่	5-17	สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดศรีสะเกษ	136
ตารางที่	5-18	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของนักท่องเที่ยว ชาติต่างๆ	137
ตารางที่	5-19	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยกัมพูชา	138
ตารางที่	5-20	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยพม่า	138
ตารางที่	5-21	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยสิงคโปร์	138
ตารางที่	5-22	การจัดอันดับความน่าสนใจของประเทศไทยในทัศนะของผู้ที่เคยไป นครวัดและไม่เคยไปนครวัด	139
ตารางที่	5-23	การจัดความน่าสนใจของประเทศไทยกัมพูชาในทัศนะของผู้ที่เคยและไม่ เคยไปนครวัด	140
ตารางที่	5-24	เหตุผลที่จัดอันดับประเทศไทยเป็นอันดับ 1 จำแนกตามจำนวนครั้งที่มา	140
ตารางที่	5-25	ลักษณะการเดินทาง จำแนกตามสัญชาติ	141
ตารางที่	5-26	ลักษณะการเดินทาง จำนวนครั้งที่มาประเทศไทย	142
ตารางที่	5-27	ลักษณะการเดินทางกลุ่มอายุและตามสัญชาติ	142

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	5-28 การกระจายของรายได้ของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะการเดินทาง และสัญชาติของนักท่องเที่ยว	147
ตารางที่	5-29 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติ	152
ตารางที่	5-30 จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนก่อนมาบังจังหวัดที่ทำการ สัมภาษณ์	153
ตารางที่	5-31 จังหวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนหลังจากจังหวัดที่ทำการ สัมภาษณ์	154
ตารางที่	5-32 จังหวัดที่นักท่องเที่ยวได้ไปเยือนมาแล้วจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	155
ตารางที่	5-33 จังหวัดที่นักท่องเที่ยวจะไปเยือนต่อไปจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	158
ตารางที่	5-34 การวางแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จำแนกตามลักษณะการเดินทาง	160
ตารางที่	5-35 ระยะเวลาการพักค้างคืนในจังหวัดทั้งสี่	161
ตารางที่	5-36 สิ่งจูงใจในจังหวัดทั้งสี่	162
ตารางที่	5-37 ประเภทของพาหนะจำแนกตามลักษณะผู้ร่วมเดินทาง	164
ตารางที่	5-38 ประเภทของพาหนะที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางตามลำพังใช้	164
ตารางที่	5-39 ระดับความสนใจในปราสาทพนมรุ้ง จำแนกตามสัญชาติ	165
ตารางที่	5-40 ระดับความสนใจในปราสาทเมืองคำ จำแนกตามสัญชาติ	166
ตารางที่	5-41 ระดับความสนใจในงานช่างจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสัญชาติ	167
ตารางที่	5-42 ระดับความสนใจในหมู่บ้านช้างจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสัญชาติ	167
ตารางที่	5-43 ระดับความสนใจในหมู่บ้านทำเครื่องเงิน จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตาม สัญชาติ	168
ตารางที่	5-44 ระดับความสนใจในหมู่บ้านทำเครื่อง hairy จำแนกตามสัญชาติ	168
ตารางที่	5-45 ระดับความสนใจในปราสาทศรีธรรม จำแนกตามสัญชาติ	169
ตารางที่	5-46 ระดับความสนใจในปราสาทเขาพระวิหาร จำแนกตามสัญชาติ	170
ตารางที่	5-47 ระดับความสนใจในวัดสระกำแพงใหญ่ จำแนกตามสัญชาติ	171
ตารางที่	5-48 ระดับความสนใจในงานเทศบาลลดอกล้ำดวน จำแนกตามสัญชาติ	171
ตารางที่	5-49 ความสนใจในน้ำตกสำโรงเกียรติ จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	172
ตารางที่	5-50 ความสนใจในปราสาทศึกก็อกซึม จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	173

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หัวข้อ	หน้า
ตารางที่ 5-51	ความสนใจปราสาทขอมอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับประเทศไทย-กัมพูชา จำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	173
ตารางที่ 5-52	ค่าเฉลี่ยระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยว 13 แห่งในสีจังหวัด	174
ตารางที่ 5-53	ค่าสหสัมพันธ์ระดับความสนใจในการไปชมสถานที่ท่องเที่ยว 13 แห่ง ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว	176
ตารางที่ 5-54	ความบ่ออยในการบริโภคอาหาร จำแนกตามสัญชาติ	177
ตารางที่ 5-55	ความบ่ออยในการบริโภคอาหาร จำแนกตามอายุ	177
ตารางที่ 5-56	สถานที่นักท่องเที่ยวรับประทานอาหารเช้า	178
ตารางที่ 5-57	ประเภทของอาหารเช้า จำแนกตามสัญชาติ	179
ตารางที่ 5-58	ความบ่ออยในการบริโภคอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	180
ตารางที่ 5-59	สถานที่ในการบริโภคอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	180
ตารางที่ 5-60	ประเภทของอาหารกลางวัน จำแนกตามสัญชาติ	181
ตารางที่ 5-61	ความบ่ออยในการบริโภคอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	182
ตารางที่ 5-62	สถานที่ในการบริโภคอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	182
ตารางที่ 5-63	ประเภทของอาหารเย็น จำแนกตามสัญชาติ	183
ตารางที่ 5-64	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ปี 2544	183
ตารางที่ 5-65	การกระจาย 3 ระดับการใช้จ่ายต่อวันของนักท่องเที่ยว	184
ตารางที่ 5-66	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามลักษณะการเดินทาง	184
ตารางที่ 5-67	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามประเภทของผู้ร่วมทาง	185
ตารางที่ 5-68	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามสัญชาตินักท่องเที่ยว	185
ตารางที่ 5-69	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามจำนวนครั้งที่มาประเทศไทย	186
ตารางที่ 5-70	ค่าใช้จ่ายต่อวันจำแนกตามระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว	187
ตารางที่ 5-71	เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายต่อวันของนักท่องเที่ยวที่เดินทางกับกรุ๊ปทัวร์ กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยอิสระ จำแนกตามสัญชาติ	187
ตารางที่ 5-72	นครวัดจำแนกตามจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์	188
ตารางที่ 5-73	ความต้องใจที่จะไปเยือนครัวด จำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทางมาประเทศไทย	189

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่	5-74 ความตั้งใจที่จะไปเยือนนครวัด จำแนกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว	190
ตารางที่	5-75 ความตั้งใจที่จะไปเยือนนครวัด จำแนกตามรายได้ของนักท่องเที่ยว	190
ตารางที่	5-76 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาติต่างๆ ในจังหวัดเลี่ยมเรียง	191
ตารางที่	5-77 ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทพนมรุ้ง จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปครัวดมาแล้ว	191
ตารางที่	5-78 ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทเมืองต่างๆ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปครัวดมาแล้ว	191
ตารางที่	5-79 ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทเขาพระวิหาร จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปนครวัดมาแล้ว	192
ตารางที่	5-80 ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทศรีชรภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปครัวดมาแล้ว	192
ตารางที่	5-81 ระดับความสนใจที่จะไปชมปราสาทสะกำแพงใหญ่ จำแนกตามประสบการณ์ของผู้ที่ไปครัวดมาแล้ว	193
ตารางที่	5-82 สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว	195
ตารางที่	5-83 สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามจังหวัดที่ทำการสัมภาษณ์	195
ตารางที่	5-84 สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามจำนวนครั้งที่เดินทาง	196
ตารางที่	5-85 สื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จำแนกตามอายุของนักท่องเที่ยว	196
ตารางที่	5-86 แนวโน้มนักท่องเที่ยวต่างประเทศของประเทศไทย ปี 2537 – 2546	198
ตารางที่	5-87 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดบุรีรัมย์ ปี พ.ศ.2530 – 2545	199
ตารางที่	5-88 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดสุรินทร์ ปี พ.ศ.2530 – 2545	200
ตารางที่	5-89 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพักในจังหวัดศรีสะเกษ ปี พ.ศ.2530 – 2545	201

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า	
ตารางที่ 5-90 แนวโน้มผู้เขี่ยมเมืองชาวไทยผ่านแดนเข้าอิรัฐประเทศไทย จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ.2542 – 2546	202
ตารางที่ 5-91 แนวโน้มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศผ่านแดนเข้า จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ.2542 – 2546	202
ตารางที่ 5-92 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเขี่ยมชมอุทยานแห่งชาติตาพระยา ปี พ.ศ.2541 – 2545	203
ตารางที่ 5-93 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเขี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา ปี พ.ศ.2541 – 2545	203
ตารางที่ 5-94 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเขี่ยมชมอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้งและปราสาทหินเมืองตា ปี พ.ศ.2542 – 2546	204
ตารางที่ 5-95 แนวโน้มนักท่องเที่ยวเขี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ปี พ.ศ.2541 – 2545	205
ตารางที่ 5-96 ค่าพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ ปี 2546 – 2550	205
ตารางที่ 5-97 ระยะเวลาพำนักระลี่ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มาเที่ยวจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ปี 2545	206
ตารางที่ 5-98 ค่าพยากรณ์รายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ	206
ตารางที่ 6-1 ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา	230
ตารางที่ 6-2 ศักยภาพในการพัฒนาจังหวัดเสียมเรียบ	231
ตารางที่ 6-3 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว	240
ตารางที่ 6-4 มาตรการตามแผนพื้นที่ พัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว	243
ตารางที่ 6-5 รายชื่อโครงการและวงเงิน	250
ตารางที่ 6-6 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์	251
ตารางที่ 6-7 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์	253
ตารางที่ 6-8 การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ	261

สารบัญรูป

		หน้า
รูปที่	1.1 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยของชาวต่างประเทศปี 2544	3
รูปที่	1.2 แนวคิดในการดำเนินการวิจัย	16
รูปที่	3.1 อุทบวนประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	86
รูปที่	3.2 ปราสาทเมืองตា	86
รูปที่	3.3 ปราสาทวัดสรากำแพงไชย	86
รูปที่	3.4 งานแสดงซังจังหวัดสุรินทร์	86
รูปที่	4.1 วงจรอการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา	95
รูปที่	4.2 แผนที่ประเทศไทย-กัมพูชา	97
รูปที่	4.3 แผนที่แสดงตำแหน่งการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา	98
รูปที่	4.4 โครงการข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา	99
รูปที่	4.5 โครงการข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ และ จ.อุบลราชธานี	99
รูปที่	4.6 โครงการข่ายการท่องเที่ยวเมืองเสียมราฐ	101
รูปที่	4.7 กลุ่มปราสาทเมืองพระนคร	101
รูปที่	5.1 แผนที่จังหวัดสระแก้ว	222
รูปที่	5.2 แผนที่จังหวัดบุรีรัมย์	223
รูปที่	5.3 แผนที่จังหวัดสุรินทร์	224
รูปที่	5.4 แผนที่จังหวัดศรีสะเกษ	225
รูปที่	5.5 แผนที่เส้นทางอีสานใต้ – เสียมราฐ – พระวิหาร	228
รูปที่	6.1 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับกลุ่มจังหวัดชายแดน	227

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัจจุบัน

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่สำคัญ มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยทั้งเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักของชาวโลก และในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทั้งอดีตและปัจจุบัน เสมือนว่าการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจหลุดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจเกิดการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้กว่าปีละ 250,000 ล้านบาท และมีส่วนช่วยกระตุ้นการผลิตในสาขาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย

ตารางที่ 1-1 จำนวนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ปี	จำนวน (ล้านคน)
2542	8.58
2543	9.67
2544	10.06
2545	10.78
2546	8.79

หมายเหตุ : ตัวเลข มกราคม – พฤษภาคม 2546

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาระการท่องเที่ยวของไทยในปี 2546

จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยในปี 2546 มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 10 ล้านคน ลดลงไม่ถึงร้อยละ 1 นับว่าจะลดลงมากจากปีก่อน เป็นผลสืบเนื่องกันจากการก่อวินาศกรรมใน สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐ และปัญหาโภคภาร์ต ที่ทำให้นักท่องเที่ยวชะลอการเดินทางโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่น ได้หวาน จีน และสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 1-2 จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

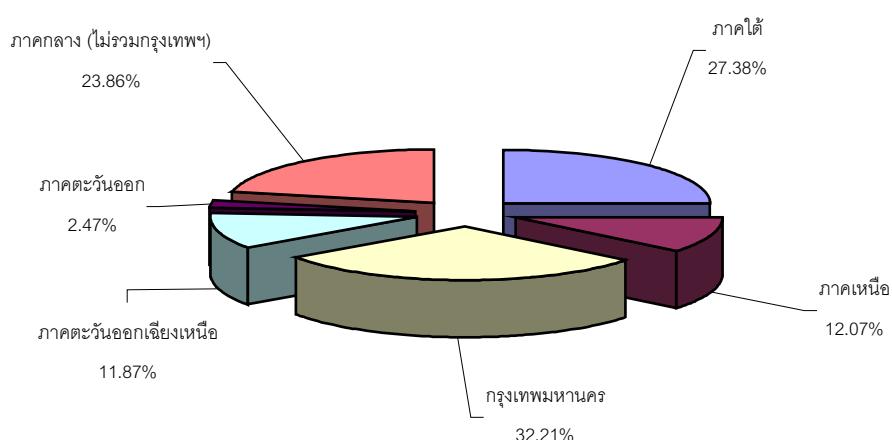
ภูมิภาค	จำนวน (พันคน)			อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)				
	2543 ค.	2544		2543 ค.	2544			
		ม.ค.- ส. ก.ย.- ธ.ค.	ทั้งปี		ม.ค.- ส. ก.ย.- ธ.ค.	ทั้งปี		
เอเชียตะวันออก	5,545.9	3,860.3	1,926.1	5,786.4	10.9	5.9	1.3	4.3
อาเซียน	2,056.4	1,374.2	867.3	2,241.5	10.3	0.1	18.1	5.0
ญี่ปุ่น	1,202.2	839.0	338.6	1,177.6	13.4	7.7	-20.0	-2.0
สาธารณรัฐประชาชนจีน	753.8	552.4	249.0	801.4	-7.4	1.5	18.9	6.3
ญี่ปุ่น	706.5	529.3	209.4	738.7	33.7	17.9	-18.8	4.7
ยุโรป	2,301.8	1,654.5	854.0	2,508.5	8.7	10.5	6.1	9.0
อเมริกา	663.3	473.3	209.7	683.0	11.4	10.6	-10.9	3.0
เอเชียใต้	352.0	244.0	106.8	350.8	20.6	7.1	-14.0	-0.3
โอเชียเนีย	378.9	271.3	149.2	420.5	9.8	15.3	4.0	11.0
ตะวันออกกลาง	182.4	149.0	66.1	215.1	17.9	22.9	8.1	18.0
แอฟริกา	84.5	62.6	34.8	97.4	11.2	18.1	10.6	15.3
รวมทั้งหมด	9,508.6	6,715.0	3,346.9		10.8	8.2	1.4	5.8
					10,061.9			

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ดี สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยรวมของไทย ยังนับว่าไม่ตกต่ำ โดยนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศกลับ อาทิ มาเลเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน อินโดนีเซีย พลิปปินส์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวหลักของไทยขยายตัวค่อนข้างดี แต่จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2544 พบว่า การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ ไปบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือเพียง 683,960 คน หรือ ร้อยละ 2.4 ทั้งที่ภูมิภาคแห่งนี้มีทรัพยากรการท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย และพิจารณาเป็นรายในภาคอีสานตอนล่าง จังหวัดศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเบาบาง ดังนั้นการมีแนวโน้มนายส่งเสริมเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดเหล่านี้ สำหรับจังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดที่พื้นที่เชื่อมต่อระหว่างภาคตะวันออก (กลาง) ตอนบนเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจการค้าชายแดนรวมทั้งการท่องเที่ยวทางถนนในปัจจุบัน

ประเทศไทยก้มพุชามีดินแดนที่เป็นมรดกโลกด้านอารยธรรมของขอม โบราณซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีสิ่งหัศจรรย์หนึ่งในจังหวัดแห่งของโลก อุดมสมบูรณ์ด้วยศิลปะ วัฒนธรรมสถานที่ทรงคุณค่ายิ่งของมรดกโลก ที่ชาวโลกนับร้อยล้านคนคลั่งไคล้อยกไปสัมผัสดอย่างใกล้ชิดมานานแสนนาน ในแต่ละปีมีผู้เดินทางมาเยือนกับพุชาเพิ่มขึ้นทุกปี (ดูตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 5) ประเทศไทยมีเส้นทางที่เป็นประตูสู่กัมพุชา ทางด้านอธิบดีประเทศ และด้านต่างประเทศ นอกจากนี้ทางเลือกในการสัมผัสรายการแบบขอม โบราณสามารถเดินทางไปที่จังหวัดศรีสะเกษเพื่อชมความงามธรรมชาติที่ผ่านอดีต ประตูสู่เข้าพระวิหาร และสามารถเข้าไปสู่นครวัด นครธม ของกัมพุชาได้ โดยผ่านช่องสะ佳 อําเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ และมีอีกหลายแนวทางในการส่องสว่างให้ประเทศไทยส่องไวดีมีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรมีการศึกษาแนวทางการส่องสว่างการท่องเที่ยวระหว่างไทยและกัมพุชาให้สอดคล้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย มีโบราณสถานและวัฒนธรรมคล้ายขอม โบราณ นอกจากนี้ยังมีธรรมชาติที่งดงามยิ่งนัก ช่องจอมตัดผ่านทิวเขา พนมคงรากจากกำแพงสาห จังหวัดสุรินทร์ เข้าไปยังเมืองศรีโสภณ ซึ่งทางชายแดนทางด้านจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นทางคิดต่อระหว่างกับชาวกัมพุชา มีหลายทางด้วยกัน การส่องสว่างเพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในจังหวัดเหล่านี้ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลเพื่อหาแนวทางการใช้โคมไฟกับจังหวัดที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงกว่า เช่น นครราชสีมา อุบลราชธานี และประเทศไทยกับพุชา ที่แหล่งท่องเที่ยว ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เข้ามาระยะกาลท่องเที่ยวเยี่ยมชมพักผ่อนหาประสบการณ์ชีวิตและเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมของประชาชนในจังหวัดเหล่านี้ในประเทศไทย

รูปที่ 1.1 การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ ปี 2544

ตารางที่ 1-3 การกระจายตัวเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวต่างประเทศ จำแนกตามภูมิภาค ปี 2544
หน่วย : คน-ครั้ง

ภูมิภาค	ผู้เยี่ยมเยือน		นักท่องเที่ยว		นักท่องเที่ยว	
	จำนวน	$\Delta (%)$	จำนวน	$\Delta (%)$	จำนวน	$\Delta (%)$
รวม	27,682,050*	+7.65	21,349,668	+6.73	6,332,382	+10.87
ภาคเหนือ	3,340,152	+12.74	2,643,769	+9.79	696,383	+25.59
กรุงเทพมหานคร	8,916,986	+3.20	8,348,911	+3.45	568,075	-0.31
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	3,878,098	+6.87	1,310,889	+5.13	2,567,209	+7.78
ภาคตะวันออก	3,284,677	+10.57	3,023,673	+7.10	261,004	+77.10
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	683,960	+9.16	236,876	+12.86	447,084	+7.29
ภาคใต้	7,578,177	+10.05	5,785,550	+10.31	1,792,627	+9.23

*ยอดรวมของผู้เยี่ยมเยือนทุกจังหวัดจะมีจำนวนมากกว่าจำนวนคนเดินทาง 10.06 ล้านคน เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้งของผู้เยี่ยมเยือนเดินทางโดยเฉลี่ย 2.75 จังหวัด

เป้าหมายของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางและกลยุทธ์ด้านการจัดการที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวไทยและกัมพูชา เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประตูสู่กัมพูชา

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยวและสถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา อันได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว โครงสร้าง พื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ โรงเรือน ที่พัก ร้านอาหาร ที่พักผ่อน ร้านขายของที่ระลึก สถานบันที่ส่งเสริมในพื้นที่แหล่งการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา โดยเน้นให้ทราบถึงลักษณะทางกายภาพ ความดำเนิน กิจกรรม ปัจจุบัน และอุปสรรคในการให้บริการ (ตลอดจนวิเคราะห์ให้ทราบถึงความพอดีของจำนวนสถานบริการ ณ ปัจจุบัน)
- เพื่อประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับสถานบริการและการจัดการอย่างมีส่วนร่วมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เหมาะสมในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

3. เพื่อวิเคราะห์สื้นทางและการเขื่อนโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา
4. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางและจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวที่สนใจในเขตจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา
5. เพื่อประเมินค่าอุปสงค์แหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยที่มีการสอดรับต่ออุปสงค์ของการท่องเที่ยว เชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และโบราณสถานในเขตจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา
6. เพื่อศึกษานโยบายการท่องเที่ยว กลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดนของประเทศไทยและกัมพูชา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่ที่ทำการศึกษาในประเทศไทย 4 จังหวัด

ประเทศไทย

สารแก้ว - อรัญประเทศ

บุรีรัมย์ - พนมรุ่ง

สุรินทร์

ศรีสะเกษ - เข้าพระวิหาร

2. สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับอุปทานของแหล่งท่องเที่ยว

2.1 ประเภทของสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว 4 จังหวัด

จ.สารแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
อุทยานแห่งชาติปางสีดา	อุทยานประวัติศาสตร์ พนมรุ่ง	ปราสาทหินบ้านพลวง	ปราสาทเข้าพระวิหาร
	ปราสาทหินเมืองตា	ปราสาทตาหมี่อนโถ๊ะ	ปราสาทวัดสาร กำแพงใหญ่
		ปราสาทตาหมี่อนชม	ปราสาทวัดสาร กำแพงน้อย
		ปราสาทตะเบียงเตี้ย	
		ปราสาทครึ่งรูมิ	

2.2 สถานบริการที่สนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตจังหวัดชายแดน

2.2.1 โครงการพื้นฐาน

โครงการพื้นฐาน	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
มาตรฐานตอนนี้				
ไฟฟ้า / ประชากรในเขตเทศบาล				
ประปา / ประชากรในเขตเทศบาล				
โทรศัพท์ / ประชากรในเขตเทศบาล				

2.2.2 ผู้ประกอบการโรงแรม / ที่พัก 4 จังหวัด

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
โรงแรม / ที่พัก	กวางวิลล่า	บุรีรัมย์พลาซ่า	โรงแรมธารินทร์	เกย์คิว
	กวางไโอล็อต	ไทยไโอล็อต	โรงแรมเพชรเกย์	ไทยเสริญไทย
	จันทรา	แกรนด์ไโอล็อต	โรงแรมเมมโมเรียล	พรหมพิมาน
	สาระแก้ว	โรงแรมไโอล็อต	โรงแรมแสงทอง	ริมน้ำบังกาโภ
		ชัยเจริญ	โรงแรมอัมรินทร์	ศรีไพบูลย์
		นิวас	นิวไโอล็อต	ศรีสะเกษ
		บุรีรัมย์	โรงแรมอุบล	สันติสุข
		เพลิน	โรงแรมกรุงศรี	ไอยรา
		ประชาสามัคคี	โรงแรมเอราวัณ	
		สุนทร	ปราสาทธานี	
		ไทยภัคคี	ศรีบรรพุนิ	
		เกย์มสูข		
		นางรอง		
		ส่วนมิตร		
		พนมพิมาน		

2.2.3 สถานบริการ ร้านอาหาร / ที่พักผ่อน / ของที่ระลึกของจังหวัด

สถานบริการ	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
ธุรกิจการค้าตามการขนส่ง				
ธุรกิจร้านอาหาร				
ธุรกิจร้านของที่ระลึก				
ธุรกิจบันเทิง / กีฬา / สวนสัตว์ / พิพิธภัณฑ์ ชุมชน				
ธุรกิจการท่องเที่ยว				

2.2.4 สถาบันที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
สถาบัน	ททท.เขต 8 นครนายก	สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์	ททท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (จ.นครราชสีมา)	ททท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 2 (จ.อุบลราชธานี)
	กรมทางหลวง	กรมทางหลวง		
	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด	สำนักงานจังหวัด
	อุทยานแห่งชาติปางสีดา	ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดบุรีรัมย์	กรมทางหลวง	
		สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 (จ.นครราชสีมา)	ด่านตรวจคนเข้าเมืองช่องจอม	กรมทางหลวง
	อบต.กิ่งอำเภอโตก สูงตากพระยา	อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง / เมืองตា		อุทยานแห่งชาติเข้าพระวิหาร
	ด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ			สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

**3. การวิเคราะห์สื้นทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกลุ่มธุรกิจการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขต
จังหวัด 4 จังหวัด**

3.1 เสื้นทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว วิเคราะห์ความเป็นไปได้จากข้อมูลสารสนเทศของกรม
ทางหลวง ประกอบกับแผนพัฒนาเส้นทางของจังหวัดชายไทยกับพูชาของกรมทางหลวงและจังหวัดที่
เชื่อมโยงกับจังหวัดสระแก้ว สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ

3.2 การวิเคราะห์กลุ่มธุรกิจการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในเขต

สถานที่	จ.สระแก้ว	จ.บุรีรัมย์	จ.สุรินทร์	จ.ศรีสะเกษ
1. หน่วยงานของรัฐ				
2. อุทยานแห่งชาติ				
3. ชุมชน				
4. อบต.				
5. อื่นๆ				

4. การวิเคราะห์รูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยว

1.1 รูปแบบของการท่องเที่ยว

1.1.1 การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

1.1.2 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1.3 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และโบราณสถาน

1.2 รูปแบบการเดินทาง

1.2.1 ทัวร์เหมา (Package tour)

1.2.2 เดินทางโดยอิสระ (F.I.T)

1.3 ประเภทของที่พัก

1.2.1 โรงแรม

1.2.2 Guest House

1.2.3 พักกับญาติ เพื่อน คนรู้จักฯ

- 1.4 สถานที่รับประทานอาหารเช้า
  - 1.5 สถานที่รับประทานอาหารกลางวัน
  - 1.6 สถานที่รับประทานอาหารเย็น
  - 1.7 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปชุมในสีลมราชบูรณะ
    - นครวัด
    - นครธน (ปราสาทนาขน)
    - ปราสาทบันทายศรี
    - ปราสาทพนมบາແຄີງ
    - ปราสาทເປຣະຈຸນ
    - ปราสาทພະໂໂຄ
  - 1.8 พาหนะที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ
  - 1.9 ประเภทของ ของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อ
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว
    - 2.1 สถานที่ท่องเที่ยว
      - นครวัด
      - นครธน
      - เขาระวิหาร
      - อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ่ง
    - 2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
  3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย
    - 3.1 รูปแบบการเดินทาง
      - 3.1.1 ทัวร์เหมา
      - 3.1.2 เดินทางโดยอิสระ
    - 3.2 ประเภทของที่พัก
    - 3.3 สถานที่รับประทานอาหารเช้า
    - 3.4 สถานที่รับประทานอาหารกลางวัน
    - 3.5 สถานที่รับประทานอาหารเย็น
    - 3.6 สถานที่ท่องเที่ยวที่ได้ไปชุมในเขตจังหวัดรอยต่อกับประเทศไทย
      - ปราสาทพนมรุ่ง
      - ปราสาทเมืองตា
      - ปราสาทศรีชรຽມ

- ปราสาทเข้าพระวิหาร
- 3.7 พานะที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ
- 3.8 ประเภทของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวนิยมซื้อ
- 4. ภูมิภาคของนักท่องเที่ยว
  - จีน
  - อินเดีย
  - ฝรั่งเศส
  - อเมริกา
  - อังกฤษ
  - ออสเตรเลีย
  - สิงคโปร์
  - มาเลเซีย
- 5. อายุ
- 6. อาชีพ
- 7. สถานภาพการสมรส
- 8. ระดับการศึกษา
- 9. รายได้
- 10. ประสบการณ์การเดินทางมาเยือนประเทศไทย
  - ครั้งแรก
  - ครั้งที่ 2 หรือมากกว่า
- 11. การเดินทางมาเที่ยวในอนาคต
- 12. ประสบการณ์การเดินทางมาเยือนกัมพูชา
- 13. การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในไทย
- 14. การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในกัมพูชา
- 15. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
- 16. พฤติกรรมการซื้อสินค้า
- 17. ระยะเวลาในการพำนักระยะ
- 18. สิ่งที่ควรปรับปรุงในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ความสนใจของนักท่องเที่ยว 4 จังหวัด

ความสนใจ
สถานที่ประวัติศาสตร์
ความหลากหลายของชาติพันธุ์
วัฒนธรรมประเพณี
อัชญาศัยของคนในประเทศไทย
แหล่งซื้อของ
อาหาร
สิ่งบันเทิงยามราตรี
สวนสนุก

การให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยว

การให้บริการ
ความรวดเร็วในการบริการ
การต้อนรับ
ความซื่อสัตย์
ความสะอาดสวยงาม
ความสุภาพของบุคลากร
ความสะอาด
ความคุ้มค่าในการใช้จ่าย

4.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

การสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ จุดผ่านแดนไทยและกัมพูชา จำนวน 400 ตัวอย่าง

4.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การกำหนดกรอบประชากร จำแนกตามจังหวัดและสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลตาม

- สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง งานแสดงช้างจังหวัดสุรินทร์
- สถานที่ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและที่พัก
- สถาบันที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ

จำนวนตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดเป็นสัดส่วนกับจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศของจังหวัดในปี 2544 การใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโคลาต้าตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว จากนั้นสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวเพื่อนำข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ที่ต้องการได้โดยวิเคราะห์และพิจารณาประกอบกันเป็นข้อมูลทุกภูมิทางด้านผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการโรงแรมและที่พัก

จำนวนตัวอย่าง ได้จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดและ จุดผ่านแดนไทยและกัมพูชาอัตรา 400 ตัวอย่าง จำแนกตามประเทศ

ประเทศ / ภูมิภาค	สร้าง	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ศรีสะเกษ	รวม
1. จีน / ไต้หวัน	12	-	-	-	12
2. ญี่ปุ่น	47	5	46	9	107
3. ฝรั่งเศส	8	6	26	5	45
4. อเมริกา	12	9	8	9	38
5. อังกฤษ	6	6	10	17	39
6. ไอซ์แลนเดีย	2	2	4	2	10
7. อื่นๆ.....	44	22	75	8	149
รวม	131	50	169	50	400
จำนวนนักท่องเที่ยว ต่างประเทศ ปี 2544	7,033	2,043	9,581	544	19,201

4.4 เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจและความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริหารการจัดการ การให้บริการของธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว และการบริหารการจัดการสาธารณสุข

ใช้มาตรวัดความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	พึงพอใจมาก
ระดับ 4	พึงพอใจค่อนข้างมาก
ระดับ 3	พึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	พอใจค่อนข้างน้อย
ระดับ 1	พอใจน้อย

4.5 เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจและความสนใจของนักท่องเที่ยว การให้คะแนนจัดระดับความพอใจมาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย และพอใจน้อย ตามลำดับคือ

ระดับความพึงพอใจ / ความสนใจ	คะแนน
น้อย	1.00-1.80
ค่อนข้างน้อย	1.81-2.60
ปานกลาง	2.61-3.40
ค่อนข้างมาก	3.41-4.20
มาก	4.21-5.00

5. การประเมินค่าอุปสงค์ของแหล่งท่องเที่ยวและปัจจัยที่กำหนดค่าอุปสงค์รวมของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ

5.1 การประมาณค่าอุปสงค์ของแหล่งท่องเที่ยว 5 แห่งคือ อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง และ เมืองตា
ม อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ปางสีดา และตาพระยา

จากการวิเคราะห์แนวโน้ม 5 ปีข้างหน้า

ตามสมการ Demand = $\beta_0 + \beta_1$ (Period)
 โดยที่ β_0 = ค่าคงที่
 β_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร

5.2 วิเคราะห์แนวโน้มของอุปสงค์ของการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศของประเทศไทย และจำนวนรวมของนักท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และสระแก้ว และแนวโน้มของนักท่องเที่ยวผ่านแดนของด้านอธิบดีประเทศ

6. นโยบายการท่องเที่ยวและกลยุทธ์ในการตลาดของจังหวัด

6.1 นโยบายการดำเนินงานของจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

6.2 กลยุทธ์ทางการตลาดของจังหวัดค้านการส่งเสริมและสิ่งอำนวยความสะดวกท่องเที่ยว

จังหวัด	กลยุทธ์ทางการตลาด			
	Product	Price	Place	Promotion
สระแก้ว				
สุรินทร์				
บุรีรัมย์				
ศรีสะเกษ				

Product = แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณสถาน แหล่งธรรมชาติ ตลาดชายแดน ศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตริมน้ำ งานประเพณี

Price = ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าชมสถานที่ ค่าอาหาร ค่าที่พักฯ

Place = การเดินทางไป-มาสะดวกหรือไม่ การเข้าถึงการให้บริการในการจองต่างๆ

Promotion = การโฆษณา การลด แลก แจก แอน แพคเกจทัวร์ มีพนักงานขายทางตรง โกรศัพท์

People = การมีส่วนร่วมและการรับรู้ของประชาชน

6.3 การรวมรวมข้อมูล

6.3.1 สรุปภายนอกปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เป้าหมาย 80 ตัวอย่าง

แหล่งท่องเที่ยว	ที่พักแรม	ร้านอาหาร	สินค้าที่ระลึก	บริษัทนำเที่ยว	หน่วยงาน
สระแก้ว	5	5	5	5	3
บุรีรัมย์	5	5	5	5	3
สุรินทร์	5	5	5	5	3
ศรีสะเกษ	5	5	5	5	3
รวม	20	20	20	20	12

6.3.2 ผู้บริหารสถานบันที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัด สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ 12 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยว แขวงการทางจังหวัด และสำนักงานจังหวัด

7. การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

7.1 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว

1. ลักษณะพื้นที่
2. ภูมิอากาศ
3. ประชากร
4. ภาษา
5. ศาสนา
6. การปกครอง
7. เมืองสำคัญ
8. เงินตรา
9. รายได้ประชาติต่อคน
10. การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

7.2 ปัจจัยพื้นฐานของศักยภาพด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด วิเคราะห์จากข้อมูลของจังหวัด

- 1) ความยาวของถนน พื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร
- 2) ร้อยละของผลิตภัณฑ์บริการในจังหวัด
- 3) ปริมาณไฟฟ้าจำหน่ายต่อประชากรในเขตเทศบาล (หน่วยกิโลวัตต์ชั่วโมง / คน / ปี)
- 4) ปริมาณน้ำประปาจำหน่ายต่อประชากรในเขตเทศบาล (หน่วยลูกบาศก์เมตร / คน / ปี)
- 5) จำนวนห้องพัก
- 6) โครงการบำบัดน้ำเสีย
- 7) โครงการกำจัดขยะ

7.3 แหล่งข้อมูลทุกชนิด

จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรม สมาคมธุรกิจ สำนักงานจังหวัด สำนักผังเมืองเทศบาล อบต. กองกำกับการตำรวจนครบาล

7.4 การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว พิจารณาจากความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

- 1) การประเมินความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว พิจารณาในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวโดยให้คะแนนตั้งแต่สภาพการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และปริมาณการท่องเที่ยว โดยจะประเมินจากระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว / Key Informance ที่มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

2) การประเมินคุณค่าที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวจะพิจารณาให้คะแนนในด้านความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว ความเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าของโบราณสถาน กิจกรรมเสริมในแหล่งท่องเที่ยวความคงทนของสถานที่

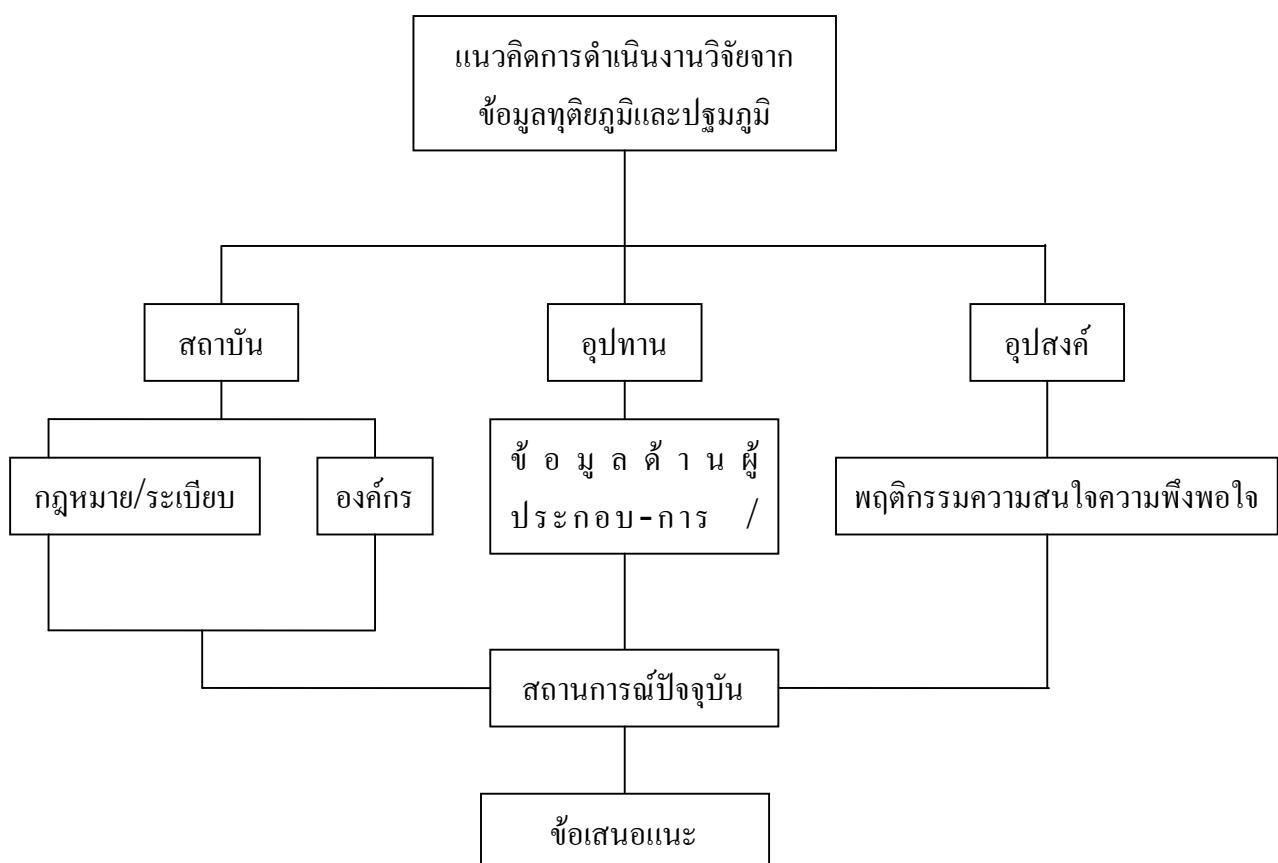
7.5. เกณฑ์การประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การให้คะแนนเพื่อกำหนดรั้งคับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว และแสดงระดับความสำคัญหรือความเข้มข้นเป็น 3 ระดับ คือ ความสำคัญ / ความเข้มข้น / ความเหมาะสมมาก ปานกลาง น้อย ค่าน้ำหนักเป็น 3 2 และ 1 ตามลำดับ สำหรับเกณฑ์การประเมินระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภทจะแบ่งเป็น 3 ระดับมาตรฐานคุณภาพคือ

ระดับมาตรฐานคุณภาพดี คะแนนระหว่างร้อยละ 2.34 – 3.00

ระดับมาตรฐานคุณภาพปานกลาง คะแนนระหว่างร้อยละ 1.67 – 2.33

ระดับมาตรฐานคุณภาพต่ำ คะแนนระหว่างร้อยละ 1.00 – 1.66

รูปที่ 1.2 แนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงไทย-กัมพูชา
2. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดสาระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นในการกำหนดการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยที่จะพัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว
4. เพื่อได้แนวทางการพัฒนาธุรกิจบริการต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ระหว่างไทย-กัมพูชา
5. เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาที่ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย
6. ได้เงินตราจากต่างประเทศ

การนำผลงานวิจัยไปใช้

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสาระประกอบการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชายแดนกัมพูชา สาระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสาระในการจัดทำคู่มือแนะนำการท่องเที่ยวในจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

บทที่ 2

ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย – กัมพูชา : สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ

แผนพัฒนาภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

จากการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษาภายนอกได้ทำการให้ความช่วยเหลือของ Japan International Cooperation Agency ที่ได้จัดทำแผนพัฒนาภูมิภาคอีสานตอนล่าง และภาคตะวันออกตอนบน และจากแผนแม่บทของสำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีกลยุทธ์และขอบเขตที่กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้ว พoSruP ได้คือ

1. การกำหนดให้เขตเมืองอรัญประเทศเป็นเขตการค้าชายแดน โดยเป็นจุดผ่านแดนระหว่างไทย และกัมพูชา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเขตเมืองกล้ายเป็นแหล่งธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยวที่สำคัญตามมาด้วย โดยกำหนดให้เมืองสระแก้วเป็นศูนย์อุตสาหกรรมและการค้าที่สนับสนุนเมืองอรัญประเทศ

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว จากรายงานโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวภาคกลางตอนบน (2546 : 5 – 7) จังหวัดสระแก้วได้มีการศึกษาเพื่อวางแผนการลงทุน โดยการวิเคราะห์ศักยภาพในด้านต่าง ๆ และได้กำหนดเป็นแผนการลงทุนที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ซึ่งด้านการท่องเที่ยวนั้นมีโอกาสการลงทุนสูงมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวรรณคดีของอาณาจักรขอมเป็นจำนวนมาก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินี้ก็มีอุทยานแห่งชาติปางสีดา อีกทั้งยังมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศไทยกัมพูชา จึงเป็นการเพิ่มความน่าสนใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยมากขึ้น เนื่องจากห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 200 กิโลเมตร แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนลงทุนมีดังนี้

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัย คงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านไว้
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว
3. ความมีการสำรวจเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเกี่ยวกับถ้ำที่บริเวณเขาจกรเจ ซึ่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. รัฐควรเสริมสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ

สำหรับโครงการต่าง ๆ ที่เสนอแนะในการลงทุนนี้ ได้แก่

1. โครงการลงทุนสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. โครงการลงทุนบริษัทท่องเที่ยวและรถเช่า

3. โครงการลงทุนที่พักและร้านอาหารที่อ่างเก็บน้ำ
4. โครงการก่อสร้างโรงแรมที่อำเภอเมืองและอำเภอรัฐประทุม

สำหรับแนวทางการพัฒนาการลงทุนด้านการท่องเที่ยวนี้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ วิเคราะห์ศักยภาพของแผนการลงทุน และได้เสนอแนะให้มีการลงทุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การก่อสร้างศูนย์การค้าชายแดน
2. การก่อสร้างรีสอร์ฟรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติปางสีดา
3. การจัดบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา
4. การพัฒนาบริการด้านร้านอาหาร
5. การก่อสร้างโรงพยาบาลและคลินิก
6. การลงทุนด้านห้างสรรพสินค้าขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังมีแผนการพื้นที่ พัฒนา อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว พ.ศ.2541 – 2542 ที่ กำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 8 ดังนี้

1. รองรับค์เพยพร์ให้ความรู้ และความเข้าใจแก่ประชาชนและผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยว ให้มีจิตสำนึกรักภักดีกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม โดยใช้สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ให้เท้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ
2. ให้มีกลไกการบริการการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมเฉพาะ พื้นที่โดยการจัดตั้งองค์กรในรูปคณะกรรมการที่มาจากภาคธุรกิจเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น ทำ หน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย และประสานการพัฒนา
3. นำมาตรฐานทางกฎหมายในการควบคุมอาคารและสิ่งปลูกสร้างเข้ามาใช้อย่างจริงจัง เพื่อ ป้องกันการบุกรุกพื้นที่อันเป็นของรัฐ รวมถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณแม่น้ำลำคลอง และแหล่งน้ำ สาธารณะอื่น ๆ
4. สนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวประเภท ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มเรืองึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว
5. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็น ระบบ โดยสนับสนุนการรวมตัวกันของภาคธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อความคล่องตัวในการประสานงานกับ หน่วยงานของรัฐบาล และให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว
6. ผลักดันให้จังหวัดสร้างแก้วเป็นประดุจการค้าสู่อินโดจีน โดยร่วมมือกับกลุ่มประเทศ อินโดจีนเพื่อพัฒนาวงจรการท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้โดยเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแบ่งขัน

7. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งผลดีแก่การพัฒนาสังคม

8. ผลักดันให้มีการบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ ในการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

2. การกำหนดและขยายทางหลวงแผนดินหมายเลข 348 เขื่อมระหว่างสาระแก้ว บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงการจัดเส้นทางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรมของในเขตภูมิภาคนี้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

3. กำหนดเขตป่าสงวนในพื้นที่อีสานตอนล่างและภาคตะวันออกตอนบนเป็นเขตอนุรักษ์อย่างเข้มงวด โดยยังคงพื้นที่ป่าไม้ต่ำกว่าร้อยละ 18 หรือ 1,345,861 ไร่ ซึ่งจะมีผลให้การท่องเที่ยวประเภทอุทิศและการดึงดูดการท่องเที่ยวได้

2.1 ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมา

2.1.1 การศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสรุป คือ

การศึกษาศักยภาพการพัฒนาและการตลาดภาคอีสาน โดยผู้เชี่ยวชาญจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคแปซิฟิกและเอเชีย (PAYA) ปี 2520

การวิจัย : การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคอีสาน โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการสนับสนุนจากการบริหารวิศวกรรมกิจแห่งสหรัฐอเมริกา (USARA) ปี 2531-2532

Regional Tourism Envelopment Plan - Northeast Region of Thailand (I-SAN) โดย SCORE Consultant ภายใต้การสนับสนุนของ Commission of European Communities

นอกเหนือจากแผนแม่บทดังกล่าวแล้ว ททท. ได้มีการจัดทำแผนการตลาด การท่องเที่ยว ประจำปีแต่ละปีจะเป็นในระดับประเทศ และในปี 2546 ได้มีการประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ของ ททท. และมีการเสนอแนวทางการทางด้านการตลาดไว้ในพื้นที่ภาคอีสานเป็นบางจังหวัดซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนกลยุทธ์สำหรับของจังหวัดเป้าหมายต่อ

2.1.2 การศึกษาวิจัยระดับจังหวัด / กลุ่มจังหวัด

ได้มีการศึกษาในระดับการสำรวจเบื้องต้นและการจัดทำแผนหลัก ได้แก่การสำรวจเบื้องต้น กลุ่มจังหวัด สาระแก้ว นครนายก ปราจีนบุรี สมุทรปราการ และนครนายก ฉะเชิงเทรา

กลุ่มจังหวัด อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ และจังหวัดเลย

นอกจากการศึกษาเป็นรายจังหวัดแล้ว ยังมีการศึกษาในระดับแหล่งท่องเที่ยวอีกหลายแห่ง เช่น หมู่บ้านช้าง จังหวัดสุรินทร์ ภูกระดึง จังหวัดเลย เป็นต้น

ทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด

2.2 ทบทวนกลยุทธ์และมาตรการท่องเที่ยว ภาคตะวันออก : สร้างแก้ว ภาคอีสาน บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ จากการสำรวจสิ่งดึงดูดความสนใจการท่องเที่ยว ของจังหวัดต่าง ๆ ใน จังหวัดเป้าหมาย ดังต่อไปนี้คือ

1. โบราณสถาน โบราณวัตถุ โบราณคดี และอุทายานประวัติศาสตร์
2. สิ่งสวยงามตามธรรมชาติ อาทิ ภูเขา อ่างเก็บน้ำ แก่ง วนอุทยาน
3. วัฒนธรรมและชนบทธรรมเนียมประเพณีของจังหวัดต่าง ๆ

ภาพลักษณ์

จังหวัดสร้างแก้ว “ชายแดนเบื้องบูรพา ป่าจันน้ำตกสายมากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าชายแดนเบนมร”

จังหวัดบุรีรัมย์ “เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รายวัฒนธรรม”

จังหวัดสุรินทร์ “สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประจำสวยงาม รื่นรมย์ปราสาท ผักกาดหวานข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”

จังหวัดศรีสะเกษ “แคนปราสาทขอม ห้อมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เขตคงคำวน หลักล้านวัฒนธรรม เลิศล้ำสามัคคี”

การประชาสัมพันธ์เผยแพร่

1. การประชาสัมพันธ์งานช้างสุรินทร์ อุทายานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง
2. การเชื่อมโยงเส้นทางสู่นครวัด
3. สถาบันทางการท่องเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว กรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวสามเหลี่ยมมรกต
4. การใช้ชื่อประชาสัมพันธ์
5. การจัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยว อุบลราชธานี
6. การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของจังหวัด

7. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของจังหวัด
8. การฝึกอบรมไกค์นำทีี่ยวท่องถิน
9. การทำประชาสัมพันธ์ ในประเทศ และต่างประเทศ
10. สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด

สภาพการคุณน้ำดื่ม

เส้นทางสายหลัก สาย 33 ช่วงกบินทร์บูรี สาย 226 ช่วง นครราชสี–บุรีรัมย์–สุรินทร์–ศรีสะเกษ และสาย 24 ช่วง โขคชัย–ประโคนชัย–ปราสาท–เดชอุดม อยู่ในสภาพดีแต่มีมาตรฐานตามแบบ 2 ช่อง จราจร เส้นทางสายรองเลียบชายแดนสภาพไม่ดี

ศูนย์การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกของจังหวัด

- ศูนย์จำหน่าย/ผลิต
- การส่งเสริมของภาครัฐ ศูนย์ OTOP
- สถาบันการเงิน
- บริษัทค้าปลีกขนาดใหญ่

การลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1. งบประมาณจากรัฐบาล/ท้องถิน
2. เอกชน/อบต./อบจ.
3. ททท./ กระทรวงท่องเที่ยว

พัฒนาคุณภาพของที่พัก

การลงทุนภาคเอกชน

การลงทุนภาครัฐ

การพัฒนาบุคลากรทางด้านการโรงแรม และด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดสะแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

การปรับปรุงห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวระดับต่าง ๆ

การปรับปรุงระบบการชำระเงินของที่พัก

การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การมีตัวราชท่องเที่ยว การศึกษาจากแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคอีสาน

แหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง

- 1) งานแสดงช้างและแหล่งประวัติศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์
- 2) อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง เมืองต่ำ แหล่งประวัติศาสตร์ของบุรีรัมย์

การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยว

- 1) วัฒนธรรมภาคอีสาน
- 2) ธรรมชาติ
- 3) วิถีชีวิตริมแม่น้ำ
- 4) วัฒนธรรมของ

กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวภาคอีสานในอนาคต

- 1) กลุ่มอนุรักษ์และค้นหาวัฒนธรรม
- 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัยและหาลิ้งแปลกใหม่
- 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวรอบโลก
- 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวใหม่

โครงการลงทุนของจังหวัด

โครงการลงทุนภาคเอกชน

โครงการลงทุนจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

สถาบันการเงินเพื่อการท่องเที่ยว

- บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรม
- BOI

สมาคมธุรกิจนำเที่ยว

จังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

1. บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่
2. บริษัทนำเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดบุรีรัมย์

ปัจจัยสนับสนุน

- 1) มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง "ปราสาทพินพนมรุ้ง"
- 2) การจัดงานเทศกาลประจำต่อเนื่อง
- 3) หัตถกรรมพื้นบ้านมีชื่อ "ผ้าไหมนาโพธิ์"

อุปสรรค

- 1) โครงสร้างพื้นฐาน
- 2) ที่พัก
- 3) การประชาสัมพันธ์
- 4) งบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 5) ผู้ประกอบธุรกิจ

กลยุทธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยสนับสนุน

- 1) มีชื่อเสียง "งานแสดงช้าง"
- 2) มีโบราณสถานจำนวนมาก
- 3) มีจุดผ่านแดนไปสีลมราชธานี (กัมพูชา) ทางซ่องazon
- 4) สาธารณูปโภคพร้อมรองรับการท่องเที่ยว
- 5) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความสะอาดพร้อมรับการท่องเที่ยว

อุปสรรค

- 1) การลงทุน
- 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ความร่วมมือของเอกชนและรัฐ

กลยุทธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร

สามเหลี่ยมมรภต

สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ

เทศบาลดอยคำลามวน

กลยุทธ์ตลาด

- 1) กำหนดให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางในการคมนาคม ทั้งทางอากาศและทางบก
- 2) กำหนดให้จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจอินโดจีน
- 3) การส่งเสริม พัฒนาปรับปรุงประเทศ วัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัด

กิจกรรมการตลาด

- 1) โครงการท่องเที่ยว 4 จังหวัด
- 2) ศิลปหัตถกรรมเด่น
- 3) โครงการท่องเที่ยวสำหรับเยาวชน

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วมีสถานที่ท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และศาสนา และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม อำเภอที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากได้แก่ อำเภอรัษฎา รองลงมาได้แก่ อำเภอสารคาม และอำเภอวัฒนาคร

สถานที่ท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์โบราณสถาน และศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเพณี
<u>จังหวัดสระแก้ว</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. อุทยานแห่งชาติปางสีดา 2. อ่างเก็บน้ำท่ากระบาง 3. สถานีเพาะเลี้ยงขยายพันธุ์สัตว์ป่าซ่องมะกลำบัน 4. สวนรุกขชาติเขากกรเจ' 5. ละอุ 5. อุทยานแห่งชาติตาพระยา 6. ทะเลสาบคลองหาด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. วัดโบสถ์ 2. ปราสาทเขาน้อยสีชมพู 3. ปราสาทสะดึกกือกอม 4. ปราสาทเขาโడ้น 5. สระแก้วสารพันธุ์ 6. วัดอนุพรรพต 7. พระสยาเม夷าธิราชจำลอง 8. ศาลหลักเมือง 9. อนุสาวรีย์พระนเรศวรมหาราช 10. ปราสาทบ้านน้อย 11. ประตูชัยอรัญประเทศ 12. ปราสาทเมืองไ่อิ

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย กับพุชานาเขตภาคอีสานใต้

จากการที่ภาคอีสานได้มีภูมิประเทศซึ่งเป็นที่ราบสูงมีเทือกเขาใหญ่น้อย เช่น เทือกเขาดงพญาเย็น และเทือกเขางานมดงรัก ทำให้มีทรัพยากรท่องเที่ยวด้านธรรมชาติมากมาย เช่น อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร ผ้ามอีแอง จังหวัดศรีสะเกษ

ทางด้านประวัติศาสตร์และอารยธรรมภาคอีสาน ยังมีโบราณสถานที่แสดงถึงอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลกเป็นที่ยอมรับของนักประวัติศาสตร์และโบราณคดีทั่วชาวไทยและชาวต่างประเทศ

อีสานตอนล่างเป็นแหล่งอารยธรรมของที่มีโบราณสถานและปราสาทหินมากมายที่มีระดับศักยภาพที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ได้มาเที่ยวชมตลอดปี ได้แก่ ปราสาทหินพนมรุ่ง ปราสาทเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทหินพนมรุ่ง จังหวัดนครราชสีมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีทางภาคอีสานตอนล่าง เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่ งานช้างสุรินทร์ งานแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

จุดผ่านแดนในภาคอีสานตอนล่าง มีศักยภาพในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยกับพุชานั้นได้แก่ ปราสาทขอมในเสียมราฐ ที่สามารถดึงดูดและเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้แก่ นครวัด นครษม ได้แก่ ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ด่านช่องสะจำ จังหวัดศรีสะเกษ ช่องสายตะภาก.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์ ที่สามารถ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัดในภาคอีสานตอนล่างอันได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรม และประเพณี
1. วนอุทยานเขากะโง	1. วัดกลางบุรีรัมย์	1. โรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป
2. อ่างเก็บน้ำกระโง	2. อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ่ง	2. ศูนย์วัฒนธรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน
3. อ่างเก็บน้ำห้วยเจี้ยมาก	3. วัดเขาอังคาร	3. ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้
4. อ่างเก็บน้ำทุ่งแหลม	4. ปราสาทเมืองต่ำ	4. ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอบ้านกรวด
5. สวนนก	5. ปราสาทหนองคง	
6. เขื่อนลำนารง	6. แหล่งหินดีด	
7. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วย	7. แหล่งเตาเผาโบราณ	5. หมู่บ้านหัตถกรรมหนองเกราะน้อย
ตลาด	8. วัดโพธิชัย	
8. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าสนามบิน	9. พระเจ้าใหญ่วัดทรงสี	6. หมู่บ้านทองคำใหม่นาโพธิ

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ (ต่อ)

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและ ศาสนा	วัฒนธรรม/กิจกรรม และ ประเภท
9. ไทรงานบ้านโพธิเงิน 10. เกื่องหวยเมฆา	10. พระพุทธรูปใหญ่ 11. อนุสาวรีย์เรอาสู้ 12. ปรางค์คู่สวนแตง 13. ปราสาทบ้านโคงลิว	

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถานและ ศาสนा	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเภท
1. อุทยานแห่งชาติเขา พระวิหาร 2. บึงนกเป็ดน้ำไพรบึง 3. น้ำตกสำโรงเกียรติ 4. น้ำตกห้วยจันทร์ 5. น้ำตกพระวิหาร 6. ผา毋อีแดง 7. บึงนกเป็ดน้ำพลาญเพชร พرانตาปวด 8. หาดสวนรายภูร	1. ปราสาทหินวัดสรະกำแพง น้อย 2. ปราสาทหินวัดสรະกำแพง ใหญ่ 3. ปราสาทบ้านปราสาท 4. ปราสาทปรางค์คู่ 5. ปราสาทบ้านหินสมอ 6. ปราสาทตาเล็ง 7. ปราสาทคำหนักไทร 8. ปราสาทภูฝ้าย	1. อาคารบุน คำไพบานนิชย์ บ้าน ใจดี

สถานที่ท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสุรินทร์

ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/โบราณสถาน และศาสนา	วัฒนธรรม/กิจกรรมและประเพณี
ห้วยเสนง วนอุทยานพนมสวาย เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สันสองใน เขื่อนห้วยค่าน เขื่อนตาเกาค์ น้ำตกตะเริง	หลักเมืองสุรินทร์ วัดบูรพาราม อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดี บูรณะจ้างวาง (ปุ่ม) หลวงพ่อพระธิร์ (วัดบูรพาราม) ปราสาทเมืองที่ ปราสาทบ้านปราสาท ปราสาทบ้านไพร ปราสาทหินบ้านพลวง ปราสาทตาหมีมือนโถด ปราสาทตาหมีมือนชม ปราสาทศรีขรภูมิ ปราสาทช่างปี ปราสาทตะเปียงเตีย ปราสาทภูมิโป่น ปราสาทယายเหงา ^๑ ปราสาทหินจอมพระ	หมู่บ้านทอผ้าไหมท่าสว่าง หมู่บ้านเครื่องเงินขาดสินวินทร์ หมู่บ้านจักسانบ้านบุญทุม ^๒ หมู่บ้านช้าง บ้านคงมัน

แผนการตลาดการท่องเที่ยว ปี 2547

เป้าหมายตามกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย

วางรากฐานประเทศไทยมุ่งสู่การเป็น Tourism Capital of Asia

ทิศทางการดำเนินงาน

ปรับตัวແພນ່ງຍຸທະສາສຕ໋ຮ່ວມມື່ງນັກທອງເຖິງວຸດທະນາ
“ມື່ງນັກທອງເຖິງວຸດທະນາ” Best Quality Tourists

วัตถุประสงค์การดำเนินงานในภาพรวม

1. เพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ โดย...
  - เพิ่มค่าใช้จ่าย/คน/วัน
  - เร่งอัตราการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้กลับคืนสู่แนวโน้มปกติ (เน้นกลุ่มคุณภาพและ First Visit)
  - รักษาวันพักเคลียเมืองลดลง
2. เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนไทย
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศพันธมิตรในภูมิภาค
4. ส่งเสริมไทยเที่ยวไทยเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวม

เป้าหมายทางการตลาด

	ตลาดต่างประเทศ	ตลาดในประเทศ
จำนวน	11.00 ล้านคน (+ 13.40%)	67.12 ล้าน Trips (+ 3.10%)
รายได้	340,000 ล้านบาท (+ 17.40%)	362,500 ล้านบาท (+ 20.07%)

กลุ่มเป้าหมายตลาดต่างประเทศ

1. ในเชิงภูมิศาสตร์ (Market)
  - ในเชิงภูมิศาสตร์ (Market)

ระดับความเข้มข้นในการทำตลาด	กลุ่มตลาด
เร่งการเติบโต (Intensive)	<u>เอเชียแปซิฟิก</u> : ญี่ปุ่น จีน เกาหลี ฮ่องกง ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ อินเดีย อินโดจีน นิวซีแลนด์ <u>ยุโรป</u> : อังกฤษ อิตาลี รัสเซีย เป็น พินแลนด์ <u>ตะวันออกกลาง</u> : สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (U.A.E)
รักษาตลาด (Maintain)	<u>เอเชียแปซิฟิก</u> : ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย พลิปปินส์ <u>ยุโรป</u> : เยอรมัน ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย เบลเยียม สเปน ดินเนาร์ ยุโรปตะวันออก กรีซ ตุรกี โปรตุเกส CIS & Baltic <u>อเมริกา</u> : สหรัฐอเมริกา แคนาดา ละตินอเมริกา <u>ตะวันออกกลาง</u> : อิสราเอล <u>แอฟริกา</u> : แอฟริกาใต้

2. ในเชิงกลุ่มตลาด (Segmentation)

- กลุ่มหลัก : MICE, High End, Golf, Wellness & Spa, Family, Diving, Youth, Honeymooner
- กลุ่มรอง : Senior, Ladies, Eco & Soft Adventure, Medial Tourism, Long Stay, Film Maker Education

กลุ่มเป้าหมายตลาดในประเทศไทย

ครอบครัว ผู้สูงอายุ เยาวชน คนทำงาน MICE ผู้มีรายได้สูง Expat

Theme / Campaign ในการโฆษณา

- ตลาดต่างประเทศ

a m a z i n g T H A I L A N D , *Unseen Treasures*

- ตลาดในประเทศไทย

Message : นำเสนอคุณค่าของสินค้าเมืองไทยนุ่มนองใหม่ เมืองไทยยังมีสิ่งน่าสนใจที่ท่านไม่เคยเห็น ไม่เคยสัมผสกันมาก่อน ทั้งด้านธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน กิจกรรม Special Interest เช่น Golf Spa Diving Wedding Adventure และบริการต่าง ๆ เช่น Boutique Hotel เป็นต้น

สินค้าทางการท่องเที่ยว

1. สินค้าสำหรับตลาดต่างประเทศ

1.1 สินค้าหลักทางการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 Cluster ได้แก่...

Cluster ที่ 1 : หาดทราย ชายทะเล : พัทยา, ภูเก็ต, พังงา, กระเบื้อง, สมุย, หัวหิน, ชะอำ

Cluster ที่ 2 : อุทยาน ธรรมชาติ เป้าฯ : เชียงใหม่, กาญจนบุรี, เพชรบุรี

Cluster ที่ 3 : ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม : กรุงเทพฯ, เชียงใหม่, เชียงราย, สุโขทัย, กาญจนบุรี, อุบลฯ

Cluster ที่ 4 : ความสนใจเฉพาะ : Shopping, Food , MICE, Golf , Wellness & Spa

1.2 สินค้าใหม่พร้อมขาย 12 กลุ่ม ได้แก่...

- 1) New Destination : เกาะช้าง, อุทัยธานี
- 2) Golf : เขาใหญ่, พัทยา, ระยอง-จันทบุรี, สมุย
- 3) Marine Activities : Under Water World พัทยา, เรือดำน้ำ ภูเก็ต
- 4) Wellness & Spa : ภูโคลน แม่ส่องสอน, นำตกร้อนคลองท่ออม กระเบื้อง
- 5) Eco & Self Adventure : เขาใหญ่, ดูนก แก่งกระจาด/สามร้อยยอด
- 6) Gateway to GMS : เชียงใหม่-จีนตอนใต้, เชียงใหม่-พม่า : เส้นทางสู่อินโดจีน หมายเลข 8, 9
- 7) Historical Site : เส้นทางวัฒนธรรมมรดกโลก (ศรีเทพ-ศรีสัชนาลัย/สุโขทัย-กำแพงเพชร) : เวียงกุกการแสดง เชียงใหม่
- 8) Agro Tourism : ไร่องุ่น ปากช่อง ฟาร์มโซเชียล, ทัวร์สวนผลไม้ ระยอง จันทบุรี
- 9) Cultural & Life Style : หมู่บ้านโโคกโกง ขอนแก่น, หมู่บ้านหนองขาว กาญจนบุรี
- 10) MICE : Theme Party เชียงใหม่, อุบลฯ, ลพบุรี
- 11) Man Made : ปราสาทไม้สักจักรพรรดิ, พิพิธภัณฑ์ฟื้นฟู
- 12) Event : Bangkok Film Festival, Pattaya Music Festival, สงกรานต์ Thailand Grand Sale, ลอยกระทง, Bangkok Count Down รายการกีฬาระดับนานาชาติ เช่น Golf Johny Walker Classic, Tennis Volvo, World Pool เป็นต้น

2. สินค้าสำหรับตลาดในประเทศ

นำเสนอ Unseen Product แบ่งได้เป็น 4 หมวด คือ...

- 1) Unseen Destination: แหล่งท่องเที่ยว Unseen ที่กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาค เช่น ทะเลแหวก กระเบื้อง พระราชนครวัลลภ ลำปาง ฯลฯ
- 2) Unseen Paradise : ที่พักที่มี Character พิเศษ และ Location ที่สวยงาม
- 3) Unseen Adventure : การท่องเที่ยวแบบผจญภัย เช่น ล่องแก่ง ฯลฯ
- 4) Unseen Thainess : นำเสนอสินค้าประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

กลยุทธ์การดำเนินงานด้านการตลาด

1. กลยุทธ์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์

1) โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็น Quality Destination โดยการสร้างและเผยแพร่ Brand Image และแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบ

2) ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายฐานลูกค้า โดยใช้ “อาหารไทย” และ “การแห่งขันกีพาระดับนานาชาติ” เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ประเทศไทย และสร้างเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ (ภาครัฐ-เอกชนในต่างประเทศ) รวมถึงการเชิญนักเขียน สื่อมวลชน ทัศนศึกษาแนะนำสินค้าพิเศษ พร้อมเขียนบทความส่งเสริมสินค้า

2. กลยุทธ์ส่งเสริมตลาดต่างประเทศ

1) มุ่งเน้นการทำตลาดที่ให้ผลตอบแทนสูงและคุ้มค่าการลงทุน (More for More) โดยการเจาะตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ สร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และนำเสนอสินค้าในลักษณะ Tailor Made มากขึ้น

2) การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันโดยการจัดตั้งสำนักงาน ททท. ในต่างประเทศเพิ่มขึ้น Joint Marketing ร่วมกับบริษัทนำเที่ยว สายการบิน สร้างจุดขายลินค์เพิ่มประสิทธิภาพสู่ส่งเสริมตลาด

3) ส่งเสริม World Event Marketing โดยการนำเสนอขายเทศบาลงานประเพณีและกิจกรรมให้เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว ได้แก่ งาน Bangkok International Film Festival , Pattaya Music Festival เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง Thailand Grand Sale และ Bangkok Count Down

4) สร้างพันธมิตรทางการท่องเที่ยวกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน

5) ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway สู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)

3. กลยุทธ์ส่งเสริมตลาดในประเทศ

1) สร้างกระแสนิยมในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เชิงรุกให้มากขึ้น

2) สร้างลิ้งจูงใจและแรงจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว โดยการจัดกิจกรรมพิเศษหรือโครงการชิงโชคกระตุ้นการเดินทาง รวมถึงการใช้ราคาเป็นแรงจูงใจ

3) ส่งเสริมการขายแบบ Hard Sale โดยการจัด Consumer Travel Fair กระจายทั่วทุกภูมิภาค

4) ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัมมนาและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล ของหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน

5) ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวทางรถยนต์

- 6) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเยาวชนในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา
- 7) เสริมสร้างศักยภาพการบริการข้อมูลท่องเที่ยว

เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ (Key Success Factors)

1. ความร่วมมือจากหน่วยงานเกี่ยวกับด้านการดังนี้...
  - พัฒนาและพื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเลื่อมโภรม
  - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง
  - พัฒนาบริการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
  - พัฒนาการอำนวยความสะดวกในการเข้าเมือง
  - การดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
  - พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว
  - สร้างระบบการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ
2. ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างพอเพียงที่จะแข่งขันได้

แผนท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 9

1. ให้การท่องเที่ยวเป็นสิทธิ์พื้นฐานที่คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับ
2. ให้มีการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีเอกภาพ และบูรณาการเพื่อให้มีการอนุรักษ์มรดกการท่องเที่ยวของชาติ เพื่อถ่ายทอดไปยังลูกหลานตลอดไป
3. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการให้การศึกษาแก่เยาวชน เป็นโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของประชาชน และให้วิถีทางที่ใช้รักษามิใช่ทำลายลัมธรรมและเอกสารลักษณ์ของชาติ
4. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการกระจายโอกาสการจ้างงาน การสร้างรายได้ และกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
5. ให้มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ ยกระดับมาตรฐานคุณภาพและการจัดการในภาครัฐ และภาคเอกชน

ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

1. ตลาดท่องเที่ยว
2. แหล่งท่องเที่ยว
3. ศินค้าทางการท่องเที่ยว
4. รายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว

5. แรงงานด้านการท่องเที่ยว
6. ระบบสารสนเทศและการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการท่องเที่ยว
7. การสร้าง การเผยแพร่และการแก้ไขภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ
8. กฎหมายด้านการท่องเที่ยว

ตลาดท่องเที่ยว

ตลาดเชิงรุก

- เอเชียแปซิฟิก : ญี่ปุ่น จีน เกาหลี มาเลเซีย สิงคโปร์ ไต้หวัน อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์
- ยุโรป : อังกฤษ เยอรมันนี อิตาลี ยุโรปตะวันออก สแกนดิเนเวีย เนเธอร์แลนด์ รัสเซีย
- อเมริกา : แคนนาดา
- ตะวันออกกลาง : U.A.E. อิหร่าน คูเวต กาตาร์

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวหลัก

- กรุงเทพ เชียงใหม่ กาญจนบุรี นครราชสีมา ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สงขลา

แหล่งท่องเที่ยวเสริม

- เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระเบี่ยง ตรัง สตูล พัทลุง บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี

สินค้าทางการท่องเที่ยว

สินค้าทั่วไป

- ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน

สินค้าเฉพาะกลุ่ม

- กอล์ฟ หันนีมูล Long Stay ลูกปัด ผ้าไทย เยาวชน

รายงานแผนรุกป้องกีฬาได้

สำหรับการสัมมนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายการพัฒนาภาคตะวันออกเนียงหนือของรัฐบาล เสริมสร้างบรรยายกาศและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการค้าในภาคตะวันออกเนียงหนือตอนใต้ให้ก้าวขวางอีกทึ่งนำผลการรวมปัญหา ระดมความคิดข้อเสนอแนะต่าง ๆ และผลสรุปจากการสัมมนาเสนอไปยังภาครัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

เศรษฐกิจอีสานกับการพัฒนาในอนาคตนั้น ทรัพยากรอันดับหนึ่งของภาคนี้คือ ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร และทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมากในภูมิภาคนี้ คือ น้ำ บางจุดของภูมิภาคนี้มีฝนน้อย ในขณะเดียวกันบางจุดก็เป็นเขตฝนมาก สภาภูมิศาสตร์ของภูมิภาคนี้ยกต่อการจัดระบบชลประทานทำให้ระบบเก็บกักน้ำมีอยู่ไม่นานก็ในภูมิภาคนี้ ทรัพยากรดินมีปัญหาหลายรูปแบบต่างกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบกินพื้นที่กว้างขวางมาก เช่น ปัญหาดินเค็ม บังพื้นที่มีหินปูน ดังนี้จึงต้องเลือกกิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสม จากสภาพที่กล่าวมาที่ทำให้ผลผลิตของภาคนี้ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ เรื่องป่าไม้ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องน้ำ ถ้าขาดป่าไม้อ่อนตกรก็มีปัญหาการไหลของน้ำอย่างรวดเร็ว หลายพื้นที่ในภาคอีสานเกือบจะไม่มีป่าเลย ทั้งนี้ เพราะอัตราการขยายตัวของภาคเกษตรเท่าที่สามารถทำลายป่าไม้มากถึงปีละประมาณ 1 ล้านไร่ ซึ่งโดยสรุปแล้วราฐាជของการพัฒนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นทรัพยากรที่เคยมีอยู่ได้ถูกใช้ย่างมากในอดีต ดังนี้จึงต้องให้ความสนใจในการนำร่องรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาในอนาคต

ในเรื่องของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระยะ 4 – 5 ปี ที่ผ่านมาอีสานเจริญขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่เหตุที่อัตราการเจริญเติบโตของภาคนี้สูงเพราะฐานรายได้ต่ำ รายได้ส่วนใหญ่ของภาคนี้มาจากการเกษตรซึ่งต่างจากภาคอื่นที่มีการกระจายโครงสร้างการผลิตไปยังการผลิตอย่างอื่น ๆ ด้วย เช่น อุตสาหกรรมนอกจากนี้การเกษตรของภูมิภาคนี้ขึ้นอยู่กับพืชหลักไม่กี่ชนิด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ปอ และพืชไร่อื่น ๆ บ้าง ซึ่งราคาตกต่ำลง ส่วนอุตสาหกรรมเกือบจะไม่มีเลยนอกจากอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป มันสำปะหลัง โรงสีข้าวหรือหัตถกรรมที่มีบังพื้นที่ของภาคนี้

การพัฒนาอีสานได้ในปัจจุบัน มีอยู่ 2 ระยะ คือ ระยะแรกเป็นระยะบุกเบิกพัฒนา ซึ่งเป็นเรื่องโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภค และสาธารณูปการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น สร้างถนนไฟฟ้า การชลประทาน เป็นต้น ที่คิดว่าการพัฒนาสาธารณูปการจะนำความเจริญมาให้นั้น แต่ผลผลิตและรายได้กลับเท่าเดิม ยิ่งกว่านั้นกลับเป็นการเพิ่มรายจ่าย ทั้งนี้ เพราะเป็นการพัฒนาที่ล้าหลังความสามารถในการหารายได้ การพัฒนาโดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานอย่างเดียวนั้นไม่พอ ในระยะต่อมาเป็นการพัฒนาสมบูรณ์แบบตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 รัฐบาลจึงมีแผนพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคอีสาน การพัฒนาสมบูรณ์แบบในภาคอีสานคือ การเพิ่มความสามารถของประชาชนที่จะปรับระบบการผลิตเพื่อเพิ่มความสามารถในการหารายได้ และคุณภาพชีวิต

สำหรับแนวโน้มของการพัฒนาในอนาคตและความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 นั้น เป็นยุคใหม่ที่เรียกว่าแผนรุกเป็นยุคของการปรับระบบการผลิตโดยทำให้คนพร้อมที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับการตลาด การผลิตก็เป็นอีกเรื่องที่สัมพันธ์กับเราต้องมีการกระจายการผลิตภาคเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับพื้นที่ เรื่องที่ควรให้ความสำคัญอันหนึ่งจากที่กล่าวมาแล้วคือ เรื่องเงินทุน และเรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพสินค้า ซึ่งสิ่งที่สำคัญอย่างมากคือ คุณภาพของผู้ประกอบการ

โดยสรุปกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 คือ

1. กลยุทธ์ที่ตลาดนำ
2. ต้องสอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศ
3. เรื่องประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาผู้ประกอบการ

ในปี 2530 นั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทยเพื่องฟู แต่เมื่อก้าวท่องเที่ยวจำนวนน้อยมากที่เดินทางมาในภาคอีสาน ทำให้ภาคนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร จริง ๆ แล้วภาคอีสานมีจุดเด่นที่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ถึงร้อยละ 78 แต่แหล่งท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้จะขาดกระจาย การที่จะให้การท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้เพื่องฟูนั้นที่มักจะต้องให้สะดวกเพื่อเดินทาง และการคิดก็ต้องมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นจะเข้ามาช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เอกชนลงทุนไปเป็นจำนวนมากในเรื่องของการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยว มีการจัดตั้งชมรม สมาคมที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวในหลายจังหวัด ของการค้าจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้พยายามจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีมากที่จะก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวมาสู่ภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกันการที่หอการค้าจัดประชุมหรือจัดสัมมนาท่ามกลางการทบทวนในเรื่องที่เคยได้พูดกันมาแล้วนั้นได้มีการนำไปปฏิบัติกันมากน้อยเพียงใด

บนบธรรมเนียมประเพณีของภาคอีสานมีความสามัคคีความสามัคคีสามารถดึงดูดคนท่องเที่ยวได้ ปัจจัยสำคัญในการที่จะสร้างความสนใจของจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวนั้นเองที่เป็นปัจจัยสำคัญซึ่งแหล่งท่องเที่ยวจะต้องการพัฒนา ส่วนการคุณภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การเที่ยวธุรกิจโรงแรมหรือธุรกิจบริการ รายได้ส่วนใหญ่ของการท่องเที่ยวคือ รายจ่ายของนักท่องเที่ยว รายจ่ายส่วนใหญ่ร้อยละ 28 – 30 ก็คือรายจ่ายในการที่จะซื้อสินค้า ของที่ระลึกหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ งานของศิลปหัตถกรรมอันดับที่สองรองลงมาจาก การจำหน่ายสินค้า ด้านโรงแรม การทำงานนั้นควรที่จะศึกษาความต้องการสถานที่ว่าจะมีผู้มาใช้บริการมากน้อยแค่ไหน ประการต่อมาคือ จำเป็นที่จะต้องหาแหล่งที่ดีที่สุด ประการต่อมาคือ การออกแบบในด้านการบริหารนั้นกับบริหารจะต้องมีความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

การคุณภาพนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยว การสร้างโรงแรมนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือ สร้างให้ถูกสุขลักษณะ ไม่มีดีทีบจนเกินไป และควรให้ความปลอดภัยกับผู้พัก เช่น มีสัญญาณเตือนภัย พนักงานและเจ้าหน้าที่ควรพัฒนาตัวเองให้มีประสิทธิภาพและมีความสามารถเพิ่มมากขึ้น สำหรับโรงแรมในต่างจังหวัดไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นโรงแรมที่มีการลงทุนสูงมาก แต่ควรจะต้องศึกษาผู้ที่จะใช้บริการหรือบริษัททัวร์ที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้ามานั้นสามารถที่จะจ่ายเงินค่าห้องในอัตราเท่าไหร่ ซึ่งการสร้างหรือการลงทุนนั้นต้องคำนึงถึงมาตรฐานเป็นหลักฐานเป็นหลักซึ่งมาตรฐานก็คือ ความสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีความสะดวก ปลอดภัยใหม่เสมอ

ในภาคอีสานนั้น ปัญหาหลักเกี่ยวกับการท่องเที่ยว คือ เรื่องของโรงแรมที่ยังไม่คีพอ เนื่องจากยังขาดบุคลากรเฉพาะทางจำนวนค่อนข้างมากจึงต้องมีสถาบันเพื่อผลิตบุคลากรซึ่งสถาบันนั้นก็คือ วิทยาลัยครุในส่วนของมัคคุเทศก์นั้นควรจะใช้มัคคุเทศก์ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นมากกว่าคนนอกห้องถิน เพราะจะทำให้เกิดความชำนาญในการที่จะอธิบายถึงโบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวได้ชัดเจนทำให้ผู้ที่มาเกิดความ ประทับใจ

รายงานแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทยและอินโดจีน

วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการตลาดของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวลาว กัมพูชา และเวียดนาม ทั้งที่เป็นชาวไทยและลาว ต่างประเทศที่เดินทางผ่านประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดชายแดนของประเทศไทยที่เชื่อมกับเขตของประเทศไทยอินโดจีน เพื่อคุณภาพเป็นไปได้ที่จะพนักทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยเหล่านี้เข้าด้วยกันและเพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นพื้นฐานของประเทศไทยในแถบอินโดจีนว่ามุ่งเน้นไปด้านใด

ผลการศึกษาตลาดการท่องเที่ยวพบว่า นักท่องเที่ยวที่มายieldin โอดจีนมากที่สุดคือ ชาวอเมริกา และฝรั่งเศส ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนเป็นเพศชาย อายุอยู่ในช่วง 35 – 44 ปี โดยส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพักผ่อนและติดต่อธุรกิจ

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย – อินโดจีน แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับรัฐบาลกับรัฐบาล และระดับเอกชนกับเอกชน

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับรัฐบาลกับรัฐบาล รัฐบาลไทยมีนโยบายที่ชัดเจนในการเชื่อมความสัมพันธ์ไทย-อินโดจีน ผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างกันและกัน และร่วมกันสร้างตลาดการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนให้เป็นเอกภาพโดยใช้มาตรฐานที่ 1 คือ ผ่อนคลายระเบียบต่าง ๆ ใน การผ่านแดนโดยเฉพาะในด้านความมั่นคงต่าง ๆ โดยการเจรจาสนับสนุนทั้งสอง ฯ และโดยการผ่อนคลายให้คนต่างด้าว ผู้อพยพชาวอินโดจีนเดินทางเข้า-ออก ไทยไปยังประเทศไทยอินโดจีนได้สะดวกขึ้น ซึ่งเป็นผลดีคือ เป็นการขยายตลาดการท่องเที่ยวชาวอินโดจีนที่เป็นผู้อพยพในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย ฯลฯ กลับเยี่ยมบ้านผู้อพยพเหล่านี้มีกำลังซื้อและอยากจะเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อจับจ่ายใช้สอย แต่มีผลเสียคือ การปรับนโยบายเพื่อความมั่นคงให้เป็นการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนศิลปกรรม การศึกษาและการท่องเที่ยวเป็นแก่นนำอาจทำให้เกิดความไม่พร้อมบ้างในช่วงแรก ๆ มาตรการที่ 2 คือ เสริมสร้างความง่ายต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในอินโดจีนโดยให้มีการร่วมมือพัฒนาพื้นที่ภูมิภาค ทางน้ำและทางเรือ ทางรถไฟ และทางอากาศยาน ตลอดจนเสริมทักษะด้านการจัดการดูแล โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ให้กับบุคลากรของประเทศไทย อินโดจีนแต่การลงทุนพื้นฐานมีมูลค่าสูงมาก จึงต้องมีการร่วมทุนระหว่างประเทศไทยอินโดจีน – ไทย – ประเทศผู้บริจาค องค์การระหว่างประเทศที่ให้ภารกิจมีอยู่อื่น ๆ เพื่อกำหนดลำดับก่อนหลังของแต่ละโครงการ

ระบบการบริหารโครงการและเงินทุน ซึ่งเป็นผลดีในแง่การส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนและการร่วมทุนด้านธุรกิจอื่น ๆ ด้วย แต่ผลเสียที่อาจมีคือ การเข้าถึงจะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็วเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมคุณภาพและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ โบราณสถาน ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมไว้ให้ยั่งยืน มาตรการ 2.2 คือ ร่วมพัฒนาโดยการลงทุนเพื่อยกระดับรูปแบบการบริการ โรงแรม อาหาร ของที่ระลึก ความสะอาด การจัดการ ฯลฯ และมาตรการสุดท้ายคือ การสร้างระบบเครือข่าย การออกแบบทั่วตราหนังสื่อเดินทางเพื่อขออนุญาตไปยังประเทศอินโดจีนที่สะดวกสบายมากกว่าปัจจุบัน

แนวทางการส่งเสริมในระดับเอกชนกับเอกชน ให้มีนโยบายการตลาดโดยรวม ตลาดการท่องเที่ยวไทย อินโดจีนให้เป็นเอกภาพเพื่อขยายการท่องเที่ยวไทย-อินโดจีน ในด้านต่าง ๆ โดยในแต่ละภูมิภาคของไทยจะมีจุดขายที่แตกต่างกัน เช่น กรุงเทพฯ และส่วนกลางเป็นที่เหมาะสมเป็นประตุจุดแรกในการเข้าออกสู่อินโดจีน ซึ่งจุดขายคือความสะดวกทันสมัยมีการจัดการดี อาหารอร่อย บริการประทับใจ เป็นเมืองที่เหมาะสมสมกับการซื้อของซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะตอบสนองต่อนักธุรกิจที่พักผ่อน งานนั้นเป็นจุดแรกจากการเดินทางไกลจากยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งการมีการตั้งราคาให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้มีการเดินทางผ่านประเทศในจุดนี้ สำหรับจังหวัดชายแดนไทย-อินโดจีน จะมีแหล่งท่องเที่ยวโดยการสร้างถนนจะทำให้การส่งเสริมการขยายวัฒนธรรมกัมพูชาและธรรมชาติไทย-ลาว ส่องฟังโขงมีความเป็นได้สูง และถ้าการเดินทางสามารถเข้าถึงเวียดนามตอนกลาง-ใต้ ได้จะทำให้ตลาดเป็นเอกภาพมากขึ้น สำหรับตลาดกัมพูชา เวียดนาม ลาวและไทยมีจุดขายคือ ปราสาทและวัฒนธรรมชายฝั่งทะเลที่ยวและหาดทรายล่องตามแม่น้ำโขง แก่งและน้ำตก ธรรมชาติ ซึ่งถ้ามีการรวมตลาดเข้าด้วยกันไม่ว่าด้านยุโรป อเมริกา ญี่ปุ่นหรือตลาดผู้อพยพจะทำให้การเข้าออกสู่ภูมิภาคทำได้ครบวงจรตามแต่ความต้องการของนักท่องเที่ยว และโปรแกรมทัวร์ที่นำเสนอและจุดขายที่นำเสนอจะไม่ขัดแย้งกัน เพราะเป็นการเสนอขายคนละสินค้า ผลประโยชน์ที่ได้จะสมดุลแม้ว่าไทยจะมีหาดทรายและทะเลที่สวยงาม มีวัฒนธรรมภาคเหนือและธรรมชาติที่งาม การขายแหล่งท่องเที่ยวทั้งสองจะเป็นคนละตลาดกับท่องเที่ยวอินโดจีนและรวมกันไม่ได้ เพราะต้นทุนในการท่องเที่ยวจะสูงเกินไปเนื่องจากเวลา การเดินทางและงบประมาณจำกัด

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่ศึกษา

➤ จังหวัดสระแก้ว

ตราประจำจังหวัด รูปพระพุทธธูปปางทรงน้ำ ประทับยืนบนดอกบัว กลางสาระแก้ว-สาระวัลย์ ตอนกลางเป็นพระอาทิตย์ยามรุ่งอรุณ ด้านหลังสุดเป็นรูปปราสาทเหนาน้อยสีชมพู คำขวัญ ชาญแคนเบื่องบูรพา เป่างานนำตกสวย มาภมายด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าไทย-เขมร

ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นมะขามป้อม

ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกแก้ว

สาระแก้วในอดีตเป็นชุมชนที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน มีความเป็นมาภานานตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุวรรณภูมิ และอาณาจักรทวารวดี ซึ่งปรากฏหลักฐานความเจริญของอารยธรรมโบราณ แยกตัวออกจากปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 เป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย สาระแก้วเป็นจังหวัดชาญแคนด้านภาคตะวันออกของประเทศไทยมีแนวเขตพรอมแคนติดราชอาณาจักรกัมพูชา ยาวประมาณ 165 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 7,195 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือจดจังหวัดนครราชสีมา และอำเภอโนนดิน-แดง จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศใต้จดอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกจดราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกจดอำเภอโภกบินทร์บุรี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และอำเภอสนมชัย เขตจังหวัดกะเชิงเทรา

สถานที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

ศาลหลักเมือง ศาลหลักเมืองจังหวัดสาระแก้ว ตั้งอยู่ ณ บริเวณท่าสวนกาญจนากิเม็ก จังหวัดสาระแก้ว หมู่ที่ 3 ตำบลท่าเกยม อำเภอเมืองสาระแก้ว

สาระแก้วสาระวัลย์ ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 ตำบลสาระแก้ว เชื่อกันว่า name ในสาระแห่งนี้ เป็นนำศักดิ์สิทธิ์ที่เคยนำไปใช้ในราชพิธีราชากิเม็ก ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ จังหวัดสาระแก้ว

อุทยานแห่งชาติปางสีดา มีเนื้อที่ประมาณ 844 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศของอุทยานฯ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันสลับชั้นซ้อน เป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ น้ำตกปางสีดา น้ำตกผาตะเคียน กลุ่มน้ำตกแควมะค่า น้ำตกراكไทรน้อย น้ำตกลานหินใหญ่ น้ำตกสวนมั่นสวนทอง น้ำตกม่านธารา น้ำตกถ้ำค้างคาว น้ำตกธารพลับพลึง น้ำตกทับเทวา ฉุดชุมวิว และแหล่งจระเข่น้ำจืด

อำเภอวัฒนาคร

อ่างเก็บน้ำท่ากระباء ตั้งอยู่เขตระหว่างหมู่ที่ 7 ตำบลท่าแยก ออำเภอเมือง กับหมู่ที่ 8 ตำบลหนองตะเคียนบ่อน ออำเภอวัฒนาคร

สถานีไฟฟ้าดึงสัตว์ป่าช่องกำนัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหมากฝาย ออำเภอวัฒนาคร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก และใกล้สูญพันธุ์ ก่อนที่จะปล่อยสู่แหล่งธรรมชาติป่า

พระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประดิษฐาน ณ บริเวณสวนเฉลิมพระเกียรติ บนเนื้อที่ 720 ไร่ ที่อำเภอวัฒนาคร เพื่อเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และรวมพลังของประชาชนของชาวจังหวัดสระแก้ว

ปราสาทบ้านน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลผักչะ

อำเภออรัญประเทศ

ตลาดโรงเกลือ ตั้งอยู่เขตหมู่ที่ 7 ตำบลป่าໄ戎 ออำเภออรัญประเทศ ห่างจากประตูชัยฯ ประมาณ 500 เมตร ปัจจุบันได้พัฒนามาเป็นตลาดชายแดนที่มีขนาดใหญ่โตมาก มีสินค้าค้าคุกนานาชนิดทั้งของไทย เบนร เวียดนาม จีน มาวางขายให้กับประชาชนถือว่าเป็นตลาดที่ทำรายได้เข้าประเทศไทยที่สุด

ปราสาทเขาบ้านน้อย ตั้งอยู่ตำบลคลองหน้าใส ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

พระสยามเทวาธิราช (จำลอง) ตั้งอยู่หน้าสำนักงานเทศบาลตำบลคลอรัญประเทศ สร้างโดย พระอุทัยธรรมอารี เจ้าอาวาสวัดป่ามะไฟ ได้สร้างพระสยามเทวาธิราชจำลอง ขนาด 1.29 เมตร เมื่อ พ.ศ.2518

ประตูชัยอรัญประเทศ เป็นประตูที่สร้างขึ้นตรงพรมแดนไทย-กัมพูชา ที่บ้านคลองลึก ตำบลอรัญประเทศ ออำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

วัดอนุบรรพต หรือ เขาบ้านน้อย ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านใหม่หนองไทร

ปราสาทเมืองไผ่ ตั้งอยู่ตำบลเมืองไผ่ ออำเภออรัญประเทศ

อำเภอเขตกรรจ'

สวนรุกขชาติเขตกรรจ'-ถ้ำค้างคาว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 อำเภอเขตกรรจ' ดูภายนอกจะเห็นภูเขาปูนสูง 240 เมตร ลักษณะภูเขา จะมีภูเขาเรียงกัน 3 ลูก มีถ้ำน้อยใหญ่ถึง 72 ถ้ำ เป็นที่อาศัยของลิงป่า และค้างคาว การชมค้างคาวจะต้องชมตอนเวลา 18.00 น. จะมีค้างคาวจำนวนล้าน ๆ ตัว
แหล่งโบราณคดีบ้านโคกมะกอก ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 9 ตำบลเขาสามสิบ อำเภอเขตกรรจ'

อำเภอตาพระยา

ละลุหรือโป้งยูบ ตั้งอยู่ที่บ้านคลองยาง ตำบลทับราช อ.ตาพระยา ละลุมีลักษณะคล้ายแพะเมื่องผีที่จังหวัดแพร่ แต่มีขนาดเล็กมีเนื้อที่กว้างขวางกว่าห้าสิบไร่ นับเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดจากการบุบตัวของพื้นดินทำให้เกิดรูปแบบต่าง ๆ งดงามแปลกตา

อุทยานแห่งชาติตาพระยา ประกาศจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2539 มีพื้นที่ทั้งหมด 594 ตารางกิโลเมตร เป็นถิ่นที่อยู่ของสัตว์ป่าหลายชนิด และยังมีนกพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยอยู่กว่า 300 ชนิด

ปราสาทเทาโడ้น ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 6 บ้านเจริญสุข ตำบลทับราช อำเภอตาพระยา

อำเภอคลองหาด

ทะเลสาบคลองหาด ตั้งอยู่ ณ หลังที่ว่าการอำเภอคลองหาด มีเนื้อที่ประมาณ 28 ไร่เศษ ได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมตั้งแต่ปี 2538 และนอกจากนี้ยังมีนกพยพมาอยู่เป็นจำนวนมาก

กิ่งอำเภอโคกสูง

ปราสาทดือกกือกน姆 ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 บ้านหนองเสมอ ตำบลโคกสูง เชื่อว่าสร้างขึ้นประมาณพุทธศักราช 1480 ในยุคพระเจ้าชัยวรมันที่ 4

เทศบาล และงานประเพณี อาทิ

งานสืบสานวัฒนธรรมเบื้องบูรพา และงานกาชาดจังหวัดสาระแก้ว

งานวันแคนตาลูป

งานวันดอกแก้วบานเบื้องบูรพา

ของฝากที่ระลึก

ผลิตภัณฑ์จากไม้ อำเภอวังน้ำเย็น

ແຄນຕາລູປ ອໍາເກອອຮັບປະເທດ

ຜ້າໄໝນນ້ຳນ້ຳທ່ານທ່ານ ຜົນເມີນການທອດຜ້າໄໝນນ້ຳນ້ຳທ່ານທ່ານຄື່ອ ນາງນ້ອຍ ເພິ່ນບຸນຍຸສນ

ສະກອນໄກນມວັງນໍາເຢືນ ຈຳກັດ ຕັ້ງອູ່ໜູ່ທີ່ 1 ຕຳນລວງໃໝ່ ກິ່ງອໍາເກອວັງສມນູຮຣນ ມີສາມາຊີກໃນພື້ນທີ່ຈັງຫວັດສະແກ້ວ 7 ອໍາເກອ ມີສາມາຊີກ 1,276 ຮາຍ

ມະນາມຍັກນີ້ ຕັ້ງອູ່ໜູ່ທີ່ 6 ຕຳນລຄລອງທິນປູນ ອໍາເກອວັງນໍາເຢືນ ຈັງຫວັດສະແກ້ວ ໂດຍໃຊ້ຂໍ້ວ່າ “ສະວັນເຂາກະດາຍ” ທາງເຂົ້າສົວນະນາມຍັກນີ້ ເປັນດັນນາດຍາງ ມີຈຳກັດຕົວຈັງຫວັດສະແກ້ວ ປະມາມ 36 ກິໂລມີຕຣ

ເກື່ອງຈັກສານ ເປັນກຸມີປັນຍຸາຂອງຄົນສະແກ້ວ ຄື່ອ ນາຍຄຳໝາ ຂມ່ຍ ອູ່ໜູ່ທີ່ 2 ບ້ານໃໝ່-ປາກສ່ອງ ຕຳນລຄລອງນໍ້າໄສ ອໍາເກອອຮັບປະເທດ

ອາຫານຈາກກຸມີປັນຍຸາຫວັນຫຼາຍ ຂ້າວຄາມສັ້ງຍາ ອ.ວັດນານຄຣ

ຮ້ານໂພທີເກົ່ວແອນຕົກ ຕັ້ງອູ່ທີ່ 78 ດັນຈິຕີສຸວຽນ ຈຳໜ້າຍຂອງໂບຮາມ ຂອງເກົ່າ ໃນອໍາເກອ ອໍາຮັບປະເທດ

➤ ຈັງຫວັດບຸຮັມຍໍ

ປະວັດ ເມື່ອບຸຮັມຍໍດີ່ເຄີມເປັນຫຼຸນຫນນຄຣໂບຮາມທີ່ມີຄວາມຮູ່ງເຮືອງມາແຕ່ສັນຍາທວາວິດ (ຮາວພຸທະຄດວຽກທີ່ 12 – 16) ເຊື່ອມຕ່ອສັນຍາລົບບຸຮັມ ມີປາສາທອນໂບຮາມຈຳນວນນຳກຳ ຈະໄດ້ຮັບຂານນານນາມວ່າ “ນຄຣຮ້ອຍປຽກຄໍ” ຕ່ອນາໃນປີ ພ.ສ.2319 ສມເດີຈີພະເຈົ້າຕາກສິນມහາຣາຊ ໄດ້ໂປຣດໃຫ້ພະບາລສມເດີຈ ພະພຸທະຍອດຟ້າງຸພາໂລກນມහາຣາຊ ຄົງດຳຮັງພະຍົດເປັນເຈົ້າພະຍາຈັກຮີ ຍັກທັພໄປຈົດຮັບເປີຍການປົກກອງເມື່ອນາງຮອງ ແລະໄດ້ຮັບຮົມໝູນຫນທີ່ກະຈັດກະຈາຍມາກ່ອຕັ້ງເມື່ອແປປ (ຕາມຊ່ອດັ່ງແປປ) ທີ່ນີ້ເວລີມເມື່ອຮ້າງໄກລ້ວໆຄຸ່ມນໍ້າຫ້າຍຈາກເຂົ້າມາ ຄົງເມື່ອ ພ.ສ.2411 ຮັ້ກາລທີ່ 5 ໄດ້ປັບປຸງຊ່ອເມື່ອ “ເມື່ອແປປ” ເປັນ “ເມື່ອບຸຮັມຍໍ” ມາຍຄື່ນເມື່ອແໜ່ງຄວາມຮົ່ນຮົມຍໍ ຈັກຮັກທັງປັຈຈຸບັນ

ທີ່ຕັ້ງແລະອານາເບຕ ບຸຮັມຍໍຍູ່ຫ່າງຈາກກຸງເທິງ ໂດຍທາງຮອຍນ໌ 411 ກິໂລມີຕຣ ແລະທາງຮອຍໄຟ 376 ກິໂລມີຕຣ ທີ່ກໍາເນົົາຕົວຈັງຫວັດຂອນແກ່ນ ມາຫາສາຣາຄານ ທີ່ກໍາເນົົາຕົວຈັງຫວັດສະແກ້ວ ກັນພູ່ຈາກ ທີ່ກໍາຕະວັນອອກຕົດຈັງຫວັດສຸວິນທຣ ທີ່ກໍາຕະວັນຕົກຕົດຈັງຫວັດຄຣາຈສິນາ

ພື້ນທີ່ຈັງຫວັດ ພື້ນທີ່ທັງໝົດປະມາມ 6,451,178.125 ໄຣ ທີ່ຮູ້ອີ 10,321.885 ຕຣ.ກມ. ເປັນພື້ນທີ່ປ່າໄນ້ 556,625 ໄຣ ທີ່ຮູ້ປະມາມຮ້ອຍລະ 8.72 ຂອງພື້ນທີ່ຈັງຫວັດ ລັກນະພື້ນທີ່ເປັນທີ່ຮາບສູງລາດຈາກທີ່ໄດ້ລົງໄປທາງທີ່ກໍາເນົາຕົວຈັງຫວັດສຸວິນທຣ ເປັນດີນແດນທີ່ມີກູ່ເຈົ້າໄຟ (ດັ່ງແລ້ວ) ພາຍແໜ່ງ ແລະມີແມ່ນໍ້າມູລ ລຳນໍ້າຊື່ ລຳນາງຮອງ ລຳພັ້ງຊູ້ ລາງ ເປັນສາຍນໍ້າສຳຄັນ ສ່ວນທັກພາກຮຽນມາຕີທີ່ສຳຄັນໄດ້ແກ່ ທິນນະໂອລີ່ແລະທຣາຍຈື້ດ

ประชากรและรายได้ จังหวัดมีประชากรประมาณ 1,545,779 คน เป็นชาย 772,168 คน หญิง 773,611 คน มีรายได้ประชากรเท่ากัน 22,151 บาท / คน / ปี มีภาษาบurmese ลาวอีสาน ไทยโกราช และส่วน เป็นภาษาท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ

การปักครอง แบ่งออกเป็น 21 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อ.เมืองบุรีรัมย์ ลำปางามศ ประโคนชัย ลตีก พุทไธสง นางรอง บ้านกรวด กระสัง ละหานทราย คูเมือง หนองกี่ ปะคำ พลับพลาชัย ห้วยราช โนนคินแดง โนนสุวรรณ ชำนา นาโพธิ์ หนองหงส์ เนินมิตรเกียรติ บ้านใหม่ ไชยพจน์ กิ่ง อ.บ้านด่าน และกิ่ง อ.แคนดง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 24 แห่ง อบต. 184 แห่ง และสภาตำบล 3 แห่ง

การประกอบอาชีพ ประชากรร้อยละ 89 ประกอบอาชีพเกษตร โดยมีพื้นที่การเกษตรประมาณ 3,850,803 ไร่ หรือร้อยละ 59.69 ของพื้นที่จังหวัด อาชีพที่สำคัญได้แก่ ปลูกข้าวร้อยละ 81 รองลงมา เป็นพืชไร่ มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา และอุตสาหกรรม สำคัญ คือ โรงงานข้าว โรงงานไม้พิน โรงงานทำวิกผม โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตสุรา และโรงงานแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวอนุสรณ์สถาน

อนุสาวรีย์ราษฎร์ ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนคินแดง อำเภอโนนคินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นอนุสรณ์ที่สร้างขึ้นเพื่อระลึกถึงเกียรติประวัติและสุดดิริกรรมของประชาชน เจ้าหน้าที่พลเรือน ตำรวจ ทหาร และบรรดาที่ได้ผนึกกำลังกันเข้าต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่ขัดขวางการสร้างทางยุทธศาสตร์สายสำคัญที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งด้านการปักครองป้องกัน และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ที่ส่งผลถึงความมั่นคงของชาติ โดยตรงเป็นเส้นทางตามแนววิชาชีวนักเรียน ไทย-กัมพูชาที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างให้เป็นทางลาดยางระยะทาง 57 กิโลเมตรเริ่มจากหลัก กม.ที่ 61 ท้องที่อำเภอละหานทรายผ่านบ้านโนนคินแดงและช่องคลองตะโก อันเป็นช่องทางที่บรรจบกันทางสายตากะยะ ตรังหลัก กม.ที่ 118 อำเภออรัญประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี (ปัจจุบันอยู่ในจังหวัด สาระแก้ว) แต่เนื่องจากผู้ก่อการร้ายได้ขัดขวางและมีการต่อสู้กันในระหว่างสร้างทาง ทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 110 คน ใช้เวลาสร้างถึง 5 ปี 8 เดือนอนุสาวรีย์ราษฎร์ เป็นประติมากรรมรูปปั้นโดยตัวคือสามารถมองเห็นได้รอบด้านประกอบด้วยภาระภูเขา ชาย-หญิง ทหาร ตำรวจ อส. และทสปช. จำนวน 5 คน หล่อด้วยโลหะรมดำขนาดเท่าตัวจริงลักษณะหันหลังชนกัน มีอ้อธงชาติไทย และอาวุธในท่าการรวมพลังกันต่อสู้ ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมสูงที่ฐานทึ่งสี่ด้าน มีภาพญูสูง

หล่อด้วยปูนซีเมนต์ปืนเป็นภาพแสดงเรื่องราวต่างๆ กือภาพแสดงการดำเนินชีวิตของชาวบ้านอย่างสงบสุข สนุกสนานรื่นเริงตามปกติ ภาพแสดงการสร้างท่าง สายลະหานทรย-ตาพะยะ ภาพแสดงการร่วมมือกัน ระหว่างทหาร ตำรวจ ประชาชนอส.ทสปช. ต่อสู้กับผู้ที่ขัดขวางการสร้างท่าง และภาพแสดงถึงชัยชนะ ของรัฐบาลต่อผู้ก่อการร้าย

อนุสรณ์สถานประชาชน-อีสานใต้ ตั้งอยู่ในบริเวณวัดบ้านโโคกเข้า ตำบลโโคกนะม่วง อำเภอป่าคำ จังหวัดบุรีรัมย์อนุสรณ์สถานแห่งนี้สร้างไว้สำหรับเป็นที่บรรจุอัฐิของผู้เสียชีวิตในเขตป่าเขาของภาคอีสาน ได้ในยุคที่การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธระหว่างรัฐบาลกับพระครุฑมนิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) เมื่อการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธของกองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย (ทปท.) ภายใต้การนำของพระครุฑมนิวนิสต์แห่งประเทศไทยเขตอีสานใต้ ได้ยุติลงอย่างลึกลับ ใน พ.ศ.2527 บรรดาชาวไร่ ชาวนา กรรมกร นักศึกษา ปัญญานชน และผู้รักชาติ รักประชาธิปไตยทุกสาขาอาชีพ ได้แยกย้ายกันกลับสู่ภูมิลำเนา ของตน ต่างประกอบสัมมาอาชีพ หรือไม่ก็ศึกษาต่อ เมื่อตั้งหลักปักฐานได้พากเพียรได้ตั้งกะทำงานออกบุคคลของผู้เสียชีวิตในเขตป่าเขา ซึ่งถูกฝังอย่างเร่งรีบในยุคการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธปี พ.ศ.2538 ญาติมิตร ของผู้เสียสละชีวิตไปในเขตป่าเขา และคณะทำงานบุคคลของได้ร่วมกันนำอัฐิที่บุดามาได้ทำพิธีมาปักกิจ และได้รวบรวมปักจักก่อสร้างเป็นสูปหรืออนุสรณ์สถานขึ้น เสร็จสมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ. 2539 สูปหรือ อนุสรณ์สถานประชาชน-อีสานใต้ แห่งนี้รูปหลักยังคงอยู่ต่อมา 4-5 ชั้น มีบันไดทางขึ้น 2 ทิศด้วยกัน ส่วนตัวองค์สูปประจำชื่อ ผู้เสียชีวิต ไว้ทั้งสองด้าน อีกด้านเป็นกวาง มีรัศมี 12 เมตรพื้นปูด้วยหินทราย ขอบลานด้านหนึ่งสร้างเป็นอัฒจันทร์ สำหรับนั่งพักผ่อนหรือเป็นที่นั่งชมกิจกรรม และยังมีการปลูกไม้พุ่ม ไม้ดอก ไม้ประดับ เพื่อความสวยงามอีกด้วย

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

เขื่อนคำนารง-คลองมะนาว-โรงงานหลวง อยู่ที่อำเภอโนนดินแดง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 107 กิโลเมตร ห่างจากอนุสาวรีย์เราสู่ตามทางแยกลงไป 200 เมตร มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่สวยงามมีที่ให้นั่งเล่นบนแพ ริมอ่างฯ หรือลงเรือชมธรรมชาติ ชิมปลานานาชนิดจากหมู่บ้านประมงริมอ่างซึ่งโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป ซึ่งผลิตภัณฑ์จากโรงงานเช่น ข้าวโพดอ่อน หน่อไม้

วนอุทยานเขากระโจน ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 6 กิโลเมตร บนเส้นทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นที่ตั้งของภูเขาไฟโบราณ ซึ่งยังคงปรากฏร่องรอยปากปล่องภูเขาไฟ ลักษณะเป็นแอ่งน้ำขนาดเล็กมีน้ำขังตลอดปี สูงจากระดับน้ำทะเล 265 เมตร เป็นที่ประดิษฐานพระสุกัทราบพิตร พระคู่บ้านคู่เมือง และมีปรางค์คู่โบราณ ภายใน ประดิษฐานพระพุทธบาทจำลอง การเดินทางสามารถเดินทางโดยรถประจำทางสาย 1

อ่างเก็บน้ำห้วยตลาดและสวนนกบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ 12 กม. ไปตามเส้นทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย(ทางหลวงหมายเลข 219) มีนกชนิดต่างๆ อาศัยพักนอนจำวนมากกว่า 100 ชนิด โดยเฉพาะช่วงเดือนกันยายน- มีนาคม มีผู้คนมากมายเป็นจำวนหมื่นๆ ตัวและพบນกที่เก็บจะสูญพันธ์ เช่น นกเป็ดหงส์ นกคุณภาพ และนกกาบบัว ในแต่ละปีมีนกห่องเที่ยวมาศึกษาจำวนมากการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางสายบุรีรัมย์-ประโคนชัยต่อด้วยจักรยานยนต์ รับจ้าง

อ่างเก็บน้ำห้วยจะระเขามาก อยู่ห่างจากตัวเมืองบุรีรัมย์ประมาณ 12 กิโลเมตร ตามทางหลวงสาย 219 สายบุรีรัมย์-ประโคนชัยเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เพื่อเกษตรกรรม และเป็นแหล่งผลิตน้ำประปาของจังหวัด เป็นพื้นที่ เบทห้ามล่าสัตว์ป่าเป็นที่อนุรักษ์พันธ์สัตว์ป่าและเป็นที่อนุรักษ์พันธ์สัตว์นกนานาชนิดต่างๆ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม

อ่างเก็บน้ำสำนາมนินภก ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอประโคนชัย ห่างจากตัวเมืองประโคนชัย 6 กิโลเมตร ตามทางหลวงประโคนชัย-บุรีรัมย์ เป็นอ่างเก็บน้ำที่มีทิวทัศน์สวยงาม เป็นที่ตั้งเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำ มีนกนานาชนิดอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก พบນกที่หายากในธรรมชาติได้แก่ นกอ้ายจั่ว ห่านเกรียงแล็คหรือห่านเทาปากสีชมพูนกกาบบัว นกเป็ดหงส์ เปิดคำหัวคำ เป็นแหล่งคุณน้ำที่ดีที่สุดอีกแห่งหนึ่งในประเทศไทย เป็นพื้นที่ชุมน้ำที่มีสำคัญในระดับนานาชาติ เหมาะสมสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

อ่างเก็บน้ำทุ่งแคลม ตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข 24 บริเวณบ้านถวนหัก ห่างจากอำเภอหนองรอง 4 กิโลเมตร เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ซึ่งได้รับการปรับปรุงให้เป็นจุดแระพักริมทาง ก่อนถึงปราสาทหินพนมรุ้ง มีศาลาพัก ริมทาง ตกแต่งบริเวณโดยรอบให้ร่มรื่นสวยงาม

ฝายบ้านหมุดหมุ ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลคละลวด อําเภอชำนาญ เป็นฝายกันลําน้ำธรรมชาติ ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นเขต อนุรักษ์พันธ์พืชและสัตว์ มีนกนานาชีวิตริมฝายเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ "นกแมว" ซึ่งอาศัยพักนอนในพุ่มไม้ในเวลากลางวันและจะออกหากินในเวลากลางคืน สองฝากฝั่งของลําน้ำมีทิวทัศน์ที่ร่มรื่นสวยงามวิถีชีวิตริมฝายบ้านที่หลากหลายน่าสนใจเหมาะสมสำหรับคุณธรรมชาติสองฝากฝั่งลําน้ำ

เขตราชายพันธ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอโนนดินแดง และอำเภอป่าคำ เป็นป่าธรรมชาติ ผืนใหญ่ ที่ยังมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ มีแนวเขตป่าเชื่อมต่อกับอุทยานแห่งชาติทับลาน จังหวัดนครราชสีมา และอุทยานแห่งชาติ ตาพระยา จังหวัดสระบุรี มีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ตะเคียนหิน ตะเคียนทอง เคียง กะบาก มะค่าโนง ตะแบกมีสัตว์ป่าจำนวนมาก เช่น ช้างป่า กระทิง วัวแดง เก้ง กวาว เลียงผา ไก่ฟ้าพญาลอ นกบุนทอง และนกป่าเป็นแหล่งอาหารเช่นล้านางรอง ลำมาส ลำไชกง แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การคุนก ดูผีเสื้อศึกษาพันธ์ไม้ป่า การถ่ายภาพสัตว์ป่าในธรรมชาติ การเดินป่า การจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์

สถานที่ท่องเที่ยวในราษฎราน

ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง อยู่ที่ตำบลตาเปี๊ก อำเภอเนินพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้และทำการบูรณะซ่อมแซมเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ เมื่อปี 2531 ตำบลตาเปี๊ก อำเภอเนินพระเกียรติ

ปราสาทเมืองต่ำ กรมศิลปากร ได้ทำการบูรณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว นับเป็นปราสาทที่มีความสวยงามมากอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด บ้านโ哥เมือง ตำบลطاคอก อําเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ปราสาทเทากระดอง ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้แล้ว ได้ทำการบูรณะเมื่อ ประมาณ 60 ปีมาแล้ว ยังมีร่องรอยของหินรายที่ใช้ก่อสร้างปราสาทเทากระดองอยู่บ้าง ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรากจำลอง อยู่บนเขากระดอง บ้านโคงเข้า ตำบลเสมีด อำเภอเมืองบุรีรัมย์

ปราสาทกู่ญาณี บ้านหนองแวง ตำบลหนองแวง อำเภอบ้านใหม่ ไซพจน์

ปราสาทกระจัปปะโรง บ้านหนองปล่อง ตำบลหนองปล่อง อำเภอชาน尼

ปราสาทเขากระเจี้ยว บ้านโนนคินແಡງ ตำบลโนนคินແດງ อำเภอโนนคินແດງ

ปราสาทเทาดม บ้านละหานทรัย ตำบลละหานทรัย อำเภอละหานทรัย

ปราสาทเขาป้ายบัด บ้านเขาคอก ตำบลเขาคอก อำเภอประดวนชัย

ปราสาทโคกปราสาท อยู่ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด

ปราสาทโคกพลวงหนองเมือง บ้านหนองกง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทโคกสนวน บ้านโคกสนวน ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ប្រាសាទໂຄກសំវូរ ព.អនុញ្ញក ភ.អង្គរ

ปริสาทอมอ บ้านละหานทรายก่า ๗, หมู่ ๑, บ้านกรุง

ปริสาทดอนหวาย วีรนดอนหวาย ต.หนองจอก อ.สำเภา จ.เชียงราย

ปริสาทเจ้าวังจิริยง ๗ หน่องไว ค ใจคำ

ราษฎร์ไทยคือ ร้านไทยคือ ต โภคภัณฑ์ โภคภัณฑ์ อ คำว่า|ความน่า

ไรสาหานางครพิงค์ ท้าวสีเหลี่ยม ๗ โศกโคลง อ คำใบยาเส

kra-sa-hn-gwān-pō-kōn-kra-sa-hn_gwān-pō-kōn-kra-sa-hn_4-jāng-dēn_ko-plo-āng-pel-āng

ກ່ຽວຂ້ອງມີຄວາມສັບສົນ ແລະ ຖໍ່ມີຄວາມສັບສົນ

ក្រសាស្ត្រ ពីរយោទេ នូវសម្បិត ៥ នៃ ៥ នូវនូវ

ក្រសាគមីរោគ ឬ ក្រសាគមីរោគទូទៅ និង ក្រសាគមីរោគទូទៅទាំងពីរ នឹងបានបញ្ជាក់ថា

សាខាបាយក្រុងក្រោម និងក្នុងក្រោម និងក្នុងក្រោម

សាខាប្រចាំឆ្នាំរបស់ខ្លួន និងការអនុវត្តន៍ នៃសាខាដែល

БАЛАНСИРОВКА ВИДОВОГО ЧИСЛА В ОДНОМ РЯДУ

BRITISH ASSOCIATION FOR ANARCHIST STUDIES

ปราสาทบ้านสวนเขื่อน บ้านสวนเขื่อน ต.ตลาดโพธิ์ อ.ลำปลายมาศ

ปราสาทบ้านหนองหว้า บ้านหนองหว้า ต.หนองแรง อ.ละหานทราย

ปราสาทบ้านใหม่ไทยเจริญ บ้านไทยเจริญ ต.ปะคำ อ.ปะคำ

ปราสาทปราจิต บ้านหนองสมีด ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ปราสาทหนองเปล่งหรือปราสาทหนองตาเปล่ง บ้านหนองตาเปล่ง ต.ช่อพก อ.ชานนิ

ปราสาทหินเขาพนมรุ้ง อยู่ที่ตำบลตาเปี๊ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้ และทำการบูรณะซ่อมแซมเปิดเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ เมื่อปี 2531 ตำบลตาเปี๊ก อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ปราสาทเมืองต่า กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะเสร็จเรียบร้อยแล้ว นับเป็นปราสาทหินที่มีความสวยงามมากอีกแห่งหนึ่งของจังหวัด บ้านโคงเมือง ตำบลเขาคอก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ปราสาทเขากระโถง ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานไว้แล้ว ได้ทำการบูรณะเมื่อ ประมาณ 60 ปี มาแล้ว ยังมีร่องรอยของหินทรายที่ใช้ก่อสร้างปราสาทเขากระโถงอยู่บ้าง ปัจจุบันเป็นที่ประดิษฐานร้อยพระพุทธบาทจำลอง อยู่บนเขากระโถง บ้านโคงเขา ตำบลสมีด อำเภอเมืองบุรีรัมย์

ปราสาทภูมิถ้ำ บ้านหนองแรง ตำบลหนองแรง อำเภอบ้านใหม่ ไซพจน์ ปราสาทกระჯับไฟฟ้า บ้านหนองปล่อง ตำบลหนองปล่อง อำเภอชำนาญ

ปราสาทเขากระเจียว บ้านโนนเดินแดง ตำบลโนนเดินแดง อำเภอโนนเดินแดง

ปราสาทเขาดุม บ้านละหานทราย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย

ปราสาทเขาปลายบัด บ้านเขาคอก ตำบลเขาคอก อำเภอประดคณชัย

ปราสาทโคงปราสาท อยู่ในเขตเทศบาล ตำบลบ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด

ปราสาทโคงพลวงหนองสมีด บ้านหนองกง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทโคงสนวน บ้านโคงสนวน ต.หนองปล่อง อ.นางรอง

ปราสาทโคงสำโรง ต.หนองกง อ.นางรอง

ปราสาทโหมอ บ้านละหานทรายเก่า ต.หินลาด อ.บ้านกรวด

➤ จังหวัดสุรินทร์

ประวัติ สุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่นอนว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร อาศัยเพียงข้อสันนิษฐานของนักประวัติศาสตร์นักโบราณคดี ตลอดจนคำบอกเล่าของผู้สูงอายุที่เล่าต่อ ๆ กันมา โดยเชื่อกันว่าเมืองสุรินทร์ถูกสร้างขึ้นเมื่อประมาณ 2,000 ปีล่วงมาแล้ว ในสมัยที่พวกล้อมมีอำนาจจ่อจู่ในบริเวณนี้ เมื่อขอมเสื่อมอำนาจลงเมืองสุรินทร์ได้ถูกทิ้งร้างจนกลายเป็นป่าดงอยู่นานจนกระทั่งถึง พ.ศ.2306 จึงปรากฏหลักฐานว่า หลวงสุรินทร์ภักดี

(เชียงปุ่ม) ซึ่งเดิมเป็นหัวหน้าหมู่บ้านเมืองที่ได้ขอให้เจ้าเมืองพิมายกราบบังคมทูลขอพระราชทานโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยานรินทร์ยาหยาญหมู่บ้านจากบ้านเมืองที่มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านคุประทาย บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสุรินทร์ในปัจจุบันนี้ เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีชัยภูมิเหมาะสม มีกำแพง ค่ายคุล้อมรอบ 2 ชั้น มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพ และอยู่อาศัย ต่อมากลางสุรินทร์ภักดีได้กระทำการดีความชอบเป็นที่โปรดปราน จึงได้ทรงพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านคุประทายเป็นเมืองประทายสมันต์ และเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงสุรินทร์ภักดี เป็นพระสุรินทร์ภักดีศรีภูริรงค์จังหวัง ให้เป็นเจ้าเมืองปกครอง

ในปี พ.ศ.2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองประทายสมันต์เป็น “เมืองสุรินทร์” ตามสร้อยบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมือง

สุรินทร์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางถนนต์ 457 กิโลเมตร และทางรถไฟ 420 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดนครราชสีมา ทางถนนต์ 194 กิโลเมตร ทางรถไฟ 170 กิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ด และมหาสารคาม ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศไทยกัมพูชา ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

จังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่ 8,124 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอปราสาท อำเภอสังขะ อำเภอศีขรภูมิ อำเภอสำโรงทاب อำเภอจอมพระ อำเภอท่าตูม อำเภอชุมพลบุรี อำเภอรัตนบุรี อำเภอสนม อำเภอการ เชิง อำเภอบัวขาว อำเภอคำดวน กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอศรีภูริรงค์ กิ่งอำเภอพนมคงรักษ กิ่งอำเภอโนนราษยฯ

การเดินทาง

รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่จังหวัดสระบุรี ถึงจังหวัดนครราชสีมา ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 224 ต่อด้วยเส้นทางโซคชัย-เดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) ผ่านอำเภอทางรอง อำเภอปราสาท จากอำเภอปราสาท เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 214 ตรงเข้าตัวเมืองจังหวัดสุรินทร์ รวมระยะทาง 450 กิโลเมตร เส้นทางใหม่จากจังหวัดนครราชสีมาตามเส้นทางหมายเลข 226 ผ่าน อ.จักราช-หัวยแคลง-ลำปลาญมาศ และจังหวัดบุรีรัมย์ จะย่านระยะทางเหลือเพียง 434 กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารประจำทาง (บขส.) ออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ ถ.กำแพงเพชร 2 (หม้อชิต 2) ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง

รถไฟฟ้า จาสถานีกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) มีรถธรรมด้า รถเร็ว และรถค่วงสายกรุงเทพฯ อุบลราชธานี แนวจอดที่จังหวัดสุรินทร์ และรถดีเซลราง กรุงเทพฯ-สุรินทร์ ระยะทาง 420 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว

ปราสาทศรีชรุ่ม (หรือปราสาทระแดง) ตั้งอยู่ที่ตำบลลระแดง อำเภอศรีชรุ่ม ห่างจากอำเภอเมืองสุรินทร์ 34 กิโลเมตร ตามเส้นทางสุรินทร์-ศรีชรุ่ม (ทางหลวงหมายเลข 226) ห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีชรุ่มไปอีกประมาณ 1 กม. ปราสาทศรีชรุ่มประกอบด้วยปรางค์อิฐ 5 องค์ องค์กลางเป็นปรางค์ประธาน มีปรางค์บัวริเวรล้อมรอบอยู่ที่มุนทั้งสี่สร้างบนฐานเดียวกัน ก่อด้วยหินทรายและศิลาแลง ปราสาทหันหน้าไปทางทิศตะวันออกมีบันไดทางขึ้นและประตูทางเข้าเพียงด้านเดียวคือ ด้านทิศตะวันออกเช่นกัน ปรางค์ทั้ง 5 องค์ มีลักษณะเหมือนๆ กันคือ องค์ปรางค์ไม่มีมุน มีประตูทางเข้าเพียงด้านเดียว มีชั้นส่วนประดับทำจากหินทรายสลักเป็นลวดลายต่าง ๆ ทั้งส่วนที่เป็นทับหลังเสาประดับกรอบประตู เสาติดผนัง และกลีบขนนุนปรางค์ ส่วนหน้าบันเป็นอิฐประดับลวดลายปูนปั้น องค์ปรางค์ประธานมีทับหลังสลักเป็นรูปศวนาฏราช (พระอิศวรกำลังฟ้อนรำ) บนแท่นมีหงส์แบก 3 ตัวอยู่หน้าอิฐรากีรติมุน มีรูปพระคนเศษ พระพรหม พระวิษณุ และนางปาราพตี (นางอุมา) อยู่ด้านล่าง เสาประตูสลักเป็นลวดลายเทพธิดาลายก้ามปูและรูปทวารบาล ส่วนปรางค์บัวริเวรพับทับหลัง 2 ชั้น ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย เป็นภาพกุญแจวัตร ทั้งสองชั้น ชั้นหนึ่งเป็นภาพพระกุญแจม้าช้างและเศียร ชั้นสองเป็นภาพพระกุญแจม้าช้างและเศียร ลักษณะปั้นกระดาษหินทรายที่หันหน้าไปทางทิศตะวันออก รูปแบบคล้ายรูปแบบของปรางค์ประธานและปรางค์บัวริเวรทั้ง 4 องค์ มีลักษณะปั้นกันระหว่างรูปแบบศิลปะขอมแบบบาปวน (พ.ศ.1550-1650) และแบบครรวัด (พ.ศ.1650-1700) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปราสาทแห่งนี้คงสร้างขึ้นในรากฐานพุทธศตวรรษที่ 17 หรือต้นสมัยครรวัด โดยสร้างขึ้นเนื่องในศาสนา Hinดู ลัทธิไศว-นิกาย และคงถูกดัดแปลงให้เป็นวัดในพุทธศาสนาตามที่มีหลักฐานการบูรณะปฏิสังขรณ์ในรากฐานพุทธศตวรรษที่ 22 ในสมัยอยุธยาตอนปลาย ปราสาทศรีชรุ่มเปิดให้เข้าชมทุกวัน เวลา 07.30-18.00 น. อัตราค่าเข้าชมชาวไทย คนละ 10 บาท ชาวต่างประเทศคนละ 30 บาท

ปราสาทหินบ้านพลวง ตั้งอยู่ที่บ้านพลวง ตำบลกังแอน อำเภอปราสาท ห่างจากที่ว่าการอำเภอ 4 กิโลเมตร ตามถนนสายสุรินทร์-ปราสาท-ช่องจอม (ทางหลวงหมายเลข 214) มีทางแยกซ้ายมือเข้าไปอีก 900 เมตร ตรงกิโลเมตรที่ 34-35 ปราสาทหินบ้านพลวงได้รับการขุดแต่งบูรณะเมื่อปี พ.ศ.2515 โดยวิธีอนัสติโโลชิส คือ การรื้อตัวปราสาทลงเสริมความมั่นคง และประกอบขึ้นใหม่ดังเดิม ลักษณะของปราสาทหินองค์นี้เป็นปรางค์องค์เดียว ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงขนาดใหญ่รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีประตูทางเข้าอยู่ด้านหน้าเพียงด้านเดียว ส่วนด้านอื่นอีก 3 ด้านทำเป็นประตูหลอก องค์ปรางค์ ก่อด้วยศิลาแลง หินทราย และมีอิฐเนวัสดุร่วมก่อสร้างในส่วนบนของปราสาท โบราณสถานแห่งนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า จำหลักลายดงจามมาก แต่องค์ปรางค์เหลือเพียงครึ่งเดียว ส่วนยอดหักหายไป มีคูน้ำเป็นรูปตัวหยดล้อมรอบด้วยหินทราย (สาระน้ำขนาดใหญ่) ที่เห็นเป็นกันดินเดิมคงเป็นที่ตั้งของแหล่งชุมชนมาก่อน บริเวณรอบองค์ปราสาทได้รับการตกแต่งไว้อย่างสวยงามลักษณะของทับหลังที่พับส่วนมาก สลัก

เป็นรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณอยู่ภายในซุ้มหนีอหน้ากາลແລบลື້ນອອກมาเป็นรูปสามเหลี่ยม มีແນ 2 ແນ ກໍາລັງຍືດທ່ອນພວມມາລັບທີ່ຄາຍອອກມາຈາກປາກ ທີ່ຈະຍູ້ທາງດ້ານທີ່ຕະຫຼາດວັນອອກແລະທາງດ້ານທີ່ໄດ້ ສ່ວນທາງດ້ານທີ່ຕະຫຼາດນີ້ສັລັກເປັນຮູບພະກຸມຜະໜ່ານາຄ ສັນນິຍຽານໄດ້ວ່າ ປຣາສາທແໜ່ງນີ້ຄົງສ້າງຂຶ້ນສໍາຫັບພຣະອິນທຣ ນອກຈາກນີ້ຂ່າງມັກສັລັກເປັນຮູບສັຕິວເຮີຍເປັນແນວ ເຊັ່ນ ຂ້າງ ກຣະຮອກ ມູນ ລົງ ແລະ ວົວ ເປັນຕົ້ນ ອູ້ບຸນທັບໜັງສໍາຫັບໜັງດ້ານທີ່ຕະຫຼາດວັນອອກສັລັກເປັນຮູບພະກຸມຜະຍົກງາງເຄວາຮນະ ແລະເຊັ່ນເດີຍກັນຈະມີຮູບສັລັກເປັນຮູບສັຕິວເລິກາ ນອກຮອບໜັງດ້ານທີ່ຕະຫຼາດວັນອອກສັລັກເປັນຮູບພະກຸມຜະຍົກງາງເຄວາຮນະ ເພວະມີແຫລ່ງນ້ຳຕ່າງໆ ອູ້ມາກ ທີ່ພັນດ້ານໜັງດ້ານທີ່ມີຮູບຖາວນບາລຍື່ນກຸມກະບອນອູ້ຂ້າງລະ 1 ຄນ ລັກຍະປຣາສາທທິນອົງຄົນີ້ຄຳລ້າຍກັບປຣາກົນໜ້ອຍບນເຫັນນັ້ນ ລວດລາຍເປັນລັກຍະຄົລປະປາອມ ແບບນາປວນ ກໍາໜ້າດ້ານຢູ່ໄວ້ອູ້ໃນຫຼາຍພູທະສົວຮຣຍ໌ທີ່ 16-17 ຈາກລັກຍະຂອງຮຽານຮູບສື່ເຫຼື່ຍືມື່ນັ້ນຜ້າຂາດໄລ່ ມີພື້ນທີ່ທາງດ້ານຂ້າງຂອງອົງປຣາກົນໜ້ອຍ ທີ່ໄດ້ສັນນິຍຽານວ່າ ແພນຝຶກທີ່ແທ້ຈິງຂອງປຣາສາທແໜ່ງນີ້ຈະປະກອບດ້ວຍປຣາກົນໜ້ອຍ 3 ອົງຄົນ ສ້າງເຮີຍກັນ ແຕ່ວ່າຈະຍັງສ້າງໄມ່ເສົ່າງຕາມພັນທີ່ອາຈຸດກີ່ອອົກໄປອ່າງໄດ້ຍ່າງໜຶ່ງກີ່ເປັນໄດ້ປຣາສາທທິນບ້ານພລວງເປີດໃຫ້ໜຸກວັນ ຮະຫວ່າງເວລາ 07.30-18.00 ນ. ຄ່າເຂົ້າມ່າວ່າໄທຍຄນລະ 10 ບາທ ທ່າງປະເທດຄນລະ 30 ບາທ

ໂນຣາມສຕານກຸລຸມປຣາສາທຕາເມືອນ ເປັນໂນຣາມສຕານສຕານແບນຂອມ 3 ລັດ ທີ່ຕັ້ງອູ້ໃນບວິເວັນໄກ້ ເຄີຍກັນ ຕິດແນວໜ້າຍແດນປະເທດໄທຢະແປຣະກົມພູຈາປະປາຊີປະໄຕຍ ກາຣັດທາງຈາກຈັງຫວັດສຸຣິນທຣໃໝ່ທາງຫລວງໜາຍເລຂ 214 ຜ່ານອໍາເກອປຣາສາທ ແຍກໄປຕາມທາງຫລວງໜາຍເລຂ 2121 ທີ່ຈະໄປທາງອໍາເກອບໜ້ານກວດປະປາມ 25 ກິໂລມີຕຣ ຈະມີທາງແຍກເຂົ້ານາຕາເມືອງ ເປັນຄົນຮາດຍາງເຂົ້າໄປປະປາມ 12 ກິໂລມີຕຣປຣາສາທຕາເມືອນ ຕັ້ງອູ້ທີ່ບ້ານໜອງຄັນນາ ຕ.ຕາເມືອງ ກົ່ງອໍາເກອພນມົງຮັກ ປຣາສາທຕາເມືອນເປັນສິ່ງກ່ອສ້າງທີ່ເຊື່ອວ່າຄື່ອທີ່ພັກຄົນເດີນທາງແໜ່ງໜຶ່ງໃນ 17 ແໜ່ງທີ່ພຣະເຈົ້າຂໍຍວັນນີ້ 7 ມහາຮອງຄົນສຸດທ້າຍແໜ່ງເມືອງພຣະນຄໂປຣດ໏ ໃຫ້ສ້າງຂຶ້ນຈາກເມືອງໂສະຮປຸຮະ ເມືອງຫລວງຂອງອາມາຈັກຮອມໂນຣາມ ໄປຍັງເມືອງພິມາຍ ປຣາສາທຕາເມືອນສ້າງດ້ວຍສີລາແລງ ເຊັ່ນເດີຍກັນໂນຣາມສຕານສມັຍພຣະເຈົ້າຂໍຍວັນນີ້ 7 ທີ່ພບໃນດິນແດນປະເທດໄທມີລັກຍະເປັນປຣາກົນໜ້ອຍ ເຊື່ອມື່ນັ້ນທີ່ມີຫ້ອງຍາວເຊື່ອມຕ່ອມຕ່າມທາງດ້ານໜັ້ນພັນດ້ານຫຼັງນີ້ປົດທີ່ບັນ ແຕ່ສັລັກເປັນຫຼັງນັ້ນຕ່າງໜັກອົກສ່ວນດ້ານມີໜັ້ນຕ່າງເຮີຍກັນໄດ້ຍົດລອດ ເຄຍມີຜູ້ພບທັບໜັງສໍາຫັບໜັງດ້ານທີ່ຕະຫຼາດວັນອອກເພີ່ມດ້ານເດີຍວ ຖານອົກກຳແພັງດ້ານໜັ້ນຂອງປຣາສາທມີສະຮັ້ນໜີ້ເຊັ່ນເດີຍກັນໂຣຄຍຄາລແໜ່ງອື່ນໆ ຕຽບທີ່ອົກລາງຂອງໂຄປະຊາທີ່ໄດ້ພບສີລາຈາກີກ 1 ລັກ ຈາກີດ້ວຍອົກຮອມກາຍາສັນສົກຄຸຕ ເປັນຈາກີຕິ່ງພຣະເຈົ້າຂໍຍວັນນີ້ 7 ໂປຣ

ປຣາສາທຕາເມືອນໂຕີດ ຕັ້ງອູ້ທີ່ ຕ.ຕາເມືອງ ກົ່ງອໍາເກອພນມົງຮັກ ປຣາສາທຕາເມືອນໂຕີດເປັນໂຣຄຍຄາລສ້າງຂຶ້ນໃນພູທະສົວຮຣຍ໌ທີ່ 18 ສມັຍພຣະເຈົ້າຂໍຍວັນນີ້ 7 ອໂຣຄຍຄາລແໜ່ງນີ້ຍັງຄົງສກາພເກືອຈະສົມນູຽນ ປະກອບດ້ວຍປຣາກົນໜ້ອຍ ດ້ວຍສີລາແລງເຊັ່ນເດີຍກັນ ມີໜຸ້ມປະຕູ (ໂຄປະຊາທີ່) ອູ້ທາງດ້ານໜັ້ນຄື່ອ ດ້ານທີ່ຕະຫຼາດວັນອອກເພີ່ມດ້ານເດີຍວ ຖານອົກກຳແພັງດ້ານໜັ້ນຂອງປຣາສາທມີສະຮັ້ນໜີ້ເຊັ່ນເດີຍກັນໂຣຄຍຄາລແໜ່ງອື່ນໆ ຕຽບທີ່ອົກລາງຂອງໂຄປະຊາທີ່ໄດ້ພບສີລາຈາກີກ 1 ລັກ ຈາກີດ້ວຍອົກຮອມກາຍາສັນສົກຄຸຕ ເປັນຈາກີຕິ່ງພຣະເຈົ້າຂໍຍວັນນີ້ 7 ໂປຣ

ให้สร้างไว้ประจำอโรคยาแล้วนี้ มีข้อความเช่นเดียวกับอาจารย์ที่พูดที่อโรคยาแล้วอื่นๆ คือ กล่าว นัมสการพระพุทธเจ้า พระไภษชัยครุไวทูรยะ ซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ผู้ประทานความไม่มีโรคแก่ประชาชนผู้ นับถือ และกล่าวถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำสถานพยาบาลในแผนกต่างๆ เช่น แพทย์ ผู้ดูแลสถาน พยาบาลเป็นต้น ปัจจุบันหลักนี้เก็บรักษาไว้ที่หอสมุดแห่งชาติท่าวาสุกรี

ปราสาทตาเมืองชุม ตั้งอยู่ด้านจากปราสาทตาเมืองโนโต๊ดไปทางทิศใต้ประมาณ 200 เมตร เป็น ปราสาทขนาดใหญ่ที่สุดในกลุ่มปราสาทตาเมือง ตั้งอยู่บนแนวเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นพรหมแดนระหว่าง ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ปราสาทตาเมืองชุมประกอบด้วยปรางค์ 3 องค์ โดยมี ปรางค์ประธานซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดตั้งอยู่ตรงกลาง ส่วนปรางค์อีกสององค์อยู่ลั้วไปด้านหลังทั้งค้านขวา และค้านซ้ายของปรางค์ประธาน ปรางค์ทั้ง 3 องค์ สร้างด้วยหินทรายหันหน้าไปทางทิศใต้ ที่ปรางค์ ประธานมีลวดลายจำหลักลง แม้ว่าจะถูกลักลอบทำลายและทรุดโทรมไปตามกาลเวลาเกิดมา ทางด้าน ตะวันออกและตะวันตกมีวิหาร 2 หลัง สร้างด้วยศิลาแลง อาคารทึ่งหนาด้วยหินดานีมีระเบียงคดซึ่งสร้างด้วยหินทราย ล้อมรอบ มีโคปูระทั้ง 4 ด้าน โคปูระด้านใต้มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีบันไดทางขึ้นจากเชิงเขาด้านนั้น นอก ระเบียงคดทางค้านทิศเหนือมีสร่าน้ำ และที่ลานริมระเบียงคดทางมุขทิศตะวันออกเนียงให้มีศิลาเจารีกภาษา ขอม กล่าวถึงชื่อ พระกัลปกฤษณะ จึงสันนิฐานได้ว่า โบราณสถานแห่งนี้คงจะสร้างขึ้นเนื่องในศาสนา พระมหาณ์ จากลักษณะทางสถาปัตยกรรมและลวดลายจำหลักต่างๆ ทำให้ทราบได้ว่า โบราณสถานแห่งนี้ คงจะสร้างขึ้นในราชวงศ์ศตวรรษที่ 16 ซึ่งเก่าแก่กว่าโบราณสถานอีก 2 แห่งในกลุ่มปราสาทตาเมือง

เนื่องจากโบราณสถานกลุ่มนี้อยู่ใกล้ชัยแคนไทย-กัมพูชา และสภาพถนนยังเป็นลูกรังขรุขระ นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าไปชมโบราณควรจะคำนึงถึงความปลอดภัย ในบริเวณดังกล่าว โดย สอดคล้องข้อมูลจากหน่วยงานทหารที่ดูแลพื้นที่ก่อนเดินทางเข้าไปด้วย

ปราสาทภูมิโป่น ตั้งอยู่ที่บ้านภูมิโป่น ตำบลคอม อำเภอสังขะ การเดินทางจากจังหวัดสุรินทร์ ใช้ ทางหลวงหมายเลข 2077 (สุรินทร์-สังขะ) ระยะทาง 49 กิโลเมตร จากแยกอำเภอสังขะเข้าทางหลวง หมายเลข 2124 (สังขะ-บัวชล) ตรงต่อไปจนถึงชุมชนบ้านภูมิโป่น ระยะทางอีก 10 กิโลเมตร จะเห็น ปราสาทด้วยริมถนนค้านซ้ายมือ ปราสาทภูมิโป่นประกอบด้วยโบราณสถาน 4 หลัง คือ ปราสาทก่ออิฐ 3 หลัง และศิลาแลง 1 หลัง มีอายุการก่อสร้างอย่างน้อย 2 สมัย ปราสาทก่ออิฐหลังใหญ่และหลังทางทิศเหนือ ใหญ่ นับเป็นปราสาทแบบศิลปะเขมรที่มีอายุเก่าที่สุดในประเทศไทยคือราชวงศ์ศตวรรษที่ 13 ส่วนปราสาท อิฐหลังเล็กที่ตั้งตรงกลางและปราสาทที่มีฐานศิลาแลงค้านทิศใต้นั้นสร้างขึ้นในสมัยหลัง ปราสาทภูมิโป่น คงจะสร้างขึ้นเป็นศาสนสถานในศาสนา Hinดู ไศวนิกายเช่นเดียวกับศาสนสถานอื่นๆ ในรุ่นเดียวกัน แม้จะ ไม่พบรูปเคารพซึ่งควรจะเป็นศิลป์อยู่ภายในองค์ปรางค์แต่ที่ปรางค์องค์ใหญ่ยังมีห่อโสมสูตร คือห่อ น้ำมนต์ที่ต่อออกมาจากแท่นฐานรูปเคารพในห้องกลางติดอยู่ที่ผนังในระดับพื้นห้อง

ปราสาทเมืองที่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองที่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองทางทิศตะวันออกประมาณ 16 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายสุรินทร์-ศีรภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 226) จนถึงบ้านโภกคำวน แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าวัดصومสุทธาราวาส ปราสาทดังกล่าวอยู่ภายในวัดทางด้านซ้ายมือ ปราสาทเมืองที่เป็นปราสาทแบบเบมรแห่งหนึ่งที่ได้รับการดัดแปลงในสมัยหลัง เช่นเดียวกับราชศรีรภูมิ อ.ศรีรภูมิ ปราสาทก่อตัวยอธิญาบปูน มี 5 หลัง สร้างรวมกันเป็นหมู่ คือ หลังหนึ่งอยู่ตรงกลาง และอีกสี่หลังอยู่ที่มุมทั้งสี่ ตั้งอยู่บนฐานอิฐอ่อนเดียวกัน ปัจจุบันหักพังเหลือเพียง 3 หลัง คือ หลังกลาง หลังที่มุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ปรางค์ทึ่งสามมีแผ่นผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยื่อมุนไม้สินสอง หลังกลาง มีขนาดใหญ่สุด ตั้งอยู่บนฐานสูง และมีบันไดทางขึ้นทึ่งสี่ด้าน แต่ตัวเรือนราศุตันทึ่ง ไม่มีประตูเนื่องจาก การดัดแปลงในชั้นหลัง ส่วนหลังคานทำเป็นชั้นมี 3 ชั้น เลียนแบบตัวเรือนราศุตุ ส่วนยอดบนหักหาย ปรางค์บริเวรที่เหลือ 2 องค์นั้น มีขนาดและลักษณะเดียวกัน ทรงสอนมี 3 ชั้น ตัวเรือนราศุตุแต่เดิมมีประตูมาก่อทึ่นในสมัยหลัง เช่นเดียวกับปรางค์หลังกลาง จากแผ่นผังและลักษณะของสถาปัตยกรรม ปราสาทเมืองที่นับเป็นโบราณสถานเบมรีกแบบหนึ่งที่นิยมสร้าง คือ มีปราสาทหลังกลางเทียบท่าเจ้าพระสูเมรุ มีปรางค์มุนทึ่งสี่ตามความเชื่อในลัทธิศาสนารามายาน แต่จะสร้างขึ้นเมื่อใดไม่อาจบอกได้ ด้วยไม่พบจากรึกหรือ漉คลายทางศิลปะที่สามารถเปรียบเทียบได้

ปราสาทยาหยแหง ตั้งอยู่ที่บ้านสังขะ ตำบลสังขะ ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียง-ใต้ ประมาณ 4 กิโลเมตร อยู่ริมถนนสายโชคชัยเดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 189 - 190 จะมีป้ายบอกทางจากถนนใหญ่เข้าไปเป็นทางลูกรังปันทราย ประมาณ 800 เมตร ปราสาทยาหยแหงเป็นศาสนสถานแบบขอมที่ประกอบด้วยปรางค์ 2 องค์ ตั้งอยู่เรียงกันในแนวทิศเหนือ - ใต้ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก องค์ปรางค์ก่อตัวยอธิ ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลง มีการแกะสลักอิฐ漉คลาย เช่นที่กรอบหน้าบันเป็นรูปมกร (สัตว์ผสมระหว่างสิงห์ ช้าง และปลา) ควบนาค 5 เศียร

จากลักษณะแผ่นผังของอาคารปราสาทยาหยแหง น่าจะประกอบด้วยปรางค์ 3 องค์ ตั้งเรียงกัน แต่ปัจจุบันเหลือเพียง 2 องค์เท่านั้น ภายในบริเวณปราสาท พับกลืนบนนุนยอดปรางค์ เสาประดับขอบประตูฯลฯ แกะสลักจากหินทราย จัดแสดงไว้อย่างเป็นระเบียบบริเวณ

เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สันสองใบ ที่ทำการเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สันสองใบ เขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สันสองใบ อยู่ที่บ้านหนองคู ตำบลโชคหนึ่ง อำเภอคำวน เป็นเขตอนุรักษ์พันธุ์ไม้สันสองใบที่ถือว่าเป็นพันธุ์ดีที่สุดที่ขึ้นในที่ร่วนสูง เป็นโครงการร่วมระหว่างไทย-เดนมาร์ก มีเนื้อที่ 625 ไร่ มีลักษณะเด่นคือ เป็นสันสองใบที่ขึ้นในที่ร่วนแห่งเดียวในประเทศไทย อยู่ห่างจากจังหวัดสุรินทร์ประมาณ 35 กิโลเมตร ตามเส้นทางสุรินทร์-สังขะ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวสุรินทร์อีกแห่งหนึ่ง

วนอุทยานพนมสวาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุรินทร์ ประมาณ 22 กิโลเมตร (ถนนลาดยางสายสุรินทร์ - ปราสาท 14 กิโลเมตร และถนนพิภาราชรุกรัง 8 กิโลเมตร) อยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลนาบัว อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นภูเขาเตี้ยๆ มียอดเขากว่า 3 ยอดที่ 1 มีชื่อว่ายอดเขาหลิง(พนมสราย) ทางวัดได้จัดสร้างพระพุทธฐานองค์ขนาดกลางประดิษฐานบนยอดเขา ยอดที่ 2 มีชื่อว่ายอดเขาชาย(พนมเบราะ) เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธสุรินทร์มงคล ยอดที่ 3 มีชื่อว่าเขาคอก(พนมกรอล) มีศาลาอัญมุขสร้างเป็นอนุสรณ์落ちองครบรอบ 200 ปี แห่งการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อประดิษฐานพระพุทธบาทจำลอง และยังมีสุสูปบรรจุอัฐิหลวงปู่ดุลย์ ซึ่งเป็นพระเถระสายวิปัสสนากรรมฐาน ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่การพนับถือของชาวสุรินทร์ บรรพบุรุษชาวสุรินทร์ถือว่า วนอุทยานพนมสวาง เป็นสถานที่แสวงบุญ โดยการเดินทางไปขึ้นยอดเขาในวันขึ้น 1 ค่ำเดือน 5 ของทุกปี ซึ่งเป็นวันหยุดตามประเพณีของชาวสุรินทร์แต่โบราณ มีการทำบุญตักบาตร และไปนมัสการพระพุทธบาทจำลอง สักการะสุสูปหลวงปู่ดุลย์ อุตุโภ พระพุทธสุรินทร์มงคล (นามพระราชทาน) และยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสุรินทร์

อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง ห้วยเสนง เป็นอ่างเก็บน้ำของโครงการชลประทาน อยู่ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ไปทางถนนสุรินทร์-ปราสาท (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214) ประมาณ 5 กิโลเมตร (บริเวณหลัก ก.m. ที่ 5-6) แยกซ้ายมือไปทางถนนริมคลองชลประทาน ประมาณ 4 กิโลเมตร ห้วยเสนงเป็นอ่างเก็บน้ำที่มีลักษณะเชื่อมสูง ลักษณะเชื่อมเป็นถนนราดยาง เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองสุรินทร์ ภายใต้ทำการชลประทานมีพระตำแหน่งที่ประทับของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และมีที่พักให้นักท่องเที่ยวที่สนใจ คิดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ หัวหน้าโครงการชลประทานจังหวัดสุรินทร์ อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง อ.เมือง จ.สุรินทร์ โทร. 044-511966

มหาศจรรย์ผ้าไหมสุรินทร์ ที่บ้านท่าสว่าง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอยู่ห่างจากตัวเมืองสุรินทร์ ไปทางทิศเหนือประมาณ 8 กิโลเมตร ตามถนนสาย สุรินทร์ เมืองลึง มีการทอผ้ายกทองโดยราษฎร สร้างความมหัศจรรย์แก่ผู้พบเห็นจนแทนไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นผ้าที่ทอจากผ้ามีมอนนุษย์ เดินดินธรรมชาตอย่างเรา ๆ ความสวยงามของผ้ายกทองโดยราษฎร เกิดจากการประดิษฐ์คิดค้นของอาจารย์วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ลูกหลานชาวบ้านท่าสว่างนั้นเอง ซึ่งได้แนวความคิดจากการใช้ลายผ้าโดยราษฎร มาผสมผสานกับลายจัมหลักที่ปรากฏอยู่ตามปราสาทขอมในห้องถินอีสาน ผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมของคนสุรินทร์ ออกแบบเป็นลาย ผ้าไหมใหม่ เรียกว่าผ้ายกทองโดยราษฎร สวยงามประหนึ่งว่าเกิดจากการเรนรูตของเทพเจ้า การออกแบบลายแต่ละลาย ใช้วาลาออกแบบ เจียน แบบ เก็บตะกอน 2 - 3 เดือน ในด้านการทอผ้าแต่ละผืนก็ต้องใช้วาลาท่อนาน 1-3 เดือน จึงจะเสร็จต้องใช้ช่างทอประจำที่แต่ละที่ 4 คนขึ้นไป ค่อย ๆ ทอได้ 5-7 เซนติเมตรต่อวัน ผ้าแต่ละผืนทอจากเส้นไหมที่ข้อมจากสีธรรมชาติยกเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามจินตนาการค้ายอดีนทองของอินเดีย ไม่มีจำหน่ายในท้องตลาด อาจารย์วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ผู้คิดค้น

ลายผ้ายกทอง โบราณ เป็นลูกหลานชาวบ้านท่าสوان สำเร็จการศึกษาด้านศิลปะประจำชาติจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพชรบุรีกรุงเทพ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษอยู่ที่ศูนย์ศิลปาชีพสวนจิตตด้า ได้มีโอกาสสรับสอนให้เบื้องพระบรมราชูปถัมภ์เด็กพระนารีเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทอผ้าคลองพระองค์ มีตะกอลายถึง 1,418 ตะกอ ทอผ้าลายหิงห้อยชุมสวนให้กริยาเอกอัครราชทูตสหราชอาณาจักรและประเทศไทย นำไปออกขาย 360 ตะกอ ในโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุม APEC ในเดือน ตุลาคม 2546 อาจารย์วีรธรรม ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ออกแบบ และทอผ้าลายไทย สำหรับตัวเย็นเป็นชุดให้ผู้นำประเทศต่าง ๆ ตามใส่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ ผู้สนับสนุนให้เดินทางไปเยี่ยมชมการทอผ้า ใหม่หัสดจรรย์ของอาจารย์ วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ติดต่อได้ที่คุณ สุมาลี ติดใจดี โทรศัพท์ 09-2027009 หากจะเดินทางไปด้วยตนเอง ให้ใช้เส้นทางสาย สุรินทร์-ขอนพระ เมื่อออกจากตัวเมืองได้ประมาณ 2 กิโลเมตร จะเห็นสถานที่ทดลองข้าวสุรินทร์ อยู่ด้านซ้ายมือ เมื่อสุดรั้วสถานีที่ทดลองข้าวจะมีทางแยกซ้ายมือไปตามริมคลองชลประทาน ให้ไปตามถนนริมคลองชลประทานจนถึงถนนสายสุรินทร์เมืองลิ่งให้เลี้ยวซ้าย จะพบหมู่บ้านท่าสوانเป็นหมู่บ้านแรก เมื่อเข้าไปในหมู่บ้านจะมีปั้มน้ำมันอยู่ด้านขวามือ เลยปั้มน้ำมันก็จะเป็นทางเข้าไปยังบ้านของอาจารย์วีรธรรม ตระกูลเงินไทย ท่านจะได้รับการต้อนรับจากอาจารย์วีรธรรมฯ และช่างทอด้วยอัชญาศักดิ์ไมตรีที่ดีเยี่ยม

ช้างจังหวัดสุรินทร์ สุรินทร์จังหวัดใหญ่แห่งอุ่มน้ำมูล เป็นจังหวัดที่คนทั่วไปทึ่งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ต่างรู้จักกันดีว่าเป็นเมืองช้างกิตติศัพท์ชื่อเลียงความยิ่งใหญ่ ความน่ารัก ความแสนรู้ของช้างจังหวัดสุรินทร์ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น ไม่มีใครเหมือน ช้างสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับทางจังหวัด และดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวจะพบเห็นช้างตามร้านอาหาร ช้างเดินอยู่ข้างถนนปะปนกับประชาชน ได้อย่างปกติธรรมชาติเหมือนสัตว์เลี้ยงทั่วไป แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างช้างกับคนมาช้านาน ชาวสุรินทร์ถือว่าช้างเป็น瑞物ทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ กล่าวได้ว่า ช้างเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมืองสุรินทร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “สุรินทร์ถินช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ปะคำสวย รำร่ายปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม”

งานช้างจังหวัดสุรินทร์ เมื่อปี พ.ศ.2498 มีการรวมช้างทั้งหมดในจังหวัดสุรินทร์เป็นครั้งแรก มีช้างรวมกันประมาณ 200 เชือก ที่อำเภอท่าตูม โดยมีนายอำเภอท่าตูมคือ นายวินัย สุวรรณภรณ เป็นผู้จัดขึ้น ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจมาก นายอำเภอจึงดำเนินการจัดงานช้างขึ้นครั้งแรกในเวลาต่อมาเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ.2503 เป็นการทดลองที่ว่าการอำเภอใหม่ โดยจัดที่บริเวณสวนบินเก่าอำเภอท่าตูม (ปัจจุบันคือที่ตั้งโรงเรียนท่าตูมประชาเสริมวิทย์) การจัดงานครั้งนี้มีรายการแสดง การเดินขบวนแห่ช้าง การคล้องช้าง การแข่งขันช้างวิ่งเร็วและยังมีการแสดงรื่นเริงอื่นๆ ประกอบอีกด้วย เช่น การแข่งเรือ แข่งขันกีฬา อำเภอ งานครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะได้การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท. ปัจจุบันคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท.ท.ท.) จึงเสนอกระทรวงมหาดไทยให้สนับสนุนจัดการแสดง

เกี่ยวกับช้างของจังหวัดสุรินทร์เป็นงานประเพณีและงานประจำปี โดยวางแผนประชาสัมพันธ์ทั้งในและนอกประเทศให้ดี งานนี้ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น อ.ส.ท. จึงได้ร่วมมือกับจังหวัดจัดเจ้าหน้าที่มาฝึกช้าง กำหนดครูปแบบเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว กำหนดงานเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2504 เป็นปีที่ 2 จัดที่อำเภอท่าตูมเช่นเดิม งานช้างปีที่ 2 ประสบผลสำเร็จด้วยดี การแสดงของช้าง ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ได้แก่ขบวนช้างพาเหรด ช้างปฏิบัติตามคำสั่ง ช้างแสนรู้ ช้างวิงเริ่ว ช้างวิงข้ามคน ช้างเตะฟุตบลล และขบวนช้างศึก และต่อมาเกิดการแสดงช้างต่อเนื่องมาทุกปี ทำให้คนทั้งในประเทศและต่างประเทศรู้จักช้างสุรินทร์เป็นอย่างดีว่าเป็นจังหวัดที่มีช้างแสนรู้มากที่สุด ต่อมาทางคณะกรรมการเห็นว่าควรขยายสถานที่แสดงจากอำเภอท่าตูมมาข้างสถานที่แสดงจากอำเภอท่าตูม มาข้างสถานที่ใกล้ไปมาสะดวกเพื่อความเหมาะสมจึงได้มجازการแสดงช้างที่ถนนกีฬาจังหวัด ตั้งแต่ พ.ศ.2505 สมัยนายคำรณ สังขกร เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดขณะนั้นสืบมาจนถึงปัจจุบัน เมืองสุรินทร์ ได้ชื่อว่าเป็นถิ่นเมืองช้าง แต่ไม่ได้หมายความว่าจะมีคนเลี้ยงช้างอยู่ทุกแห่ง ในสุรินทร์จะมีชาวภูยเพียงไม่กี่หมู่บ้านเท่านั้นที่เป็น “ภูยอะเจียง” หรือคนที่อยู่กับช้าง *ชาวภูยจะให้น้ำกับช้างในพิธีบวชซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ของคนและช้างหมู่บ้านตากลาภ หมู่บ้านตากลาภ ตำบลคละโภ อำเภอท่าตูม นับเป็นหมู่บ้านชาวภูยเก่าแก่ที่เลี้ยงช้างกันมาหลายร้อยปี ตั้งแต่เมื่อครั้งที่บรรพบุรุษของเขามาเลือกพื้นที่ที่ลำน้ำชีมาสนับกับลำน้ำมูลซึ่งเป็นป่าคงดินริมน้ำกว้างใหญ่ มีอาหารเพียงพอศักดิ์ที่ปลดระหว่างจากส่วนภูมิที่น้ำล้วนส่วนที่หารามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แทนทุกปีในสมัยก่อน ประชุมอช้างใหญ่ คุ้มคุณและช้างเป็นขบวนใหญ่ เพื่อไปคล้องช้างป่าในแผ่นดินเบนร แต่เมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ การคล้องช้างก็เลิกไป แต่ก็ยังมีการเลี้ยงช้างสืบต่อกันมา เพราะมีลูกช้างสืบต่อกันมา เพราะมีลูกช้างเกิดใหม่ทุกปี การเลี้ยงช้างของชาวภูยไม่ได้เลี้ยงไว้เพื่อการทำงานหนักหรือใช้ลากไม้แบบทางเหนือ พวกราชาเลี้ยงช้างเหมือนเพื่อน ลูกชายชาวภูยบางคนก็เติบโตมาพร้อมกับช้างจึงเป็นเรื่องราวที่แยกจากกันไม่ออก แม้จะไม่มีการออกไปจับช้างอีกแล้ว แต่ช้างบ้านหลายรุ่น ก็ตกลูกช้างมาอย่างสม่ำเสมอ เมื่อช้างโตอายุสักปีสองปีก็ต้องมีการฝึก เพื่อรับคำสั่งต่างๆ ทั้งการส่งความญี่ปุ่นหลัง เดินซ้าย ขวา หน้า หลัง สมัยก่อนการฝึกช้างก็ทำกันเองทั่วไป แต่ปัจจุบันมีสนานฝึกช้างใกล้กับอาคารศูนย์ศึกษาซึ่งจะทำการฝึกช้างวัยรุ่น ช้างนั้นมีความจำเป็นสามารถทำอะไรได้หลายอย่างแล้วแต่ความญี่ปุ่นฝึกให้ทำอะไรไร้แต่ก็ต้องฝึกอยู่เสมอๆ

ศูนย์ศึกษา ภายใต้ศูนย์มิตรศการประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการคล้องช้าง เช่น ทำจากเชือกประจำ เชือกคล้องช้างที่ทำจากหนังควาย ฯลฯ โดยเฉพาะวันเสาร์จะมีการจัดแสดงการฝึกช้างให้ชมกันเป็นประจำ แต่เพียงวันละรอบเท่านั้นริมแม่น้ำป่าสัก 11 โมง ในหมู่บ้านมีบ้านท่อผ้าไหม ซึ่งมีลวดลายสวยงามไม่แพ้ที่อื่น ส่วนใหญ่ชาวภูยจะทอผ้ากันหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วประมาณเดือนธันวาคมถึงมกราคม ตอนบ่ายอาจนั่งช้างเที่ยวไปตามป่าและแม่น้ำมูลเพื่อรอเวลาให้ถึงช่วงเย็นที่ความญี่ปุ่นพากันไปนอนน้ำที่วังกะลุริ่นรมย์กับบรรยายกาศยามเย็น ซึ่งชุมแสงสี

สุดท้ายของวัน ช่วงที่น่าไปเยี่ยมหมู่บ้านมากที่สุดคือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม เพราะความช่างจะกลับมาเก็บเกี่ยวข้าว และนำช้างมาร่วมงานแสดงของจังหวัด ซึ่งจะมีช้างกลับมาอยู่บ้านเป็นจำนวนมาก กรณีที่เดินทางกันมาเป็นกลุ่ม และต้องการให้ช้างมาแสดงให้ดูในวันธรรมชาตสามารถติดต่อผ่านหน้าได้ที่ผู้ใหญ่บ้านประกิจ กลางพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านตากลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม โทร. 0-1999-1910, 0-1967-5015 หรือที่ว่าการอำเภอท่าตูม โทร. 0-4459-1141, 0-4459-1058 ค่าเข้าชมชาวไทย คนละ 50 บาท ชาวต่างประเทศ 100 บาท ส่วนการนั่งช้างเที่ยวชมหมู่บ้านหรือลัดเลาะแม่น้ำนั้นก็แล้วแต่จะตกลงราคา กัน

งานแสดงช้างและงานกาชาดจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ยินดีต้อนรับทุกท่านสู่เมืองช้าง ด้วยความยินดียิ่ง ช้างเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศไทย และจังหวัดสุรินทร์เป็นจังหวัดที่มีช้างเลี้ยงมากที่สุดในประเทศไทย ดังนั้นช้างและชาวสุรินทร์จึงมีความผูกพันสืบทอดกันมาอย่างแน่นแฟ้น ช้างจึงเปรียบเสมือนเป็นสมาชิกของครอบครัว

จังหวัดสุรินทร์ได้จัดงานแสดงช้างมาแล้วเป็นเวลา 42 ปี ตั้งแต่ปี 2503 และในปีนี้จะจัดเป็นปีที่ 43 กำหนดจัดระหว่างวันที่ 15-16 พฤษภาคม 2546 ณ สนามแสดงช้าง เพื่อบอกเล่าถึงความสัมพันธ์ระหว่างช้างกับชาวสุรินทร์ การจับช้างป่ามาฝึกให้เป็นช้างบ้าน โดยชาวไทยซึ่งเป็นบรรพบุรุษของชาวสุรินทร์ และสืบทอดเป็นวัฒนธรรมประเพณีท่องถิ่นของชาวสุรินทร์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ นอกจากจัดแสดงช้างแล้วยังได้จัดกิจกรรมเสริมเพื่อให้งานมีความสนุกสนานยิ่งขึ้น โดยมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- กิจกรรมงานช้างและกาชาดสุรินทร์ กำหนดระหว่างวันที่ 7-18 พฤษภาคม 2546 ณ สนามกีฬาศรีมงคล ตำบลอกเมือง อำเภอเมือง โดยในงานมีการจัดนิทรรศการของส่วนราชการ ภาคเอกชน โดยเน้นในเรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องช้าง เรื่องเกษตรอินทร์ยั่งยืนสุรินทร์และงานตามนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนจัดให้มีการประกวดผลิตผลทางการเกษตร การประกวดของดีเมืองสุรินทร์ และสุดยอดสินค้า OTOP ของจังหวัดพร้อมกับการแสดงดนตรีของศิลปินที่มีชื่อเสียงทุกคืน โดยจะมีพิธีเปิดงานในวันศุกร์ ที่ 7 พฤษภาคม 2546 ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดีศรีมงคลฯ จังหวัดสุรินทร์ รายละเอียดติดต่อได้ที่ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์(ฝ่ายอำนวยการ) โทร. 0-4451-2039

- งานแสดงช้าง กำหนดจัดในระหว่างวันเสาร์ ที่ 15 และ วันอาทิตย์ที่ 16 พฤษภาคม 2546 ณ สนามแสดงช้าง ตามวันและเวลาที่กำหนด ราคารับเข้าชม 30 บาท 200 บาท และ 500 บาท สั่งจองและสอบถามรายละเอียดได้ดังนี้ สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ (ฝ่ายอำนวยการ) โทร. 0-4451-2039

- การประกวดโอะอาหารช้าง กำหนดจัดใน วันพุธที่ 13 พฤษภาคม 2546 เวลา 20.00 น. ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดีศรีมงคลฯ จังหวัดสุรินทร์ (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โทร. 0-4451-1975)

4. งานต้อนรับและเลี้ยงอาหารช้าง กำหนดจัดในวันศุกร์ ที่ 14 พฤศจิกายน 2546 เวลา 09.00 น. ณ บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์ภักดีศรีมงคลจังหวัด ในปีนี้จะจัดให้ยิ่งใหญ่ที่สุด ทั้งจำนวนช้าง จำนวน โต๊ะอาหาร และความขาวของถนนที่จะจัดงานโดยได้เชิญ บริษัท ห้ามันทึก มาถ่ายทำและบันทึกลงในหนังสือกินแนส์บุค (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ โทร 0-4451-1975)

5. การแข่งขันจักรยานเลือกแข่ง ครั้งที่ 2 กำหนดจัดในวันเสาร์ ที่ 15 พฤศจิกายน 2546 เวลา 10.00 ณ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันเทคโนโลยี- ราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 0-4451-1022)

6. การวิ่งราชมงคลเมืองช้างมนิชาล์ฟาราชอน ครั้งที่ 3 กำหนดจัดในวันอาทิตย์ที่ 16 พฤศจิกายน 2546 เวลา 05.30น. ณ.สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ (สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สถาบันเทคโนโลยี- ราชมงคล วิทยาเขตสุรินทร์ โทร. 0-4451-1022)

7. การแสดงประกอบแสง – เสียง ครั้งที่ 3 เรื่อง มหากาพย์ อารยธรรมเจน กำหนดจัดในระหว่างวันที่ 14 – 15 พฤศจิกายน 2546 ณ สถาบันราชภัฏสุรินทร์ (รายละเอียดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ เทศบาลเมือง สุรินทร์ โทร. 0-4451-1117)

8. การแข่งขันแรลลี่ช้าง จัดขึ้นเป็นปีแรก กำหนดจัดในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 เวลา 08.30 น. เป็นการนั่งช้างแรลลี่ ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร บริเวณชานเมืองสุรินทร์ รายละเอียดสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ ชมรมสืบสานวัฒนธรรม คนกับช้างสุรินทร์

ข้อมูลโดย กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุรินทร์ โทร 0-4452-1361

➤ จังหวัดศรีสะเกษ

ประวัติ จังหวัดศรีสะเกษเป็นเมืองโบราณตั้งแต่สมัยโบราณ จะเห็นได้จากโบราณสถานสมัยโบราณที่ยังปรากฏอยู่ แต่ต่อมาได้ร้างไปจนถึงปลายกรุงศรีอยุธยา ชาวไทยพื้นเมืองที่เรียกตัวเองว่า “ส่วย” หรือ “กวย” หรือ “กุย” ได้อพยพข้ามลำน้ำโขงมาสู่ฝั่งขวา ในปี พ.ศ.2260 และได้แยกขยายกันออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มที่มี “เชียงขัน” หรือ “ตากะจะ” ได้มาตั้งถิ่นฐานที่บ้านโคกคำ洞 ต่อมามีพระบรมราชาที่ 3 หรือพระเจ้าอยู่หัวสุริyanรินทร์ ได้โปรดเกล้าฯ ยกบ้านโคกคำ洞หรือบ้านปราสาทสี่เหลี่ยม- คงคำ洞ขึ้นเป็นเมืองชื่อ “เมืองขุขันธ์” ซึ่งหมายความว่า เมืองป่าดง และโปรดเกล้าฯ ให้ตากะจะหรือหลวงแก้วสุวรรณ เป็นพระไกรภักดีศรีนกรคำ洞 เจ้าเมืองขุขันธ์ ต่อมาใน พ.ศ.2321 สมัยพระเจ้ากรุงชนบุรีเจ้าเมืองขุขันธ์ถิงแก่อนิจกรรม ได้โปรดเกล้าฯ ให้หลวงปราบ (เชียงขัน) เป็นพระไกรภักดี- ศรีนกรคำ洞 เจ้าเมืองขุขันธ์ ต่อมาเมืองขุขันธ์กันดารน้ำ จึงอพยพย้ายไปอยู่บ้านแตระ ต.ห้วยเหนือ อ.ขุขันธ์ ปัจจุบัน ต่อมาในปี พ.ศ.2329 พระภักดีภูธรสงเคราะห์ (ท้าวอุ่น) ปลัดเมืองขุขันธ์ ขอตั้ง

บ้านโนนสามขาสาระกำแพงใหญ่ขึ้นเป็น “เมืองศรีสะเกย” พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชการที่ 1 จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระภักดีภูธรทรงครุณเป็นพระยารัตนวงศ์ เจ้าเมืองศรีสะเกยขึ้นกับเมืองขุบันธ์ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้ข่ายที่ทำการเมืองขุบันธ์มาตั้งอยู่ที่เมืองศรีสะเกย (ที่บ้านเมืองก่า ต.เมืองเหนือ) แต่ยังคงใช้ชื่อว่า เมืองขุบันธ์ และยุบเมืองขุบันธ์เดิมเป็นอ.ห้วยเหนือ (อ.ขุบันธ์ปัจจุบัน) ในปี พ.ศ.2447 ครั้งถึงปี พ.ศ.2455 ได้เปลี่ยนชื่อ曼陀อสถานเป็น曼陀ลอนบล มีเมืองขึ้นตรงต่อ曼陀ลัน 3 เมือง คือ อุบลราชธานี ขุบันธ์ และสุรินทร์ ซึ่งเข้าใจว่าเมืองศรีสะเกย คงถูกยุบเป็นอำเภอ ขึ้นกับเมืองขุบันธ์

พ.ศ.2476 เมื่อยกเลิก曼陀ลเทศกิบาล ได้แยกตัวออกมานเป็นจังหวัดขุบันธ์ และในปี พ.ศ.2481 ได้เปลี่ยนชื่อจังหวัดขุบันธ์เป็นจังหวัดศรีสะเกยมาจนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างบริการพื้นฐาน

การคมนาคม

จังหวัดศรีสะเกย มีเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อได้กับจังหวัดไก่คีียงรวมทั้งอำเภอต่าง ๆ ภายในท้องที่จังหวัดศรีสะเกย โดยทางรถยนต์ และรถไฟฟ้า ซึ่งสามารถให้บริการรับส่งผู้โดยสาร และขนส่งสินค้าทั้งขาเข้าและขาออก แบ่งออกเป็น

1. การคมนาคมโดยรถไฟฟ้า

บนถนนไฟฟ้าที่วิ่งผ่านสถานีจังหวัดศรีสะเกย เที่ยวขึ้น-เที่ยวลง มีวันละ 22 ขบวน ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงสถานีจังหวัดศรีสะเกย 515 กิโลเมตร บนถนนไฟฟ้าวิ่งผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกยและสิ้นสุดปลายทางที่อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

2. การคมนาคมโดยรถยนต์

ปัจจุบันการขนส่งทางถนนได้เพิ่มบทบาทมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ทำให้เกิดความต้องการที่จะขยายทางถนนเพิ่มเติม ดังนั้นจังหวัดได้จัดระเบียบการขนส่งทางบกในเขตจังหวัด โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และนโยบายของจังหวัด เพื่อสนับสนุนความต้องการของประชาชน โดยการจัดเส้นทางเดินรถยนต์ ลิง 4 หมวด ด้วยกันคือ

-เส้นทางหมวดที่ 1 เป็นเส้นทางขนส่งภายในเทศบาล มีจำนวน 2 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 2 เป็นเส้นทางที่เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ มีจำนวน 10 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 3 เป็นเส้นทางระหว่างจังหวัด หรือคือเกี่ยวกับระหว่างจังหวัด มีจำนวน 16 เส้นทาง

-เส้นทางหมวดที่ 4 เป็นเส้นทางย่อย ซึ่งจากจังหวัดหรืออำเภอเข้าสู่ชุมชนย่อย เช่น ตำบล หรือหมู่บ้าน มีจำนวน 27 เส้นทาง

3. การคมนาคมโดยทางอากาศ

จังหวัดศรีสะเกษ อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานี เพียง 60 กิโลเมตร ซึ่งมีเครื่องบินที่สามารถเดินทางไปได้ทั่วประเทศ อีกทั้งสามารถบินอุบลราชธานี เป็นสนามบินนานาชาติที่สามารถรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ โดยมีต้องแวร์พักที่กรุงเทพฯ ประกอบกับขณะนี้เส้นทางรถยนต์ จากศรีสะเกษ-อุบลราชธานีกำลังปรับปรุงเพื่อรับรองการขยายตัวของจังหวัดศรีสะเกษ ในอนาคต

ถนน

จังหวัดศรีสะเกษมีระยะทางที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท และกรมโยธาธิการรวมทั้งสิ้น 1,541.282 กม. เป็นถนนในความรับผิดชอบของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จำนวน 932.387 กม. และกรมโยธาธิการ 608.895 กม. ถนนดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง ลูกรัง และถนนคอนกรีต ตามลำดับ

การสื่อสาร

โทรศัพท์

จังหวัดศรีสะเกษในปี 2544 (ข้อมูล ณ 31 สิงหาคม 2544) มีจำนวนหมายเลขทั้งสิ้น 20,109 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เช่า 15,715 เลขหมาย รายละเฉียดดังนี้

- สำนาราชการ จำนวน 859 เลขหมาย
- บ้าน จำนวน 12,084 เลขหมาย
- ธุรกิจ จำนวน 1,911 เลขหมาย
- ท.ศ.ท. จำนวน 239 เลขหมาย
- สาธารณะ จำนวน 622 เลขหมาย

การประณีตโทรเลข

ที่ทำการประณีตโทรเลขในจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวน 17 แห่ง โดยตั้งอยู่ในตัวจังหวัด 2 แห่ง ที่เหลือตั้งอยู่ตามอำเภอ/กิ่งอำเภอที่ละ 1 แห่ง ยกเว้น อำเภอภูสิงห์ อำเภอจลักษณ์ อำเภอเมืองจันทร์ กิ่ง อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ กิ่ง อ.ศิลาลาด ยังไม่มีสำหรับอำเภอคำเนิน ให้เอกชนดำเนินการ สถานีวิทยุ มี 3 สถานี คือ

1. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ กระจายเสียงในระบบ FM ด้วยความถี่ 100.25 MHz
2. สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. กระจายเสียงในระบบ FM ด้วยความถี่ 95 MHz
3. สถานีวิทยุ จส.6 กระจายเสียงในระบบ AM ด้วยความถี่ 1458 KHz

สารคูป็อกและสารคูปการ

การไฟฟ้า

ภูมิศาสตร์ จังหวัดศรีสะเกษเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย (อีสานใต้) อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟ 515 กิโลเมตร ทางรถยนต์ 600 กิโลเมตร ห่างจากสันมิบินนาชาติอุบลราชธานี ประมาณ 60 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 8,839 ตารางกิโลเมตร เขตการปกครองมี 20 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอคันทรลักษณ์ อำเภอคันทรารามย์ อำเภอ อุทุมพรพิสัย อำเภอรายีไศล อำเภอชุมน้อย อำเภอไพรบึง อำเภอปรางค์กู่ อำเภอศรีรัตนะ อำเภอห้วยทับทัน อำเภอบางชุมน้อย อำเภอโนนคูณ อำเภอโนนเกลี้ยง อำเภอวังหิน อำเภอบึงบูรพ์ อำเภอ ภูสิงห์ อำเภอเมืองจันท์ อำเภอเบญจลักษณ์ อำเภอพยุห์ กิ่งอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ และ กิ่งอำเภอศิลาลาด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดยโสธร และร้อยเอ็ด ทิศใต้ ติดกับ ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีเทือกเขาพนมดงรักเป็นแนวกั้นเขตแดน ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัด สุรินทร์ ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ลักษณะพื้นที่ลาดต่ำลงทางเหนือจนจดแม่น้ำมูล ทางตอนเหนือ เป็นที่ราบลุ่ม ทางตอนใต้เป็นที่สูงและจะเดือดเทือกเขาพนมดงรัก พื้นที่ของจังหวัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ตอนเหนือและตอนใต้ของลำน้ำมูล ซึ่งไหลผ่านจังหวัดเป็นแนววางยาว ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ทางตอนเหนือของจังหวัดมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้า ส่วนทางตอนใต้มีลักษณะเป็นป่าและภูเขา

ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดศรีสะเกษมีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูงดินปนทรายด้านทิศใต้ ของจังหวัด พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่า อยู่ในเขตอำเภอคันทรลักษณ์ อำเภอชุมน้อย อำเภอชุมนี้ โดยมี เทือกเขาพนมดงรักเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ซึ่งมีเขต แดนติดต่อกันยาวประมาณ 85 กิโลเมตร มีช่องทางติดต่อเข้าออก 26 ช่องทาง พื้นที่ตอนกลางและตอน เหนือของจังหวัดเป็นที่ราบและราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ มีสภาพเป็นทุ่งนาทำเลเลี้ยงสัตว์ และที่รกร้างว่างเปล่า แม่น้ำมูลเป็นแม่น้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไหลผ่านตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ ห้องที่ อำเภอรายีไศล อำเภอเมือง อำเภอคันทรารามย์ และอำเภอชุมน้อย นอกจากนี้ยังมีห้วยสำราญ ห้วยเหนือ ห้วยขุ่ง ห้วยทา และห้วยทับทัน ซึ่งตั้งตัวเกิดจากเทือกเขาพนมดงรัก ไหลลงสู่แม่น้ำมูล ภูมิอากาศโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์แห้งแล้ง ความแตกต่างของอุณหภูมิมีมาก ฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัดและ แห้งแล้ง ฤดูหนาวจะหนาวเย็นและมีลมแรง เพราะได้รับอิทธิพลของลมเหนือที่พัดจากประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน

สภาพเศรษฐกิจ

การทำป่าไม้ จังหวัดศรีสะเกยเป็นจังหวัดที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในเขต อ.ขุนหันธ์ อ.ขุนหาญ และ อ.กันทรลักษ์ ลักษณะเป็นป่าไม้เบญจพารณ์ ไม้ที่มีมากได้แก่ ไม้กระยาลย ชนิดต่างๆ เช่น ไม้กราด ไม้กระบาง ไม้ตะเคียนหิน ไม้ตะแบกใหญ่ ไม้ประดู่ และไม้พันชาด

การปลูกสัตว์ การเลี้ยงเพื่อทำการค้าในลักษณะฟาร์มยังมีน้อย เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในลักษณะฟาร์ม ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงสุกร และเลี้ยงไก่ โดยทั่วไปเกษตรกรจะเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อใช้แรงงาน เช่น ม้า โค กระนือ ส่วนสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคนั้นและไก่ ได้แก่ สุกร เป็ด ไก่ มักทำการเลี้ยงเป็นอาชีพรอง เพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัว และมีการรวมกลุ่มกัน

การทำนา เกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกยส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวเจ้าไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย นอกจากนี้เป็นการปลูกข้าวเหนียว พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกคือ ข้าวหอมมะลิ 105 พันธุ์พื้นเมือง ข้าวเหนียวสันป่าตอง กข.6 และข้าวเหนียวคำ ข้าวนานีปีที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวไร่ และข้าวน้ำปรัง

การประมง ทำการประมงน้ำจืดตามแหล่งน้ำทั่วไป เช่น ลำน้ำมูล ห้วยหนอง บึง และเขตชลประทาน ในปัจจุบันนี้ไม่มีเกษตรกรที่ทำการประมงเป็นอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำการประมงในลักษณะเป็นผลผลิตได้จากการธรรมชาติ โดยอาศัยเครื่องมือการประมงแบบพื้นบ้าน เช่น แทะ แทะ และมอง เป็นต้น ชนิดของสัตว์น้ำที่จับได้ ได้แก่ ปลาดุก ปลาช่อน ปลาหม้อ ปลาตะเพียน ปลาที่จับได้ส่วนใหญ่จะบริโภคในจังหวัด

การอุตสาหกรรม มีหลายประเภท เป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่แปรรูปผลผลิตการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น โรงงานไม้แปรรูป โรงงานอัดปอ โรงงานสีข้าว โรงงานผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด โรงงานทำน้ำแข็ง โรงงานย่อยหิน และอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย การทอเสื่อ กการสร้างกีรตุก การแกะสลักไม้ การตีเหล็ก การทำของที่ระลึก การทำกระเปาด้วยใบลาน การซ้อมสี

การพาณิชย์ ตลาดสดส่วนใหญ่อยู่ในเขตสุขุมวิท ตลาดนัดเป็นแหล่งที่เกษตรกรนำสินค้าต่างๆ ที่ผลิตได้ในท้องถิ่นมาจำหน่ายต่อผู้บริโภคโดยตรง และเป็นแหล่งซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคอย่างอื่น

การเดินทาง จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) และแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ที่จังหวัดสระบุรี เข้าเส้นทางโซคชัย-เดชอุดม (ทางหลวงหมายเลข 24) เข้าตัวเมืองศรีสะเกย รวมระยะทางประมาณ 571 กิโลเมตร

รถประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารประจำทางทั้งธรรมดากลับปรับอากาศจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8 ชั่วโมง สอบถามรายละเอียด โทร.02-9362-852-66 สถานีขนส่งจังหวัดศรีสะเกย โทร. 045-612-500

รถไฟ จากสถานีรถไฟหัวลำโพง มีรถธรรมด้า รถรีว รถรด่วน สายกรุงเทพฯ-ศรีสะเกย ระยะทาง 515 กิโลเมตร สอบถามรายละเอียดได้ที่ หน่วยบริการเดินทาง การรถไฟแห่งประเทศไทย โทร.0-2223-7010 , 0-2237-020 หรือ 1690 สถานีรถไฟศรีสะเกย โทร. 045-611-525

การเดินทางในตัวเมืองมีรถสามล้อรับจ้างอยู่ทั่วไป นอกจากนั้นยังมีรถโดยสารจากตัวอำเภอเมืองศรีสะเกยไปยังอำเภอต่าง ๆ ทุกอำเภอและจังหวัดใกล้เคียงด้วย ระยะทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงอุบลราชธานี 64 กิโลเมตร ยโสธร 100 กิโลเมตร สุรินทร์ 110 กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยว

วัดบ้านไพรบึง เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธเจดีย์ไพรบึงซึ่งรูปแบบสถาปัตยกรรมตามแบบพุทธคยา ของอินเดีย ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นที่สักการะของชาวศรีสะเกยนอกนั้นยังมีโบสถ์เก่า อายุร้าว 50 ปี รูปแบบสถาปัตยกรรมของช่างเบนร โบราณสวยงามมากภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้น ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภอไพรบึง

พุทธสถานศรีราชาโศก ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 บ้านศรีราชาโศก ตำบลกระแซง อำเภอ กันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกย ใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และศึกษาดูงาน

พระธาตุเรืองรอง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 บ้านสร้างเรือง ต.หญ้าปล้อง อ.เมืองศรีสะเกย จ.ศรีสะเกย เป็นพระธาตุที่สร้างแบบศิลปะพื้นบ้าน สูง 49 เมตร แบ่งออกเป็น 6 ชั้น ชั้นที่ 1 ใช้สำหรับประกอบพิธีทางศาสนา ชั้นที่ 2 - 3 ทำเป็นพิธีภัณฑ์พื้นบ้านชนเผ่าของศรีสะเกย คือ เบมร ส่วย ลาว เเยอ ชั้นที่ 4 ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ ชั้นที่ 5 ใช้สำหรับการทำสามัชชี ชั้นที่ 6 เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นที่ชมทัศนียภาพของพื้นที่ ภาพลักษณ์หินนูนต่ออยู่บริเวณ ผานอีแอง อ.กันทรลักษ์ ภาพลักษณ์หินนูน ต่ำศิลปะเรือนยอดอาชญากรรมที่ 15 สันนิษฐานว่า เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย ปรางค์ศิลาช่องโคนดาวล ตั้งอยู่ริมหน้าผาสูงชัน บนเทือกเขาพนมคงรักใกล้เขตแดนไทย-กัมพูชา ห่างจากบ้านภูมิ咒อลไป 8 กิโลเมตร หรือ ห่างจากตัวอำเภอ กันทรลักษ์ ประมาณ 38 กิโลเมตร เป็นปราสาทขอมขนาดเล็กประกอบด้วยปรางค์รูปสี่เหลี่ยมย่อมุม ก่อด้วยอิฐ ชั้น ประดับก่อด้วยศิลา และมีรูปสลักโศกจำหลักอยู่หน้าปราสาท

อุทayanแห่งชาติເບາພະວິຫາຣ ອູ້ໃນພື້ນທີປ່າສງວແໜ່ງชาຕີເບາພະວິຫາຣ ມີເນື້ອທີປະມາຄ 81,250 ໄຣ ທີ່ປະມາຄ 130 ຕ.ຮ.ກ.ມ. ຄລອບຄຸນພື້ນທີ 2 ຈັງຫວັດ ຄື່ອ ຕ.ສາງຂັຍ ຕ.ກູ່ນໂກ ອ.ກັນທຽມ ຈ.ຄົງສະເກົມ ແລະ ຕ.ໂຄກສະ-ອາດ ກົ່ງ ອ.ນໍ້າບຸ່ນ ຕ.ໂຈງ ອ.ນໍ້າຍືນ ຈ.ອຸນລາຮ່ານີ ສູງຈາກຮະດັບນໍ້າທະເລປະມາຄ 200-500 ເມຕຣ ໄດ້ຮັບປະກາສໃຫ້ເປັນອຸທayanແໜ່ງชาຕີ ເນື້ອວັນທີ 20 ມິນາຄມ 2541 ນັ້ນເປັນອຸທayanແໜ່ງชาຕີ ລຳດັບທີ 83

ສາພທຣມໝາດ ພື້ນທີສ່ວນໄໝ່ເປັນກູ່ເຂົມສາພປ່າທີ່ມີຄວາມອຸຄມສົມນູຣົນ ຕິດຕ່ອກັບປະເທດກັນພູ່ຊາ ມີທີ່ທັນທີ່ສ່ວຍງານແລະເປັນແຫລ່ງປະວັດສາສຕ່ຣ ເດໝາມະແກ່ການສຶກຍາເຮືອນັ້ນແລະພັກຜ່ອນຫຍ່ອນໃຈພັນັ້ນໃໝ່ແລະສັດວິປ່າ ສາພປ່າໂດຍທ້າໄປເປັນປ່າເຕິ່ງ ຮັງ ພູ່ຢູ່ ພະຍອມ ແດ້ ຈາລາ ມີໄຟ້ຕັ້ງແຕ່ບ່ານດັກລາງ ຄື່ອໄໝ່ ນອກຈາກນີ້ຍັງມີສັດວິປ່າອາສີຍ ອູ້ທ້າໄປ ເຫັນ ໜູ່ປ່າ ເກັ້ງ ກວາງ ກະຕ່າຍປ່າ ກະຮອກ ຂະນີ ຂະມົດ ນກໜິດຕ່າງໆ ແລະສັດວິເລື່ອຍຄລານ ເປັນຕົ້ນ

ຫຼຸດເຄີ່ນທີ່ນ່າສນໃຈ

ພາມອື່ແດງ ນັ້ນເປັນສຕານທີ່ຕຽບຈຸດໝາຍແດນ ປະເທດໄທຍຕິດຕ່ອກັບປະເທດກັນພູ່ຊາ ໄກລົ້າທາງຂຶ້ນສູ່ ປະສາທເບາພະວິຫາຣມີທັນທີ່ສ່ວຍງານ ເປັນຈຸດໝາຍວິວ ທີ່ທັນທີ່ພື້ນທີ່ແນວໝາຍແດນປະເທດກັນພູ່ຊາ ແລະ ປະສາທເບາພະວິຫາຣໄດ້ຍ່າງສ່ວຍງາມກວ້າງໄກລ ຈຸດສູງສຸດຂອງໜ້າພາມອື່ແດງສາມາຮດສ່ອງກລົ້ອງໝນ ປະສາທເບາພະວິຫາຣໄດ້ຍ່າງໜັດເຈັນເຊື່ອກັນວ່າປະສາທເບາພະວິຫາຣ ມີການກ່ອສ້າງໃນສັນຍາພະເຈົ້າສຸຮິຍາວ ມັນທີ 1 (ປະມາຄ พ.ສ.1581) ປັຈຸບັນປະສາທເບາພະວິຫາຣ ໄດ້ເປີດໃຫ້ນັກທ່ອງທີ່ຢ່າທ້າໄປຂຶ້ນ ເຢີມໝນປະສາທໄດ້ ໂດຍຄວາມຮ່ວມມືອະຫວ່າງ ປະເທດໄທຍກັນປະເທດກັນພູ່ຊາ

ປະສາທໂຄນຕວລ ເປັນຄາສນສຕານແບນຂອມຫັ້ງເດືອກ ຕັ້ງອູ້ຕຽບຈຸດໝາຍແດນປະເທດໄທຍ ອູ້ທ່າງຈາກໜ້າພາປະມາຄ 300 ເມຕຣ ຕາມຕໍານານ ນາງນັມໄໝ່(ເນື່ອງເດາທນ) ກລ່າວວ່າຂ່າຍທີ່ນາງເດີນທາງໄປເຟັກຍັກຕົວຢ່າງທີ່ 15-16

ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ປັຈຸບັນອຸທayanແໜ່ງชาຕີເບາພະວິຫາຣຍັງໄມ້ມີບ້ານພັກບົກຮັກນັກທ່ອງທີ່ຢ່າ ແຕ່ທາງອຸທayan ໄດ້ຈັດພື້ນທີ່ສໍາຫຼັບການເຕັ້ນທີ່ໄວ້ບົກຮັກນັກທ່ອງທີ່ຢ່າ ໂດຍນັກທ່ອງທີ່ຢ່າຈະຕ້ອງນຳເຕັ້ນທີ່ໄປເອງ

ການເດີນທາງ ເສັ້ນທາງສູ່ອຸທayanແໜ່ງชาຕີເບາພະວິຫາຣ ສາມາຮດເດີນທາງໄດ້ດັ່ງນີ້./

1. ຈາກ ຈ.ຄົງສະເກົມ ຜ່ານ ອ.ພາຍຸ້ທີ່ ອ.ຄົງຮັດນະ ແລະ ອ.ກັນທຽມ ຕາມເສັ້ນທາງໝາຍເລຂ 221 ຮວມຮະບະທາງ 87 ກິໂລມເຕຣ

2. ຈາກ ຈ.ອຸນລາຮ່ານີ ຜ່າຍ ອ.ວາຣິນທໍາຮານ ອ.ສຳໂຮງ ອ.ໂນນຄູນ ອ.ເບີລູງຈັກນີ້ ແລະ ອ.ກັນທຽມ ຕາມເສັ້ນທາງໝາຍເລຂ 2178 ແລະ 221 ຮວມຮະບະທາງປະມາຄ 95 ກິໂລມເຕຣ (ຮະບະທາງ ຈາກ ອ.ກັນທຽມ ຈຶ່ງ ອຸທayanແໜ່ງชาຕີເບາພະວິຫາຣ ປະມາຄ 25 ກິໂລມເຕຣ

สูปคู่ เป็นโบราณสถานซึ่งมีอยู่ 2 องค์ ตั้งอยู่บริเวณทิศตะวันตกของพานอีแดง ถ้าเดินทางจากพานอีแดง ไปยังเขาพระวิหาร ก็จะผ่านสูปคู่นี้ มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมและส่วนบนกลม ก่อสร้างด้วยหินทรายขนาดกว้าง 1.93 เมตร สูง 4.20 เมตร

สภาพสลักกุนตា เป็นศิลปแบบโบราณที่น่าสนใจซึ่งแกะสลักกุนต้าเป็นภาพเทพ 3 องค์ อยู่บริเวณหน้าพานอีแดง มีทางเดินเท้าสำหรับเดินลงไปเที่ยวชมและศึกษาได้สะดวก สันนิษฐานว่าพระนารายณ์อวตารปางวราหาวรตาม มีอายุประมาณ 1,500 ปี

สารตรา หรือ สารกราว เป็นแหล่งน้ำซึ่งไหลมาจากเขาพระวิหารอยู่บริเวณเชิงเขาชาวบ้านเรียก "บาราย" หมายถึงแหล่งเก็บน้ำแบบขอมพบร่องรอยการตัดหินและรอยล้อรถลากขนหินเพื่อนำไปสร้างปราสาทเขาพระวิหารเป็นแหล่งน้ำของเจ้าหน้าและนักท่องเที่ยว โดยทั่วไป ณ บริเวณ พานอีแดง

น้ำตกและถ้ำขุนศรี น้ำตกตั้งอยู่เหนือถ้ำขุนศรีขึ้นไปสูง 3 ชั้น ทางด้านทิศตะวันตกของสารตรา ใกล้เส้นทางเดินสู่ปราสาทเขาพระวิหารส่วนถ้ำขุนศรีภายในถ้ำกว้างขวาง สามารถจุคนได้มาก เชื่อกันว่าเป็นที่พักของขุนศรีขณะที่มาควบคุมการตัดหินบริเวณสารตราเพื่อไปสร้างปราสาทเขาพระวิหาร

น้ำตกหัวยตา เป็นน้ำตกขนาดเล็กอยู่บริเวณ เส้นทางขึ้นพานอีแดงจัดเป็นเส้นทางเดิน ศึกษาธรรมชาติที่มี พันธุ์ไม้ สมุนไพรและกลิ่นไม้อ้อยหลายชนิด

เขาสันตะโสม เป็นหน้าผาติดแนวชายแดน ประเทสกัมพูชา สามารถมองเห็นพานอีแดง และปราสาทเขาพระวิหาร ได้ชัดเจน มีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นจุดชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้า

น้ำตกไทรย้อย เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีความสวยงาม ตั้งอยู่ในพื้นที่ อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานีอยู่ห่างจากเส้นทางสู่ อ.น้ำยืน ไปประมาณ 4 กิโลเมตร

ช่องอานม้า เป็นจุดผ่อนปรน ในการค้าขาย ระหว่างแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ตั้งอยู่ในท้องที่ ต.โ兆 อ.น้ำยืน จ.อุบลราชธานี ปัจจุบันเปิดจุดผ่อนปรนในวันอังคาร และวันพุธทั้งวัน

เขื่อนหัวยมนุน เป็นอ่างเก็บน้ำชลประทานและที่ตั้งหน่วยพิทักษ์ อุทยานแห่งชาติ มีทิวทัศน์สวยงาม เหมาะสมแก่การพักผ่อน เที่ยวชมธรรมชาติและเข้าเยี่ยมชมเต็นท์พักแรม

ปราสาทเขาพระวิหาร ปราสาทเขาพระวิหาร เป็นโบราณสถานที่มีความคงาม โดดเด่นอยู่เหนือเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งกันน์พรมแคน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 657 เมตร อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอกระสา จังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชา เดิมปราสาทเขาพระวิหารอยู่ในเขตการปกครองของประเทศไทย ขึ้นอยู่กับบ้านภูมิ-ชรอด ต.เสียงชัย อ.กันทรลักษ์ จ.ศรีสะเกษ (ค.ศ.1899,ร.ศ.- 118 เมื่อ พ.ศ. 2442) พระเจ้าน่อองยาเชอกรุ หลวงสรรพสิทธิประสังค์ ได้ทรงค้นพบ พระองค์ได้จาริก ร.ศ. และพระนาม ไว้ที่บ่บริเวณจะง่อนผาเปี้ยตาดี ว่า 118 สรรพสิทธิ จากนั้นอีก 60 ปีต่อมา ประเทศไทยกัมพูชา (นำโดยสมเด็จเจ้าพระยา โรมสีหุ) ได้ยื่นฟ้องต่อศาลโลก เพื่อเรียกร้องอำนาจขอจิปปaitiyenne ของปราสาทเขาพระวิหารคืน (ยื่นฟ้องทั้งหมด 73 ครั้ง) ต่อมาศาลโลกได้ตัดสินให้อธิปปaitiyenne ของปราสาทเขาพระวิหารเป็นของประเทศไทยด้วยคะแนน 9 ต่อ 3 เสียง เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2505 นับเป็นการเสียดินแดนครั้งสุดท้ายของประเทศไทย โดยบริเวณดังกล่าวมีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่

ผลการตัดสินของศาลโลก มีข้อกำหนด 3 ประการ คือ

1. ให้คืนเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่
2. ให้คืนวัตถุโบราณจำนวน 50 ชิ้น
3. ให้ออนุทหารและสำรวจออกจากพื้นที่

ลักษณะสำคัญของปราสาทเขาพระวิหาร

บันไดคินด้านหน้าของปราสาท บันไดคินด้านหน้าเป็นทางเดิน ขึ้นลงขนาดใหญ่ อยู่ทางทิศเหนือของตัวปราสาท ลาดตามไฟล่าขา บางชั้น สถาปัตยกรรมไทย มีขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 75.50 เมตร มีจำนวน 162 ขั้น ส่องข้างบันไดมีฐานสี่เหลี่ยมตั้งเป็นกระพัก (กระพักแปลว่า ไฟล่าขาเป็นชั้นพอกพักได้) ขนาดใหญ่เรียงรายขึ้นไป ใช้สำหรับตั้งรูปสิงห์ทวารบาล (ทะ-วา-ละ-บาน) เพื่อเฝ้าดูแลรักษาเส้นทาง

สะพานน้ำราษ สะพานน้ำราษ หรือ ลานน้ำราษ อยู่ทางทิศใต้ของบันไดหินด้านหน้า ปูด้วยแผ่นหินเรียบ มีขนาดกว้าง 7 เมตร ยาว 31.80 เมตร ส่องข้างสะพานน้ำราษสร้างเป็นฐานเตี้ย ๆ บนฐานมีน้ำราษ 7 เศียร จำนวน 2 ตัว แผ่นพื้นหินหน้าไปทางทิศเหนือ ล่าตัวอยู่บนฐานทึ่งสอง ทอดไปทางทิศใต้ ส่วนหางของน้ำราษชูขึ้นเล็กน้อย น้ำราษทึ่งสองตัว เป็นน้ำราษที่ยังไม่มีรากมีเข้ามา ประกอบมีลักษณะคล้าย ๆ งูตามธรรมชาติ เป็นลักษณะของน้ำราษในศิลปะขอม แบบป่าปวน

โคงูร ชั้นที่ 1 โคงูรชั้นที่ 1 สร้างเป็นศาลาจตุรมุข รูปทรงกาบบาทไม่มีฝาผนังกัน มีแต่บันไดและชั้นประตูทึ่ง 4 ทิศ สร้างอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมบันไดทางขึ้นโคงูร ชั้นที่ 1 ทางทิศเหนือ เป็นบันไดหินมีลักษณะค่อนข้างชัน เนื่องจากมีความเชื่อกันว่าการที่จะเข้าฝ่าเพนน์ จะไปด้วยอาการเคราพนพนอบ

ในลักษณะของคลานเข้าไป ทางทิศตะวันออกของโโคปูรัช ชั้นที่ 1 มีเส้นทางขึ้นคล้ายบันไดหน้าแต่ค่อนข้างชัน และชำรุดหลายตอนเป็นเส้นทางขึ้น-ลง ไปสู่ประตูหกมพูชา เรียกว่าช่องบันไดหัก

ทางดำเนิน ด้านทิศใต้ของโโคปูรัชชั้นที่ 1 มีลักษณะเป็นทางเดินขนาดใหญ่ ปูด้วยหินศิลาทราย กว้าง 11.10 เมตร ยาว 275 เมตร บนขอบทั้งสองข้างของทางดำเนินทำเป็นเชื่อมยกสูงขึ้นเล็กน้อย บนสันเขื่อนทั้งสองข้างปักเสาศิลาทรายข้างละ 2.15 เมตร

สร้าง สร้างทางด้านทิศตะวันออกของทางดำเนินห่างออกไป 12.40 เมตร จะพบสะน้ำรูปปลีเหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดกว้าง 16.80 เมตร ยาว 37.80 เมตร กรุตัวน้ำท่อนหินเป็นชั้น ๆ มีลักษณะเป็นชั้นบันได เรียกว่าสร้างกล่าวกันว่าใช้สำหรับเป็นที่ชำระร่างกายก่อนที่จะกระทำพิธีทางศาสนา

โโคปูรัชั้นที่ 2 โโคปูรัชั้นที่ 2 สร้างเป็นศาลาจตุรมุข มีกำแพงด้านทิศใต้เพียงด้านเดียว อยู่บนไหล่ เขากองทิศเหนือของปูรัชชั้นที่ 2 บริเวณพื้นราบของเส้นทางดำเนิน และสองข้างทางขึ้นลงของบันได จะพบรอยสักดลงในพื้นศิลา มีลักษณะเป็นหลุมกลม ๆ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณฟุตเศษ ๆ เป็นหลุมสำหรับใส่เสา เพื่อทำเป็นประพิธี โดยมีประฐานในพิธีนั้นอยู่ในประพิธีเพื่อถือการร่ายรำบนเส้นทางดำเนิน

โโคปูรัชั้นที่ 3 (ปราสาทหลังที่ 1) โโคปูรัชั้นที่ 3 เป็นโโคปูรัช หลังที่ใหญ่โตกว่า ที่ยังสมบูรณ์ที่สุด ลักษณะการสร้างคล้ายกับโโคปูรัชชั้นที่ 1, 2 แต่ผิดตรงที่มีฝาผนังกันล้อมรองความใหญ่โตกว่าเยอะ (ถ้ามีฝาผนังกันหรือกำแพงแก้วล้อมรอบ) นักโบราณคดีเรียกว่า ปราสาท

โโคปูรัชั้นที่ 4 (ปราสาทหลังที่ 2) โโคปูรัชั้นที่ 4 หลังนี้ผู้พังมากเนื่องจากกาลเวลาแผล่งดินทรุด ดค ปูรัช ชั้นที่ 4 นี้ ประกอบด้วยหอส่วน และจะมีตัวหนังสือของโบราณล้อมสักดลงในแผ่นศิลาบริเวณกรอบประตูด้านทิศเหนือของปราสาท บริเวณข้าง (ภายใน) จะสร้างบรรณาลัยไว้(หรือบรรณาลัย) ซึ่งแปลว่าห้องสมุด สร้างไว้เพื่อเก็บคำภีร์ทางศาสนา

เปี้ยตาดี เปี้ยเป็นภาษาเบนร ซึ่งแปลว่า ชะง่อนผา หรือโพงผา ตรงยอดเปี้ยตาดีสูงกว่าระดับน้ำทะเล 657 เมตร ถ้าวัดจากพื้นที่เชิงเขาพื้นราบฝั่งประตูหกมพูชาสูงประมาณ 447 เมตร ตรงชะง่อนผาเปี้ยตาดี จะมีรอยสักพระหัตถ์ของ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสังค์ ว่า 118 สรรพสิทธิ แต่ก่อนมีช่างไตรรงค์ของไทยอยู่ที่ บริเวณผาเปี้ยตาดี ในปัจจุบันคงเหลือแต่ฐานไตรรงค์

➤ ประตูหกมพูชา

กัมพูชาเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย ที่มีความสัมพันธ์ทึ้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นสิ่งดึงดูดสำคัญคือ “นครวัด” ซึ่ง

แสดงถึงความยิ่งใหญ่ของอาณาจักรขอมโบราณ รวมทั้งปราสาทหินที่ดงงานอีกมากมาย นอกจากนั้น หลักฐานและร่องรอยที่ปรากฏจากการเคยเป็นดินแดนแห่งการฆ่าฟัน (Killing Fields) นับเป็นสิ่งที่ผู้คนจากที่ต่าง ๆ มุ่งเดินทางไปชมเพื่อตระหนักรถึงความโหดร้ายของสงคราม และความประณานิหัสันติภาพในกัมพูชาบังเกิดขึ้นประเทศกัมพูชา จึงเป็นที่สนใจของผู้ที่มุ่งไปลงทุนพัฒนาด้านต่าง ๆ รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปชมดินแดนแห่งอารยธรรมขอม ซึ่งถูกปฏิรูปกันจากโลกภายนอกมาเป็นเวลานานนับศวรรษ

ประเทศไทยนับว่ามีความได้เปรียบ และมีศักยภาพในการเดินทางติดต่อไปยังประเทศกัมพูชามากที่สุด เพราะมีพื้นที่ชายแดนติดต่อ กันเป็นระยะทางยาว โดยเฉพาะที่จังหวัดสระแก้ว ซึ่งเคยมีการติดต่อค้าขายกับกัมพูชามาแต่เดิม มีทางรถไฟสายอรัญประเทศ-พนมเปญ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสภาพชำรุด และถนนหมายเลข 5 ของกัมพูชาเชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ของไทยที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นเส้นทางติดต่อระหว่างเมืองสำคัญของทั้งสองประเทศได้สะดวก ประชาชนทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม และติดต่อไปมาหากัน ต่อมามีการเปิดชุดด่านชายแดน ที่คลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ด่านช่องจอม อำเภอพบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ด่านช่องสะจำ จังหวัดศรีสะเกษ ด่านช่องมูล จังหวัดจันทบุรี ช่องสายตะกู จ.บุรีรัมย์ ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด จึงทำให้พื้นที่ศึกษา มีศักยภาพเป็นประตูการท่องเที่ยวสำคัญไปยังกัมพูชาและอินโดจีนผู้เยี่ยมเยือนจากที่ต่าง ๆ เดินทางมาซึ่งพื้นที่ศึกษา และให้ความสนใจต่อการไปท่องเที่ยวต่อในกัมพูชาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นการที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ในกัมพูชา มีแรงดึงดูดความสนใจของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย และชาวต่างประเทศอย่างมาก การศึกษาโอกาสการขยายตัว และการลงทุนทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกัมพูชา ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างไทยกัมพูชา ที่สำคัญในอนาคต

สภาพการพัฒนาประเทศกัมพูชา

ลักษณะทางกายภาพ ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศในกลุ่มอินโดจีน ซึ่งประกอบด้วย ประเทศกัมพูชา ประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พื้นที่ของประเทศกัมพูชารวมทั้งสิ้น 180,901 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็นเขตการปกครอง 19 จังหวัด 2 นคร เมืองหลวงตั้งอยู่ที่พนมเปญ เมืองสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ เมืองท่ากำปงโสม และเกาะกง

ลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่สูงโดยรอบ ตรงกลาง เป็นแอ่งที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง และทะเลสาบเขมรอันกว้างใหญ่ ยกเว้นทางด้านทิศตะวันตกส่วนที่ติดต่อกับประเทศไทยที่จังหวัดปราจีนบุรี มีพื้นที่ค่อนข้างราบรื่นกว่า “ถนนไทย” (Thai corridor) และทางด้านทิศใต้ บริเวณปากแม่น้ำโขง แม่น้ำสำคัญ

ได้แก่ แม่น้ำโขง พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.0 เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เพาะปลูกมีเพียงร้อยละ 11.0 และพื้นที่เลี้ยงสัตว์อีกร้อยละ 3.0 ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่อื่น ๆ

ลักษณะภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเด็กพะคุณรสมตะวันตกเฉียงใต้ จะมีอากาศชุ่มชื้นและฝนตกชุกตลอดฤดู แต่ในฤดูรสมตะวันออกเฉียงเหนือ หรือฤดูหนาวจะมีอากาศแห้งแล้งตลอดฤดู ยกเว้นบริเวณชายฝั่งทะเลในจังหวัดภาคกลาง และก้มปอด จะมีภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนตลอดฤดู อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง 22 – 32 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนตกโดยเฉลี่ยระหว่าง 1,250 มิลลิเมตรจนถึงมากกว่า 5,000 มิลลิเมตรต่อปี ฝนจะตกมากในเดือนชายฝั่งทะเลกับเดือนกุมภาพันธ์ที่สูงทางทิศตะวันออก

ภาวะเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

เศรษฐกิจประเทศกัมพูชาเพิ่งพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศในปี พ.ศ.2544 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 39.6 การผลิตที่สำคัญได้แก่ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำเค็ม ข้าว ยางพารา และป่าไม้ รองลงมาเป็นการผลิตภาคบริการ สัดส่วนประมาณร้อยละ 31.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ส่วนใหญ่เป็นบริการต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และบริการทางการเงิน การผลิตภาคอุตสาหกรรมสัดส่วนประมาณร้อยละ 24.0 การผลิตที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ ซึ่งขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยการผลิตเกือบทั้งหมดส่งออกไปยังประเทศไทยกลุ่มยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งประเทศกัมพูชามีโบราณสถานจำนวนมากที่สำคัญได้แก่ นครวัด ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก วัดบันทายศรี โบราณสถานก่อสร้างด้วยหินทราย แม่น้ำ ทะเลสาบ ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทะเลสาบซูฟีเรีย และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อีกมาก

ในปี พ.ศ.2543 ประเทศกัมพูชาประสบภัยอุทกภัยอย่างหนัก เป็นผลให้พื้นที่ทำการเกษตรเสียหายเป็นบริเวณกว้าง อย่างไรก็ตาม การผลิตในภาคอุตสาหกรรมยังขยายตัวอยู่ในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 31.8 จากอุตสาหกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้เศรษฐกิจโดยรวมประเทศกัมพูชาในปี 2543 ขยายตัวขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติมีมูลค่า 2,483.3 ล้านดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 3-1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

หน่วย : ล้านдолลาร์ สรอ.

	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	2,870.5	2,353.6	2,200.6	2,354.7	2,483.0	2,593.3	2,710.0
อัตราการขยายตัว (%)	-2.4	-18.0	-6.5	7.0	5.5	4.4	4.5

ที่มา : ธนาคารชาติแห่งกัมพูชา

ปี พ.ศ.2544 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศกัมพูชา มีมูลค่าประมาณ 2,593.3 ล้านдолลาร์ สรอ. ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2543 ร้อยละ 4.4 เป็นการขยายตัวของการผลิตภาคการเกษตร ร้อยละ 2.0 เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย และการกัมพูชาเร่งส่งเสริมการทำสวนยางเพื่อการส่งออก การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในเกณฑ์สูงถึงร้อยละ 13.5 จากอุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่วนภาคบริการขยายตัวประมาณร้อยละ 1.0

แม้ว่าการผลิตภาคอุตสาหกรรมของกัมพูชา ปี พ.ศ.2544 ยังคงขยายตัวในเกณฑ์สูงร้อยละ 13.5 แต่เมื่อเทียบกับปีก่อนขยายตัวร้อยละ 31.8 การขยายตัวชะลอลงอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกชนบท ประกอบกับผู้นำเข้าคาดว่าราคาน้ำมันดิบจะลดลงประมาณร้อยละ 10-15 จากการผลิตที่มีเป็นจำนวนมาก จึงชะลอการสั่งซื้อ ด้านการท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชา ยังคงขยายตัวจากนักท่องเที่ยวในเอเชียที่ให้ความสนใจเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศกัมพูชามากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย และไทย แม้ว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอเมริกา และประเทศในแถบยุโรปจะลดลง

สำหรับในปี พ.ศ.2545 คาดว่าเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชาเติบโตในอัตรา ร้อยละ 4.5 ต่ำกว่า เป้าหมายที่ทางการกัมพูชากำหนดไว้ร้อยละ 5.0 เนื่องจากการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอลดลงจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจเอเชีย ซึ่งเป็นผู้นำเข้าที่สำคัญ และเอเชียให้ความช่วยเหลือให้สิทธิพิเศษ GSP กับประเทศไทย และประเทศชั้น ชาหารา อาฟริกา ซึ่งอเมริกานำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศเหล่านี้มากขึ้น อย่างไรก็ตามการผลิตภาคการเกษตรยังคงขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน

ระดับราคา

ประเทศกัมพูชาพึ่งพิงสินค้าจากต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภคและวัสดุ ก่อสร้างจากไทย นำมัน และสินค้าอุตสาหกรรมจากสิงคโปร์ ดังนั้น เงินดอลลาร์และเงินบาทจึงมีบทบาทมากในการชำระค่าสินค้า นอกจากนี้ การชำระค่าสินค้าเป็นทองคำยังเป็นที่นิยมโดยเฉพาะสินค้าที่มีราคาสูง เงินเรียลซึ่งเป็นเงินสกุลของประเทศใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในสินค้าที่มีมูลค่าไม่มากนัก ดังนั้น การควบคุมภาวะเงินท่อ โดยทางการจึงมีข้อจำกัดค่อนข้างมาก

จากข้อมูลสถานการชาติแห่งกัมพูชา ปรากฏว่าระดับราคาของประเทศกัมพูชาในปี 2544 – 2545 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง หลังจากที่ UNTAC ถอนกำลังออกจาก การเข้าไปคุ้มครองเรียบร้อยใน กัมพูชา ในปี 2544 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยลดลงร้อยละ 1.4 ในปี 2544 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยลดลงร้อยละ 0.5 ราคาน้ำมันสินค้าในหมวดอาหารและสังหาริมทรัพย์ และราคาน้ำมันสินค้าอุปโภคที่นำเข้า ระดับราคามีแนวโน้มลดลง

ในรอบเก้าเดือนปี 2545 ระดับราคามีแนวโน้มสูงขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 3.4 เมื่อจากการสินค้าในหมวดอาหารและสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ สินค้าที่ระดับราคามีแนวโน้มลดลง ได้แก่ สินค้าในหมวดเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และสินค้าในหมวดเครื่องใช้ภายในบ้าน

หลังจากที่ประเทศกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกภาคีอาเซียน และมีนโยบายเปิดประเทศชี้ทางรัฐบาล กัมพูชา ได้พยายามปรับปรุงระบบเศรษฐกิจให้อิสระอย่างต่อการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ปริมาณการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา มีแนวโน้มขยายตัวขึ้น ในอัตราสูงอย่างต่อเนื่อง ประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ ไทย สิงคโปร์ สาธารณรัฐอเมริกา และประเทศเวียดนาม

ในปี 2444 การค้าของประเทศกัมพูชา มีมูลค่าประมาณ 3,290.0 ล้านдолลาร์ สรอ. เทียบกับปี 2543 ซึ่งมีมูลค่า 2,852.2 ล้านдолลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 เมื่อจากการเร่งตัวของทั้งด้านการส่งออกและนำเข้า ในปีนี้ประเทศกัมพูชาขาดดุลการค้าประมาณ 170.0 ล้านдолลาร์ สรอ. ขาดดุลลดลงจากปีก่อนร้อยละ 14.1

การส่งออกในปี 2544 มีมูลค่าประมาณ 1,457.7 ล้านдолลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 4.8 เกือบร้อยละ 80 เป็นการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมสิ่งทอ มูลค่าประมาณ 1,141.5 ล้านдолลาร์ สรอ. ที่สำคัญได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และรองเท้า ซึ่งส่วนใหญ่ส่งออกไปประเทศไทย สาธารณรัฐอเมริกา และประเทศในแถบยุโรป นอกจากนี้ เป็นการส่งออกยางแผ่นรวมกวัน และยางแท่ง มูลค่าประมาณ 33.5 ล้านдолลาร์ สรอ. ผลิตภัณฑ์ไม้ มูลค่าประมาณ 33.9 ล้านдолลาร์ สรอ. ที่เหลือเป็นการส่งออกสัตว์น้ำ บุหรี่ ข้าว พืชตระกูลถั่ว และผลิตภัณฑ์จากปา

การนำเข้ามีมูลค่าประมาณ 1,915.5 ล้านдолลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปี 2543 ร้อยละ 7.2 ส่วนใหญ่ เป็นการนำเข้าเครื่องจักรและวัสดุคิดเป็นส่วนใหญ่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอะไหล่ ผลิตภัณฑ์ปีโตรเลียม วัสดุก่อสร้าง บุหรี่ ผงชูรส และยาวยากยาโรค

ในช่วงครึ่งแรกปี 2545 การค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา มีมูลค่า 1,537.1 ล้านдолลาร์ สรอ. เทียบกับช่วงครึ่งแรกของปีก่อนซึ่งมีมูลค่า 1,614.8 ล้านдолลาร์ สรอ. ลดลงร้อยละ 4.8 แยกเป็นการส่งออก 657.5 ลดลงร้อยละ 4.9 สินค้าที่สำคัญได้แก่ ผลิตภัณฑ์สิ่งทอส่งออกมูลค่า 516.2 ล้านдолลาร์ สรอ. ลดลงร้อยละ 9.4 การนำเข้ามูลค่า 879.6 ลดลงร้อยละ 4.8 สินค้าสำคัญ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ปีโตรเลียม บุหรี่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และอะไหล่

ดุลชำระเงินปี 2544 เกินดุล 61.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบกับปี 2543 เกินดุล 45.8 ล้านดอลลาร์ สรอ. เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 จำนวน 548.1 ล้านบาท เทียบกับการนำเข้า

นโยบายเศรษฐกิจประเทศกัมพูชา

นโยบายการเงินและการคลัง

- ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- เร่งรัดการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ จากการค้าระหว่างประเทศ
- ให้ความสำคัญกับรายจ่ายเพื่อสาธารณูปโภค สนับสนุนการลงทุนภาคเอกชน รายจ่ายในโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมสุขภาพของประชาชน
- ร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรนานาชาติต่าง ๆ สนับสนุนด้านเงินทุนในด้านการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างศักยภาพในการผลิต

นโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และวิธีปฏิบัติ ให้อิสระในการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ
- สร้างสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดี โดยเร่งสร้างสาธารณูปโภคที่จำเป็น และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเมือง
- ปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

การท่องเที่ยว

- รัฐบาลมีแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม เน้นการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นมรดกโลกที่มีเอกลักษณ์ โดยรัฐบาลลงทุนในสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัย

การอุดหนุนกรรม

- ส่งเสริมอุดหนุนกรรมสิ่งทอและอุตสาหกรรมการเกษตรเข้าแข่งขันในตลาดโลก
- ส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศ

การเกษตร

- พัฒนาพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมร้อยละ 4 ของพื้นที่การเกษตร ภายในปี 2546
- สนับสนุนสินเชื่อให้กับการผลิตยางพารา และผลิตภัณฑ์จากยางพารา
- อนุรักษ์ป่าไม้

สภาพการเมืองและสังคม

1. การเมือง

ประเทศไทยก้มพุชาประชาธิปไตรปกครองด้วยระบบสังคมนิยม ตั้งแต่ พ.ศ.2518 ภายหลังจากที่สมเด็จเจ้านาโรมสีหนู ร่วมมือกับฝ่ายเบมรแดงยึดอำนาจจาก นายพลลอนนอล ต่อมานาฝ่ายเบมรแดงแต่งตั้งให้นายเขียวสันพันธ์ ขึ้นปกครองประเทศไทยแทนเจ้านาโรมสีหนู โดยมีนายพอลพต เป็นเลขานุการพระรัคคอมมิวนิสต์ ได้มีความขันแย้งและการใช้กำลังม่าฟันทำร้ายประชาชนอย่างมาก เป็นเหตุให้วีดานามใช้เป็นข้ออ้างเข้ารุกราน และยึดอำนาจการปกครองก้มพุชาใน พ.ศ.2522 แล้วแต่ตั้งให้นายเอง สัมริน ขึ้นเป็นประธานาธิบดี มีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและนำเอาระบบการค้าเสรีมาใช้ ตลอดจนให้อิสระแก่ประชาชนในการประกอบอาชีพ

เมื่อนายสุนเชน ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการพัฒนาประเทศโดยเน้นภาคเกษตรกรรม เปิดโอกาสให้เอกชนทำธุรกิจได้เต็มที่ หากไม่เป็นการแข่งขันกับธุรกิจรัฐบาล และให้สิทธิส่วนบุคคลในการครอบครองทรัพย์สินมาก ระหว่างนี้ได้มีการเจรจาระหว่างเบมร 4 ฝ่าย จนกระทั่งสามารถลงนามสัญญา สันติภาพที่กรุงปารีส ในปี พ.ศ.2534 สถานการณ์การเมืองในกัมพูชาจึงเริ่มดีขึ้น แม้ว่าในทางปฏิบัตินี้ เบมรทั้ง 4 ฝ่าย ยังไม่อาจตกลงกันได้ในการบริหารประเทศ แต่องค์การสหประชาชาติได้จัดตั้งกองกำลัง ช่วยรวมเพื่อการโอนอำนาจในกัมพูชา (United Nations Transitional Authorities in Cambodia : UNTAC) ซึ่งได้จัดและดูแลให้มีการเลือกตั้งในกัมพูชา ระหว่างวันที่ 23 – 25 เดือนพฤษภาคม 2536

ผลการเลือกตั้งประกบกับพรรครุ่นใหม่ (FUNCINPEC) ภายใต้การนำของสมเด็จพระกralah พระบรมราชูปถัมภ์ พระบรมราชโขนเจ้าสีหุ ประมุขแห่งรัฐในฐานะประธานสภาสูงสุดแห่งชาติ (Supreme National Council : SNC) มีชัยชนะในการเลือกตั้งเหนือพรรคการเมืองอื่น ๆ โดยมีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเลือก 58 ที่นั่ง ในขณะที่พรรครุ่นใหม่กัมพูชา (Cambodian People's party : CPP) ของนายสุนเช่น ได้รับเลือกตั้ง 51 ที่นั่ง พรรครุ่นใหม่ไทยเสรีพุทธศาสนา (Buddhist Liberal Democratic Party : BLDP) ของนายชอนchan ได้รับเลือกตั้ง 10 ที่นั่ง และพรรครุ่นใหม่ลินากา (Molinaka) ได้รับเลือกตั้ง 1 ที่นั่ง จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 120 ที่นั่ง ส่วนเบอร์แดงนี้ได้ถอนตัวออกจาก การเลือกตั้งทั้งนี้因为 ประชาธิรัฐออกเสียงถึงร้อยละ 90 ของจำนวนผู้มีสิทธิทั้งสิ้น 4.7 ล้านคน หลังจากนั้นมีการเลือกตั้งอีก 2 ครั้ง

แต่เนื่องจากไม่มีพรรคใดได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง แม้ว่าจะรวมจำนวนสมาชิกพรรคพุนซินเป็ค พรรคประชาธิปไตยสีร่า และพรรคโนมลนากา ซึ่งเป็นพันธมิตรทางการเมืองแล้วจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ก็ตาม แต่ในการร่างรัฐธรรมนูญปีครองประเทศและการผ่านร่างรัฐธรรมนูญ ออกมานั้นกับใช้จะต้องได้รับการรับรองจากสมาชิกสภาพ้าที่แทนรายภูมิด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 หรือ 82 ที่นั่งใน 123 ที่นั่ง ทำให้การจัดตั้งรัฐบาลภายหลังการเลือกตั้งเป็นรัฐบาลผสมโดยมีนายสุนเซน

เป็นนายกรัฐมนตรี ชั่วคราว ในปี พ.ศ. 2546 ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุด พรรคประชาชนกัมพูชา (Comvodian Peole's party : CPP) ภายใต้การนำของนายสุนเซน มีร้อยในการเลือกตั้งได้จำนวนสมาชิก 73 ที่นั่ง พรรคราชีปไตยเสรี (BLDB) ของนายสมรังสี ໄດรับเลือก 26 ที่นั่ง พรรครุ่งเรืองใหม่ได้รับเลือก 24 ที่นั่ง พรรครื่นๆ อีก 20 พรรคร่วมไม่ได้รับเลือกเลย

2. สังคม

ชาวกัมพูชานับถือพุทธศาสนา มีวัด โบสถ์ พระสงฆ์ เช่นเดียวกับวัดไทย ชาวกัมพูชา มีการทำบุญด้วยสตางค์ได้บ่าตระพระสงฆ์ ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อยมาก มีข้อท่านและคนพิการจากสังคมอยู่จำนวนมาก ทั้งตามถนนในชนบท ในชุมชน สูนย์การค้า และตามโรงพยาบาลในเมือง ชาว กัมพูชาพูดภาษาเบメールเป็นภาษาประจำชาติ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองและชนบทมีการติดต่อกับไทย คือ บริเวณปอยเปต และเกาะกง จะพูดภาษาไทยได้บ้าง

ภาวะสังคมที่ยากนาน ทำให้กัมพูชาขาดการพัฒนาในด้านทรัพยากร่มนุษย์ ซึ่งมีผลต่อประชากรที่ขาดโอกาสการศึกษา มีปัญหาในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการ อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือจากนานาประเทศ ได้หลังให้มามากประการกัมพูชา ทั้งจากสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้แก่ สำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) หน่วยบรรเทาทุกข์บริเวณชายแดนแห่งสหประชาชาติ (UNERO) โครงการอาหารโลก (WFP) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) เป็นต้น ซึ่งองค์กรนานาชาติเหล่านี้ส่วนหนึ่งตั้งสำนักงานเป็นฐานติดต่อและดำเนินการ รวมทั้งมีการพัฒนาและใช้บริการต่าง ๆ ในเขตอำเภอรัฐบาลประเทศ

โครงสร้างพื้นฐาน

โครงสร้างพื้นฐานของประเทศกัมพูชา ตกอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมอย่างหนัก เนื่องจากขาดงบประมาณ และเทคนิคที่จะพัฒนาและบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี ประกอบกับการล้มถลายของสหภาพโซเวียต และค่ายสังคมนิยม ในปี พ.ศ. 2534 ทำให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่เคยได้รับต้องหยุดชะงักลง

1. ระบบทาง

ระบบทางรวมทั้งประเทศมีความยาวประมาณ 34,100 กิโลเมตร เป็นทางหลวงขนาด 2 ช่องทาง เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดประมาณ 3,000 กิโลเมตร ถนนในเมืองประมาณ 3,100 กิโลเมตร และทางชนบทประมาณ 2,800 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นเส้นทางสร้างร้าว พ.ศ. 2463 – 2473 โดยฝรั่งเศส และอยู่ในสภาพที่ชำรุด เนื่องจากขาดการบำรุงรักษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 จนไม่อาจใช้การได้มากกว่า 20,460 กิโลเมตร ในช่วงฤดูฝนเส้นทางลูกกรังไม่อาจใช้การได้เลย ส่วนถนนที่ใช้การได้ก็สามารถขับขี่ได้ด้วยความเร็วเพียง 20-25 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

เส้นทางหมายเลข 6 จากปอยเปตไปยังศรีโสกัณนั้น ปัจจุบันกองพันทหารช่างเฉพาะกิจที่ 1 ได้ซ่อมแซมและปรับปรุงเป็นถนนลาดยางแล้วระยะทางประมาณ 48 กิโลเมตร ส่วนช่วงจากศรีโสกัณไปยังเสียมราฐ ซึ่งเป็นที่ดึงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ คือ นครวัดนั้นยังมีสภาพชำรุด

2. ทางรถไฟ

กัมพูชา มีเส้นทางรถไฟเพียง 2 สาย คือ สายพนมเปญ-พระตะบอง ซึ่งเชื่อมต่อกับทางรถไฟสายตะวันออกของไทยที่อรัญประเทศ และสายพนมเปญ-กำปงโสມ รวมระยะทาง 650 กิโลเมตร ปัจจุบันมีหัวรถจักรที่สามารถใช้การได้เพียง 5 คัน ลากจูงขบวนรถได้ 850 ตัน ด้วยความเร็วเฉลี่ย 25-30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง 1 คัน ทางรถไฟจากพระตะบองมาสัมปทานเปิดและอรัญประเทศนั้นอยู่ในสภาพที่ชำรุด

3. ทางอากาศ

ท่าอากาศยานสากลของกัมพูชา มี 2 แห่ง คือ สนามบินโปเปนตง ใกล้กรุงพนมเปญ เป็นสนามบินนานาชาติเพียงแห่งเดียว มีทางวิ่งยาวยาว 3,000 เมตร สามารถรองรับเครื่องบินโบอิ้ง 737 และสนามบินเสียมราฐ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงทางวิ่ง อาคารสนามบินและระบบการควบคุมการจราจรทางอากาศ

ปัจจุบันมีเส้นทางบินระหว่างไทย-กัมพูชา คือ เที่ยวบินของบริษัทบางกอกแอร์เวย์ แคมโบว์เดย์แอร์ไลน์ และ เอส เค แอร์ไลน์ บินระหว่างกรุงเทพฯ – พนมเปญ และนอกจากนี้ยังมีสายการบินของลาว บินระหว่างเวียงจันทน์-พนมเปญ สายการบินเวียดนาม บินระหว่างโฮจิมินท์-พนมเปญ สายการบินกัมพูชาบินระหว่างพนมเปญ-โฮจิมินห์ และสายการบินสตาร์แอร์เวย์บินระหว่างสิงคโปร์-พนมเปญ

4. ทางน้ำ

กัมพูชา มีเมืองท่าสำคัญคือ กำปงโสມ ซึ่งเป็นท่าเรือน้ำลึกสามารถพัฒนาการเดินเรือมาสัมภาระ และจังหวัดตราด ได้ในอนาคต ส่วนท่าเรือพนมเปญ เป็นท่าเรือขนาดใหญ่สินค้าในแม่น้ำโขง

5. พลังงานไฟฟ้า

กำลังผลิตกระแสไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 59 เมกะวัตต์ ในปี พ.ศ.2535 ผลิตกระแสไฟฟ้าได้เพียง 165,000 หน่วย สามารถตอบสนองความต้องการได้เพียงร้อยละ 16

6. การสื่อสารและการคมนาคม

มีการขยายตัวและเติบโตของธุรกิจสูงมากทั้ง โทรศัพท์พื้นฐานในกรุงพนมเปญ และโทรศัพท์ไร้สาย เป็นที่นิยมในเมืองเสียมราฐ ราคาซื้อขายสูงกว่าในประเทศไทย และปัจจุบันการเชื่อมโยงเครือข่ายโทรศัพท์กับประเทศไทยได้อย่างสมบูรณ์ ศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ภาพรวม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยกับพุชามีอยู่จำนวนมาก แต่ภาวะสังคมได้ทำให้การท่องเที่ยวต้องหยุดชะงักลง ในช่วงระหว่าง พ.ศ.2522-2530 ไม่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในกัมพูชาเลย มีเพียงกลุ่มอาสาสมัครช่วยเหลือและนักหนังสือพิมพ์ ต่อมาในปี พ.ศ.2530 จึงได้เริ่มนับริษัทนำเที่ยวจากเวียดนามซึ่งเป็นบริษัทเพียงแห่งเดียวที่ได้สิทธินำเที่ยวมา祥กัมพูชา ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 2 – 3 วัน เมื่อสถานการณ์สู้รบเริ่มคลี่คลายลงและมีการโฆษณาเชิญชวนมาเที่ยวกัมพูชา บริษัทท่องเที่ยวจากหลายประเทศได้เข้ามาริบต่อ กับรัฐบาลกัมพูชา และได้รับอนุญาตให้นักท่องเที่ยวมาได้ จึงเริ่มมีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวในกัมพูชา มีนักท่องเที่ยวจากยุโรป และเอเชีย เดินทางมา祥กัมพูชามากขึ้น

เนื่องจากกัมพูชา祥ขาดปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ดังนั้น การประสานงานร่วมมือของกัมพูชา กับประเทศไทยเพื่อนบ้านในการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวกัมพูชาอย่างมาก นับเป็นโอกาสของประเทศไทยที่มีประสบการณ์ตลอดจนความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้มาตราฐานเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวในอันที่จะเป็นส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนการท่องเที่ยวของกัมพูชาได้ โดยให้ประเทศไทยเป็นเสมือนประตูทางผ่านหรือฐานการเดินทางเข้าสู่ประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ในอินโดจีน ซึ่งพื้นที่ศึกษา มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นฐานรองรับการบริการการท่องเที่ยวไปยังกัมพูชา และเป็นประตูท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ นครวัด

แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวในกัมพูชาที่มีชื่อเสียงและมีผู้เดินทางไปเที่ยวชุมมาก คือ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ ศาสนา และโบราณวัตถุสถาน ได้แก่ ปราสาทหิน อันมีอยู่จำนวนมาก โดยเฉพาะที่เมืองเสียมราฐอันเป็นที่ตั้งของนครวัด และนครธม ซึ่งจัดเป็นสิ่งมหัศจรรย์หนึ่งในเจ็ดของโลก และแหล่งท่องเที่ยวในกรุงพนมเปญและบริเวณโดยรอบ ซึ่งมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัง วัดวาอาราม พิพิธภัณฑ์ และย่านการค้าต่าง ๆ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีภาวะสังคมการสู้รบภายในประเทศเป็นระยะเวลานาน แต่ชาวเขมรที่มีได้ทำลายศิลปวัฒนธรรมและโบราณสถาน โดยเฉพาะปราสาทหินและประติมากรรมต่าง ๆ คงมีบางส่วนของโบราณสถานที่แตกหักเนื่องจากถูกปืนใหญ่ หรือถูกลักขโมยไปบ้างระหว่างสงคราม แต่โบราณสถานส่วนใหญ่ยังคงมีสภาพที่สวยงามให้เห็น ปราสาทหินของเขมรนับว่าเป็นสถานที่ซึ่งมีพลังดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องด้วยมีความยิ่งใหญ่ ลึกซึ้ง สวยงาม และวิจิตรบรรจง อีกทั้งยังตั้งอยู่ในพื้นที่ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเป็นชนบท และป่า จึงดูเด่น สะดุกดตา และมีความอลังการต่อสายตาของผู้เดินทางไปชม

- 1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน

ตามบัญชีโบราณสถานสำคัญที่รัฐบาลประเทศไทยได้เสนอของการซ่อมแซมอนุสัญญาว่าด้วยการพิทักษ์มรดกโลก (Convention concernant La Protection du Patrimoine mondial Culturel) ประกอบด้วย

1.1) กลุ่มโบราณสถานเมืองพระนคร

โบราณสถานที่สำคัญและมีผู้ไปท่องเที่ยวมากได้แก่ ปราสาทนครวัด ซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดของสิ่งมหัศจรรย์มรดกโลก สร้างในสมัยพระเจ้าสุริยธรรมันที่ 2 มีความยิ่งใหญ่ยังคงสภาพสถาปัตยกรรมระเบียงคด และรูปแบบอัศปน จำนวนมากที่สักเลาอย่างสวยงาม โบราณสถานที่ได้รับความสนใจรองลงมาคือ ปราสาทขะนัน ซึ่งมียอดปราสาทจำหลักเป็นรูปพระพักตร์ของพระโพธิสัตว์老子 ที่ต่อพระราชทานให้กับน้ำยจำนวนมาก นอกจากนั้นได้แก่ แหล่งโบราณสถานในนครนัม และปราสาทต่าง ๆ อีกประมาณ 30 แห่ง รวมทั้งบาราย และพระราชวังหลวง

1.2) แหล่งปราสาทโกรเลย

ได้แก่ ปราสาทนาคอง ปราสาทพะโโค และปราสาทโกรเลย จัดเป็นกลุ่มโบราณสถานที่สำคัญทางโบราณคดีอีกแห่งหนึ่ง

1.3) แหล่งโบราณสถานบันทายศรี

ที่สำคัญคือ ปราสาทบันทายศรี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากอีกแห่งหนึ่ง ก่อสร้างสมัยพระเจ้าราชนครินทร์ และพระเจ้าชัยธรรมันที่ 5 เป็นปราสาทก่อสร้างด้วยหินทรายสีแดง มีความคงทนทางศิลปะอย่างมาก นอกจากนั้นได้แก่ ปราสาทพนมบก

1.4) แหล่งโบราณสถานบ้านสมบอร์ไฟรุกุ

จัดเป็นแหล่งโบราณสถานที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรมในยุคก่อนเมืองพระนคร

1.5) แหล่งโบราณสถานกอร์แกร์

ที่สำคัญคือ ปราสาทหม จึงสร้างในสมัยพระเจ้าชัยธรรมันที่ 4 และเป็นเมืองหลวงในสมัยพระเจ้าธรรมันที่ 4

1.6) แหล่งโบราณสถานพนมกุเลน

จัดเป็นอุทยานธรรมชาติและอุทยานทางโบราณคดี มีพื้นที่กว้างขวาง ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงที่สำคัญสมัยพระเจ้าชัยธรรมันที่ 2 เป็นโบราณสถานขนาดใหญ่ และวิหารที่ก่อสร้างด้วยอิฐ

1.7) แหล่งโบราณสถานนครโนเบรย

อยู่ทางใต้สุดของกัมพูชา ที่สำคัญได้แก่ ปราสาทพนมบาก

1.8) แหล่งโบราณสถานเมืองอุดงค์

มีร่องรอยที่แสดงว่าเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรขอมราชวด្យที่ 7 และต่อมามีการสร้างสกุปของพระบรมวงศานุวงศ์ที่ยอดของเนินดินนี้

1.9) แหล่งโบราณสถานเบงเมเด

ได้แก่ ปราสาทเบงเมเล ซึ่งเป็นต้นแบบของปราสาทที่อยู่บนพื้นราบ

1.10) แหล่งโบราณสถานปราสาทพระบรรรค์

เป็นโบราณสถานที่ด้วยสถาปัตยกรรมในยุคพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 ตั้งอยู่ที่เมืองกำปงสาวย

1.11) แหล่งโบราณสถานบันทายจนมา

ที่สำคัญ คือ ปราสาทบันทายจนมา ซึ่งเป็นปราสาทสำคัญอีกแห่งหนึ่งก่อสร้างสมัยพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 และปราสาทบันทายเทพ

1.12) แหล่งโบราณสถานบันทายไพรนนคร

เป็นโบราณสถานซึ่งเป็นศิลปะเขมรในยุคดั้งเดิม และมีการนำหินมาเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง

1.13) แหล่งโบราณสถานปราสาทพระวิหาร

ได้แก่ ปราสาทเขาพระวิหาร ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ ตอนล่างของแนวเทือกเขาดงรัก ตามแนวชายแดนติดต่อกับประเทศไทย

แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ล้วนมีความเกี่ยวพันกับแหล่งโบราณสถานที่สำคัญของประเทศไทยในพื้นที่ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบูรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งสามารถพัฒนาให้เกิดเครื่องข่ายวงจรการท่องเที่ยวระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี

2) แหล่งท่องเที่ยวเมืองพนมเปญและบริเวณใกล้เคียง

แหล่งท่องเที่ยวเมืองพนมเปญที่สำคัญ ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกรุงพนมเปญ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ที่ดีที่สุดที่รวบรวมศิลปะขอมไว้อย่างมาก พระราชวังของเจ้าโนรดมสีหุน พิพิธภัณฑ์แห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Tuol Sleng Museum) ซึ่งเคยเป็นที่จำคุกและทารุณชาวเขมร และยุคที่เขมรแดงปกครองประเทศไทย และบริเวณซึ่งเป็นที่ฆ่าชาวเขมรจำนวนมากที่สุด ที่เชิงเอก หรือที่รู้จักกันในนาม Killing Fields

นอกจากนี้ พนมเปญยังมีย่านการค้าที่สำคัญ ได้แก่ บริเวณตลาดใหม่ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปปีก ตลาดโอลิมปิกที่มีเอกลักษณ์คือร้านค้าทอง (ตลาดมีด) ซึ่งอยู่ริมน้ำกัม深交 ตลาดอลาใจ ตลาดโซเวียต และตลาดเก่า

3) ที่พัก

ผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวกัมพูชา บริเวณกรุงพนมเปญสามารถพักแรมที่โรงแรมในพนมเปญ ซึ่งมีประมาณ 20 แห่ง ส่วนผู้ที่เดินทางไปท่องเที่ยวโบราณสถานเมืองพระนคร ที่เสียมราฐ มักพักแรมที่เมืองเสียมราฐซึ่งมีโรงแรมเพียง 10 แห่ง แต่ราคาที่พักค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับมาตรฐานการบริการ ในอนาคตหากสถานการณ์การเดินทางจากอรัญประเทศไปยังเสียมราฐมีความสะดวก และรวดเร็ว ผู้เยี่ยมเยือน

สามารถเดินทางไปปักกอรัณประเทศไปท่องเที่ยวนครวัด นครธน และกลับมาพักแรม และใช้บริการต่าง ๆ ที่อรัญประเทศ ซึ่งมีมาตรฐานการบริการที่ดีกว่าและมีความพร้อมในการด้านอื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว

4) กลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลกัมพูชา
รัฐบาลกัมพูชา มีแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในกัมพูชาคือ

- 4.1) การเปิดน่านฟ้าเสรี โดยเปิดน่านฟ้าจังหวัดเสียมราฐ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญให้แก่ สายการบินนานาชาติ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่มาชุมนครวัด และปราสาทอื่น ๆ
- 4.2) การให้บริการวีซ่า (Visa on Arrival) ณ จุดผ่านแดนแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติจาก ชายแดนไทยเข้าไปในกัมพูชา ช่องジョン / ปอยเปต
- 4.3) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยขอรับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย ADB IBRD ปรับปรุงท่าเรือ ถนน สนามบิน ตามเมืองสำคัญ
- 4.4) การเชิญชวนนักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนเอกชน ในเรื่องของกรรมสิทธิ์ในที่ดินทรัพย์สินทางปัจจุบัน การป้องกันการทุจริตคอร์ปชั่น
- 4.5) แนวโน้มและตลาดของนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ประเทศไทยกัมพูชา จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ ประเทศไทยกัมพูชา มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี (สบบ บุญคุลล้อ อ้างถึง Economic Intelligence Unit 2001 : 25 -26)

ตารางที่ 3-2 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ากัมพูชา

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว
1993	118,183
1994	166,399
1995	226,007
1996	260,469
1997	218,750*
1998	174,518*
1999	263,000
2000	466,365

* เกิดวิกฤตทางการเมือง

ทางด้านการตลาดนักท่องเที่ยวที่เข้าไปท่องเที่ยวในกัมพูชาจำนวนมากอันแรกในปี พ.ศ.2544 คือ อเมริกา สูญญาน เมอร์นัน ฟรังเศส อังกฤษ จีน มาเลเซีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ซึ่งเป็นกลุ่ม เป้าหมายเดียวกับประเทศไทย

การประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว

คณะกรรมการที่ปรึกษาได้สร้างเกณฑ์การประเมินตามระบบ Credit & Grade โดยแบ่งเป็นส่วนแรก ด้าน ศักยภาพ ในด้านความพร้อมในการรับนักท่องเที่ยว

1. การเข้าถึง
2. ที่ตั้งและบริเวณของแหล่งท่องเที่ยว
3. ภาวะทางกายภาพของสิ่งแวดล้อม
4. นโยบายหรือการจัดการสถานที่ท่องเที่ยว
5. สวัสดิภาพด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่สอง คือ การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณค่าที่เข้าจริงของแหล่งท่องเที่ยว จำแนก ตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว 3 กลุ่ม ได้แก่ โบราณสถาน/วัด แหล่งท่องเที่ยวเขตเมือง ศิลป-วัฒนธรรมประเพณีหรือกิจกรรม เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ป่าเขา น้ำตก ถ้ำ และอ่างเก็บน้ำ

ขอบเขตและวิธีประเมิน

(1) ขอบเขตของพื้นที่ในการ

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประเมินเป็นจังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชาโดยแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกได้แก่จังหวัดสระแก้วในเขตภาคกลางตอนบน ส่วนที่สองได้แก่จังหวัด บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(2) วิธีการประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

2.1) การรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ 4 จังหวัดเป้าหมาย จาก Website และ เอกสาร ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ โบราณสถาน ธรรมชาติ วัฒนธรรม/ประเพณีและกิจกรรม

2.2) ออกแบบประเมินศักยภาพและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณสถาน ธรรมชาติ วัฒนธรรมและประเพณี

2.3) การพิจารณาเลือกแหล่งท่องเที่ยวประเภท โบราณสถาน 23 แห่ง วัด 4 แห่ง ธรรมชาติ 19 แห่ง แหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม 3 แห่ง งานวัฒนธรรมและประเพณี 7 งาน แหล่งท่องเที่ยวในเมือง 3 แห่งจากการ แนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.4) การประเมินศักยภาพจากคณะผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและองค์ประกอบ การท่องเที่ยวได้แก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเขต 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขต 1 และ 2 หลังจาก นั้นให้ผู้ประเมินในพื้นที่โดยมีสำนักงานจังหวัดและแขวงการทางจังหวัดสาระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และ ศรีสะเกษ ได้ประสานงานให้ บริษัทนำเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ในพื้นที่ประเมิน รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้กำหนดไว้ ขึ้นสุดท้ายคณะผู้วิจัยสังเกตด้วยตนเองและบันทึกข้อมูลใน แบบและนำมาวิเคราะห์ผลการประเมิน

การบันทึกข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน กือ ส่วนแรกเป็นการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวด้าน ต่างๆ ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อนามัยเงินของสถานที่ ภาระทางกายภาพ นโยบายและการ บริหารการจัดการ และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่สองเป็นการประเมินคุณค่าด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น สุนทรียภาพ คุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ คุณค่าทางการศึกษาและวิทยาการ คุณค่าต่อชุมชนและท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม และการ อนุรักษ์ให้ยั่งยืน เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประเมิน

1. แต่ละจังหวัดจะต้องมีประเภทของแหล่งท่องเที่ยวครบถ้วนทั้ง 3 ประเภท
2. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องมีความสำคัญในฐานะปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่จังหวัด
3. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องอยู่ในคำวัญของจังหวัด
4. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกต้องเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อาจเชื่อมโยงในกับประเทศกัมพูชาได้
5. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกมีคุณสมบัติเพียงข้อใดข้อหนึ่งดังที่กล่าว

แหล่งท่องเที่ยวที่ถูกเลือกอาจมีคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งข้างต้น

ประเด็นการประเมินที่กำหนดขึ้นเพื่อวัดและประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ดัชนีชี้วัด มาตรฐานและคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนำมารักษาลุ่มน้ำดัชนีชี้วัดด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยว และคุณค่าเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ

การกำหนดค่าการประเมิน

ระดับศักยภาพและคุณภาพเหล่านั้นท่องเที่ยว ตัวแปรที่กำหนดขึ้นเป็นตัวชี้วัดในรูปของค่าเฉิงคุณภาพ (มาก ปานกลาง น้อย) นำมาให้ค่าน้ำหนักตามระดับความสำคัญ ความเข้มข้น หรือความหมายส่วน แบ่งเป็น 4 ระดับคือ

- (1) ระดับศักยภาพ คุณภาพ / เข้มข้น (ดีหรือมาก) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน
- (2) ระดับศักยภาพ คุณภาพ / เข้มข้น (ปานกลางหรือพอใช้) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน
- (3) ระดับศักยภาพ คุณภาพ / เข้มข้น (ต่ำหรือน้อย) ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ศักยภาพการท่องเที่ยวพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่ได้จากการรวมของค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดย่อยในแต่ละด้าน

$$\text{ศักยภาพการท่องเที่ยว} = X(B_1 - B_n) / n$$

B = ค่าคะแนนของตัวชี้วัด

n = จำนวนของตัวชี้วัด

คุณค่าของเหล่านั้นท่องเที่ยวแต่ละประเภท พิจารณาจากผลรวมของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบตัวชี้วัดย่อยแต่ละด้าน

$$\text{คุณค่า} = X(D_1 - D_n) / n$$

D = ค่าคะแนนของตัวชี้วัด

n = จำนวนของตัวชี้วัด

เกณฑ์ในการประเมิน

ระดับศักยภาพสูงมีค่าคะแนน 2.34 - 3.00 มีขีดความสามารถที่จะดึงดูดใจนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ระดับศักยภาพปานกลางมีค่าคะแนน 1.67 - 2.33 มีศักยภาพในที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวมาศึกษาท่องเที่ยว

ระดับศักยภาพต่ำมีค่าคะแนน 0 - 1.66 มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมให้นักท่องเที่ยวสะดวก

เกณฑ์การประเมินคุณค่าแหล่งท่องเที่ยว

คุณค่าระดับดีมากมีค่าคะแนน 2.34 - 3.00

คุณค่าระดับดีพอใช้มีค่าคะแนน 1.67 - 2.33

คุณค่าระดับดีน้อยมีค่าคะแนน 0 - 1.66

ตารางที่ 3-3 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมสถาน กลุ่มศักยภาพสูงมีขีดความสามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวต่างชาติได้

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	3	3	1
ปราสาทเมืองตា	บุรีรัมย์	พระโขนงชัย	3	2.64	2.82	2
ปราสาทวัดสรະกำแพงใหญ่	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.66	2.78	2.72	3
ปราสาทเข้าพระวิหาร	ศรีสะเกษ	กันทรลักษ์	2.34	2.71	2.52	4

ตารางที่ 3-4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมสถาน กลุ่มศักยภาพปานกลาง (มีศักยภาพการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาท่องเที่ยว)

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม	อันดับ
ปราสาทศรีรภูมิ	สุรินทร์	ศรีรภูมิ	2.16	2.82	2.49	1
ปราสาทเขาน้อยสีชุมพุ	สระบุรี	อรัญประเทศ	2.14	2.84	2.49	2
ปราสาทสีห์ก็อกซม	สระบุรี	โโคกสูง	2.13	2.84	2.49	3
ปราสาทสรະกำแพงน้อย	ศรีสะเกษ	อุทุมพรพิสัย	2.14	2.78	2.46	4
ปราสาทบ้านพลวง	สุรินทร์	ปราสาท	1.76	2.54	2.15	5
กลุ่มปราสาทตามเนื้อön	สุรินทร์	กาบเชิง	1.72	2.00	1.86	6

ตารางที่ 3-5 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในรัฐส่วนภูมิภาคในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเสริมให้นักท่องเที่ยวawareness

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพรวม	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า
ปราสาทเมืองที่	สุรินทร์	เมือง	1.31	1.84	1.51
ปราสาทหินบ้านไพล	สุรินทร์	ปราสาทภูมิ	1.36	2.10	1.73
ปราสาทจอมพระ	สุรินทร์	จอมพระ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทยาหยง	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.74	1.49
ปราสาทภูมิโป่น	สุรินทร์	สังขะ	1.44	1.70	1.67
ปราสาทหนองหงษ์	บุรีรัมย์	กาบเชิง	1.5	1.90	1.7
ปราสาทบ้านบุ	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
กู่ภูมิโโคกเมือง	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.36	1.90	1.63
กู่ภูมิหนองบัวลาย	บุรีรัมย์	ประโคนชัย	1.31	1.74	1.53
ปราสาทโคกจี้ว	บุรีรัมย์	ปะคำ	1.33	1.90	1.61
ปราสาทคู่สวนแตง	บุรีรัมย์	พุทธไชยสง	1.31	1.9	1.6

ตารางที่ 3-6 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพทางการท่องเที่ยว	คุณค่า	ศักยภาพรวม
วัดเจียน (วัดหลวงพ่อโต)	ศรีสะเกษ	บุขันธ์	1.84	2.10	1.97
วัดเขาอังคาร	บุรีรัมย์	เฉลิมพระเกียรติ	1.5	1.71	1.61
วัดป่าพระสนาย	บุรีรัมย์	บ้านกรวด	1.44	1.00	1.22
วัดมหาเจดีย์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.69	3.00	2.85

ตารางที่ 3-7 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมือง

แหล่งท่องเที่ยว	ผังเมือง	สาขป/เอกสารกមณ์	สุนทรียภาพ
อนุสาวรีย์พระยาสุรินทร์	2.48	1.71	3
สวนสมเด็จ/ศรีสะเกย	1.89	2.2	3
สวนกุรุรัมย์	1.29	1.85	1

ตารางที่ 3-8 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวัฒนธรรมประเพณี

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
หมู่บ้านจักسانบ้านบุ่ม	สุรินทร์	เมือง	2.38	2.41
ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้	บุรีรัมย์	เมือง	2.9	2.25
ศูนย์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	เมือง	2.12	1.41
หมู่บ้านทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง	สุรินทร์	เมือง	1.1	2.28
หมู่บ้านช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.83	2.66
หมู่บ้านทอผ้าไหมเข瓦สินรินทร์	สุรินทร์	กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์	2.36	2.19

ตารางที่ 3-9 ศักยภาพงานวัฒนธรรมประเพณี / กิจกรรม

งาน	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
งานเทศบาลเจาะทุเรียน	ศรีสะเกย	กันทรลักษณ์	2.32	1.44
งานแข่งเรือยาวสตีก	บุรีรัมย์	สตีก	2.01	2.69
งานมหกรรมว่าวอีสาน	บุรีรัมย์	เมือง	2.08	3.03
งานเทศกาลดอกคำหวานบาน	ศรีสะเกย	เมือง	1.94	1.87
การแสดง Mini light and sound	ศรีสะเกย	อุดมพรพิสัย	2.08	1.63
ประเพณีแขวนโคนตา	ศรีสะเกย	บุขันธ์	1.83	2.23
ประเพณีขึ้นเขาพนมรุ้ง	บุรีรัมย์	นางรอง	3	2.81
งานแสดงช้าง	สุรินทร์	เมือง	2.4	3.00
ประเพณีบวงช้าง	สุรินทร์	ท่าตูม	1.38	1.88

ตารางที่ 3-10 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยว จังหวัด / อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่าเชิงอนุรักษ์	การรักษาสิ่งแวดล้อม	คุณค่าทางการศึกษา	คุณค่าด้านเศรษฐกิจ
วนอุทยานพนมสaway/สุรินทร์/เมือง	1.57	1.83	1.12	1.00	1.00
เขตอนุรักษ์พันธุ์สันสองใบ/สุรินทร์	2.22	0.92	1.88	1.44	1.00
อุทยานแห่งชาติปางสีดา/สารแก้ว/เมือง	2.89	2.33	2.53	2.78	2.68
วนอุทยานหนองคู/สุรินทร์/สังขะ	0.84	1.25	2.12	1.11	1.56
อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร	2.38	2.08	2.82	2.11	2.00
วนอุทยานเขากระโถง/บุรีรัมย์/เมือง	2.29	2.17	1.00	1.00	0.63
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยศาลา/ศรีสะเกษ/ภูสิงห์	2.22	2.33	2.00	2.47	2.00

ตารางที่ 3-11 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก

แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด	อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	ระดับการพัฒนา	ระดับความนิยม
น้ำตกสำโรงเกี้ยติ	ศรีสะเกษ	บุนนาค	2.18	2.00	1.71
น้ำตกห้วยสaway	ศรีสะเกษ	ภูสิงห์	1.61	2.00	0.82
น้ำตกไตรคีรี	สุรินทร์	บัวชด	1.78	1.00	1.06
น้ำตกคำบุนครี	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	1.00	2.00	1.00
น้ำตกภูละออ	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.00	2.00	1.63
น้ำตกห้วยจันทร์	ศรีสะเกษ	กันทรลักษณ์	2.00	2.00	1.63

ตารางที่ 3-12 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวประเภทอ่างเก็บน้ำ

แหล่งท่องเที่ยว/จังหวัด/อำเภอ	ศักยภาพการท่องเที่ยว	คุณค่า
อ่างเก็บน้ำห้วยเสนง / สุรินทร์ / เมือง	2.58	2.70
เขื่อนพระปรง / สารแก้ว / วัฒนานคร	1.09	1.00
อ่างเก็บน้ำห้วยคลา / ศรีสะเกษ / ภูสิงห์	1.86	1.00
อ่างเก็บน้ำลำนางรอง / บุรีรัมย์ / โนนคินเดang	2.32	2.20
อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด / บุรีรัมย์ / เมือง	1.29	1.85
อ่างเก็บน้ำสนามบิน / บุรีรัมย์ / ปราโคนชัย	2.28	1.80
อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก / บุรีรัมย์ / เมือง	2.20	1.80
อ่างเก็บน้ำอำเภอปีล	2.00	1.00
อ่างเก็บน้ำตาเกวว์/สุรินทร์	1.70	1.00

รูปที่ 3.1 อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ่ง

รูปที่ 3.2 ปราสาทเมืองตា

รูปที่ 3.3 สารกำแพงใหญ่

รูปที่ 3.4 งานแสดงช้างสุรินทร์

บทที่ 4

การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว กลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

พรอมแคนไทรติดกับกัมพูชา 7 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี สาระแก้ว สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี ประเทศกัมพูชาเคยมีรายได้จากการท่องเที่ยวปีละ 600 ล้านเหรียญสหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 12 ของทั้งหมดของประเทศ เศรษฐกิจของประเทศเพิ่งพิจารณาผลิตภัณฑ์ในปี พ.ศ.2544 มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 39.6 การผลิตที่สำคัญได้แก่ ประมงน้ำจืด ประมงน้ำเค็ม ข้าว ยางพารา และป่าไม้ รองลงมาเป็นการผลิตภัณฑ์บริการสัดส่วนประมาณร้อยละ 31.5 ของผลิตภัณฑ์-มวลรวมประชาชาติ ส่วนใหญ่เป็นบริการต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และบริการทางการเงิน การผลิตภัณฑ์อาหารรวม สัดส่วนประมาณร้อยละ 24.0 การผลิตที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีสัดส่วนร้อยละ 50 ของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งประเทศไทย กัมพูชา มีโบราณสถานจำนวนมาก ที่สำคัญได้แก่ นครวัด ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก วัดพันทายศรี โบราณสถานก่อสร้างด้วยหินทราย แม่น้ำทะเลสาบ ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก รองจากทะเลสาบซูฟีเรีย และสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อีกมาก ในปี พ.ศ.2545 ผลิตภัณฑ์มวลรวมมีมูลค่า ประมาณ 27,100 ล้านдолลาร์สหรัฐอเมริกา ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2544 ร้อยละ 4.5 ด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยกัมพูชาลดลงตัวลงจากนักท่องเที่ยวในเอเชียที่เคยให้ความสนใจเดินทางในอันดับต้น ๆ ที่ประสบปัญหาโรค寨าร์ส

นักท่องเที่ยวจากยุโรปและสหรัฐอเมริกาเข้ามาท่องเที่ยวในปีนี้เพิ่มขึ้นหลังการไปเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไป ท่องเที่ยวในกัมพูชาลดลงเมื่อเกิดการจราจลและเผาสถานประกอบการของไทย ในพฤษภาคมเมื่อต้นปี พ.ศ.2546 ปัจจุบันเริ่มเข้าภาวะปกติ ภาวะการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา จากข้อมูลของพาณิชย์จังหวัดตามเขตชายแดนในปี พ.ศ.2545 มูลค่า 14,062.33 ล้านบาท สินค้าที่จังหวัดชายแดนไทยส่งออกได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง ด้านการนำเข้าจากกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากไม้ และผลิตภัณฑ์จากป่าไทยกินดุลการค้าในปี พ.ศ.2544 จำนวน 15,151 ล้านบาท จังหวัดที่มีค่าการค้ามากที่สุดในจังหวัดชายแดนคือ จังหวัดสระแก้ว มูลค่า 9 เดือนแรก ปี 2545 จำนวน 7,062.34 ล้านบาท รองลงมาเป็นจังหวัดตราด มูลค่า 6,188.07 ล้านบาท เพราะธุรกิจของคนไทยที่ไปลงทุนในกัมพูชา ค่อนข้างมากเป็นอันดับสองรองจากจีน ธุรกิจที่ต้องการวัสดุก่อสร้างถูกนำเข้าจากจังหวัดชายแดนไทยด้านจังหวัดสระแก้ว ผ่านด่านปอยเปตซึ่งมีราคาสูงเพรากการขนส่งไปถึงจังหวัดเสียมราฐ และพฤษภาคมเป็นยก จำนวนมากและการเก็บภาษีเหมาจ่ายมีจำนวนสูง (คันละ 20,000 บาทขึ้นไป) รวมทั้งไม่มีการควบคุมนำหนัก รถบรรทุกเป็นเหตุให้ถนนชำรุด

อุปสรรคในการส่งออกสินค้าไปตลาดกัมพูชา เกิดจากข้อจำกัดต่าง ๆ ในประเทศไทยกัมพูชา ได้แก่ กฎระเบียบมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง และบางพื้นที่กฎระเบียบแตกต่างกัน และเกิดความเสี่ยงกับผู้ส่งออกค่อนข้างสูง อีกส่วนหนึ่งคือ เส้นทางจากชายแดนไปกรุงพนมเปญ และจังหวัดเสียมราฐ มีกลุ่ม

อิทธิพลหลายกลุ่ม การขนส่งสินค้าและผู้โดยสารต้องเสียค่าใช้จ่ายผ่านทางให้กับกลุ่มอิทธิพลไม่ต่ำกว่า 100 ด่าน การค้าส่วนใหญ่จะไม่ได้มีการทำสัญญาบางครั้งถูกโง่จากผู้นำเข้ากัมพูชา นอกจากนั้นค่าเงินเรียลของกัมพูชาขาดเสถียรภาพ จึงมีการใช้เงินдолลาร์สหรัฐอเมริกา และเงินสกุลบาทของไทย

ตารางที่ 4-1 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศไทยกัมพูชา

หน่วย : ล้านдолลาร์ สร.อ.

	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	2,870.5	2,353.6	2,200.6	2,354.7	2,483.0	2,593.3	2,710.0
อัตราการขยายตัว (%)	-2.4	-18.0	-6.5	7.0	5.5	4.4	4.5

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยวไทยกับกัมพูชา

ธุรกิจท่องเที่ยวไทยไปกัมพูชาหลังสภาวะสงครามไทยอิรัก และการระบาดของโรค寨卡ไวรัส และการจราจรเพาสถานทูตไทย ปริมาณของนักท่องเที่ยวลดลงมากกว่าร้อยละ 50 เหตุการณ์เหล่านี้เป็นผลกระแทบทั่วโลกและเป็นระยะสั้น ปัจจุบันเกิดการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว เพราะแรงดึงดูดใจนักท่องเที่ยวจากสมบัติสำคัญของปราสาทนครวัด สิ่งมหัศจรรย์ของโลก ปราสาท เทวสถานอันศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ มีอายุนานนับพันปีอีกมากหลายแห่ง โอกาสการฟื้นตัวของอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวในกัมพูชา ซึ่งมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร บันเทิง บ่อนกาสโน และธุรกิจการขนส่งซึ่งมีชาวไทยไปลงทุนไว้ในจังหวัดเสียมราฐ หรือที่ชาวกัมพูชาเรียกว่า เลียมราฐ ประเทศไทยมีพร้อมด้านติดกัมพูชา ระบบทางห่วงจากจังหวัดศูนย์กลางท่องเที่ยวเสียมราฐ เพียง 150 กิโลเมตร จากด้านชายแดนไทยกัมพูชาที่ปอยเปต (POPET) เส้นทางการเชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวและธุรกิจการค้าใช้เวลาเพียง 3 ชั่วโมงจากกรุงเทพมหานคร สู่อาเภอรัษฎาประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยผ่านจังหวัดยะลา หรือจังหวัดนราธิวาส ยกเว้นนักท่องเที่ยวเดินทางโดยเครื่องบินที่มีความได้เปรียบทางด้านความสะดวกก็จริงแต่ช่วงเวลานี้นักท่องเที่ยวเดินทางโดยเครื่องบินไม่น่าจะ การจัดนำเที่ยวโดยรถบันต์ที่ใช้งบต่ำท่องเที่ยวไม่น่าจะนัก ข้อมูลการท่องเที่ยวในจังหวัดเสียมราฐ นักท่องเที่ยวใช้เงินคนละกว่า 600 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ใช้เป็นค่าท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร เคลื่อนไหวละ 100 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา แต่ละคนอยู่เฉลี่ย 4 คืน เมื่อจังหวัดเสียมราฐมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากเมืองไทย ไม่เฉพาะชาวกัมพูชาเท่านั้นที่ได้ประโยชน์แต่ประโยชน์จะตกไปถึงธุรกิจต่อเนื่องของคนไทยในกัมพูชา ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจโรงแรม ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจบันเทิงประเภทต่าง ๆ ที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กลงทุนน้อยเป็นร้านอาหารของคน

ไทย นวดแผนโบราณ ธุรกิจขนาดใหญ่ของคนไทยในเสียงราช เป็นธุรกิจโรงเรนระดับ 5 ดาว และ ระดับ 3 ดาว มีขนาดห้อง 50 – 100 ห้อง อัตราการขยายตัวของธุรกิจสูงที่สุดในอดีต ร้อยละ 30 ดังนั้น การเชื่อมโยงการนัดร่วมกับการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว และศรีสะเกยทางช่องสะจำจะเป็นโอกาสของ ธุรกิจของคนไทยบริเวณกรุงเทพฯ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกย และ อุบลราชธานี ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวรวมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ธุรกิจอาชีวะไทย-กัมพูชา

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา นักธุรกิจไทยหันไปลงทุนในกัมพูชาค่อนข้างมากทั้งในกรุงพนมเปญ จังหวัดเสียงราช และที่ด้านปอยเปต เป็นธุรกิจอาชีวะ ที่มีนักท่องเที่ยวที่ชอบเข้าไปเล่นการพนันเสียงโขค แต่ธุรกิจอาชีวะ เป็นธุรกิจพิเศษหมายของฝ่ายไทย แต่ทางฝั่งกัมพูชา มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจ เหล่านี้เฉพาะที่ปอยเปตเพื่อให้คนกัมพูชาได้ดำเนินงานอาชีวะ 7 แห่งของคนไทย จำนวนแรงงานไม่น้อย กว่า 10,000 คน ซึ่งเป็นคนกัมพูชาได้มีงานทำและห้ามเล่นการพนันในบ่อนเด็ดขาด เมื่อรัฐบาลกัมพูชา มี นโยบายสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจอาชีวะ ธุรกิจบันเทิง ธุรกิจโรงหนัง นวดแผนโบราณ และ ธุรกิจค้าปลีกอื่นๆ อีกมากมาย

ตารางที่ 4-2 มูลค่าการค้าจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา

หน่วย : ล้านบาท

	ตรด	จันทบุรี	สระแก้ว	สุรินทร์	ศรีสะเกย
การส่งออก	6,143.58	530.56	6,765.68	238.65	11.89
การนำเข้า	44.49	11.85	296.66	18.37	-
มูลค่าการค้า	6,188.07	542.41	7,062.34	257.02	11.89
ดุลการค้า	6,099.09	518.71	6,469.02	220.28	11.89

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชายแดน

การเชื่อมโยงทางด้านการค้าชายแดนของไทยและกัมพูชา จะเห็นได้จากมูลค่าการค้าของจังหวัด สระแก้ว และจังหวัดตราด การเชื่อมโยงตลาดการค้าชายแดนไทยเข้าไปในตลาดกัมพูชาทางด้านจังหวัด สระแก้ว และอิสาน ได้กับจังหวัดเสียงราช และตราด กับภาคกลาง ซึ่งมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวสูง

กว่าจังหวัด อื่น ๆ ของกัมพูชาจะทำให้การค้าและอุตสาหกรรมบริการมีโอกาสขยายตัวมากขึ้น โดยต้องขัดคุปสรคทางด้านการค้า

การส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภคไปกัมพูชามากขึ้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่ประเทศไทยได้เปรียบในด้านระยะทางใกล้ การใช้กลยุทธ์การเชื่อมโยงโดยใช้จังหวัดที่มีระดับศักยภาพท่องเที่ยวสูงได้แก่กรุงเทพมหานคร นครราชสีมาและอุบลราชธานี เป็นศูนย์กลางทางการบินแล้วจัดให้มีจุดพักที่สะอาดแก้ว (อรัญประเทศ) จังหวัดศรีสะเกษ (ช่องสะจำ) จังหวัดสุรินทร์ (ช่องจอมหรือช่องสะจำ) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับนครวัด

การท่องเที่ยวเดินทางถนนจากไทยสู่กัมพูชา รัฐต้องปรับปรุงคุณภาพผู้การจราจรของประเทศไทยและกัมพูชาให้เรียบโดยรัฐบาลไทยได้อนุมัติงบประมาณให้เงินช่วยเหลือเส้นทางช่องสะจำย่านเมืองอัลลง่วง จังหวัดอุดรธานีชัย จำนวน 126 ล้านบาท เพื่อปรับถนนเดินเป็นถนนลูกรังอัดแน่นเกรดเรียบ ส่วนทางจากอำเภอภูสิงห์ซึ่งช่องสะจำเป็นถนนตัดใหม่ล่าดายน้ำตຽานทางหลวงแผ่นดิน ส่วนด้านช่องจอม-โอดเม็ด-กลาง เป็นเส้นทางในการบรรทุกสินค้าประเภทไม้เบรรูปและโคละน้ำ จากฝั่งเขมรเข้ามาตลาดไทย จุดนี้ยังไม่มีโครงการปรับปรุงสภาพถนนในปี พ.ศ.2547 ส่วนถนนสายปอยเปตเสียมราฐ รัฐบาลกัมพูชาได้ปรับผิวการจราจรเรียบขึ้นกว่าเดิม แต่มาตรฐานถนนยังคงเป็นลูกรังอัดแน่น เช่นเดิม เพราะยังไม่มีงบประมาณช่วยเหลือจากประเทศไทย

ความเป็นไปได้ของการเชื่อมโยง

เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในปัจจุบันการเชื่อมโยงจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา ที่เหมาะสมจึงขึ้นอยู่กับจุดพักและเมืองที่มีความพร้อมทางด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแต่ละเมือง ถ้าจุดพักอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ระยะทางถึงเมืองเสียมราฐ 441 กิโลเมตร ใช้เวลาการเดินทางสู่จุดผ่านแดนอำเภออรัญประเทศ จังหวัดสารแก้ว ใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง ในอนาคตเมื่อเส้นทางสาย 359 จากทางแยกขา Hin ช่อนไปอำเภอวัฒนาครเสรีจะทำให้การเดินทางไปอรัญประเทศระยะทางน้อยกว่าเดิม 30 กิโลเมตร ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาการเดินทางลดลงครึ่งชั่วโมง

จุดพักจุดที่สองจังหวัดสุรินทร์ ถ้าเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากช่องจอม อำเภอเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผ่านด่านโอดเม็ด ไปจังหวัดอุดรธานีชัย เข้าเมืองกลางเข้าเมืองเสียมราฐ ใช้ระยะทางประมาณ 205 กิโลเมตร ปัจจุบันใช้เวลาการเดินทาง 6.5 – 7.5 ชั่วโมง ถึงเมืองเสียมราฐ ถึงแม้เส้นทางนี้จะไกลกว่าเส้นทางอรัญ-ศรีโภสพ ก็จริงแต่สภาพถนนค่อนข้างทุรกันดารมาก บางช่วงชำรุดถนนขาดเล็กวิ่งไม่ได้ และยังไม่มีโครงการปรับปรุงถนนในช่วงปี พ.ศ.2547 จึงทำให้ความเป็นไปได้ในการเดินทางไปเสียมราฐตามเส้นทางนี้เป็นไปได้ยากลำบากมาก และปัจจุบันไม่มีนักท่องเที่ยวเดินทางตามเส้นทางสายนี้เลย

จุดพักที่สุรินทร์แล้วเดินเข้าสู่ก้มพุชาทางด้านซ้ายของสะพาน เดินทางเลือกเส้นทางการท่องเที่ยว มีความเป็นไปได้มากขึ้น ระยะทางจากสุรินทร์ถึงช่องสะพาน 110 กิโลเมตร จากช่องสะพาน-อัลลอยเวง-เสียมราช 135 กิโลเมตร เมื่อมีการปรับถนนตามโครงการให้เงินช่วยเหลือแบบใหม่ปล่องไทยเสร็จ จะใช้เวลาการเดินทางเพียง 5 ชั่วโมง ถึงเมืองเสียมราช การเชื่อมโยงจุดนี้จะทำให้การพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวประยุกต์ กระชับขึ้นหรือเพิ่มความคุ้มค่าในรายการท่องเที่ยวเข้าไปในโปรแกรมเดินໄ之道ก

จุดพักที่สาม จุดพักที่ศรีสะเกย อำเภอเมือง ศรีสะเกย อยู่ห่างจากช่องสะพาน อำเภอภูสิงห์ 105 กิโลเมตร เป็นจุดที่ใกล้กับเมืองของจังหวัดอื่น ๆ แต่เส้นทางปัจจุบันยังต้องปรับปรุงผิวการจราจรในช่วงทางหลวง 2201 บุขันธ์-ภูสิงห์ ถ้ามีการปรับปรุงและสร้างถนนไปช่องสะพานเสร็จ คาดว่าประมาณเดือนตุลาคม 2547 จะเปิดใช้จราจรได้การท่องเที่ยวไปตามเส้นทางนี้มีความเป็นไปได้มาก เพราะใช้เวลาเพียง 4 – 5 ชั่วโมงก็ถึงเมืองเสียมราช

จุดพักอุบลราชธานี เป็นจุดพักที่ศักยภาพสูงทางการท่องเที่ยว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่งดงาม ที่ศักยภาพของสถานบินระดับนานาชาติเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของอีสานได้ เที่ยวนแห่งนครราชสีมา รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงกับแคว้นจำปาศักดิ์ ของสาธารณรัฐประชาชนลาว และมีที่พักระดับคุณภาพดีถึงค่อนข้าง ใน การรองรับนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ดังนั้นการมีระบบทางถึงช่องสะพาน อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกย 155 กิโลเมตร ผ่านไปเมืองเสียมราชอีก 135 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางเมื่อปรับปรุงเส้นทางสมบูรณ์แล้ว 5 – 6 ชั่วโมง ความเป็นไปได้ในการท่องเที่ยวในเส้นทางที่เชื่อมโยงจะเพิ่มความพึงพอใจให้เกิดกับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4-3 บัญชีการค้าชายแดนไทยกับพม่า ปี 2543-2545 รายจังหวัด

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	2543				2544				2545			
	สั่งออก	%	นำเข้า	%	ออกเรือ	%	นำเข้า	%	ออกเรือ	%	นำเข้า	%
ตราช	4,287.23	34.67	125.8	-57.20	4,161.41	7,356.95	71.6	72.92	-42.1	7,284.04	8,122.16	36.3
ฉะเชิงเทรา	655.27	-31.6	21.86	-51.16	633.41	651.37	-0.6	10.11	-53.7	641.25	741.66	34.72
สระแก้ว	5,664.52	-1.38	281.1	3.31	5,383.47	7,099.36	25.33	288.10	2.52	6,811.23	9,224.97	54.87
สุรินทร์	203.28	-	10.5	-	192.78	215.5	6.01	9.81	-6.59	205.7	283.09	55.19
อรัญประเทศ	-	-	-	-	35.66	-	2.49	-	33.17	11.89	-57.3	0.6
บุรีรัมย์	-	-	-	-	0	-	0.68	-	-0.68	-	-	-
รวม	10,810.30	1.7	439.2	-105	10,371.07	15,358.85	102.4	384.2	-99.8	14,974.70	18,383.76	31.27
										466.2	30.5	17,917.52

วิเคราะห์การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สารแก้ว - บุรีรัมย์ - สุรินทร์ - ศรีสะเกษ - เสียมราฐ

จังหวัดสารแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ จังหวัดอุครานีชัยบันเตயเมียนเจย และพระวิหาร รวมทั้งมีระยะห่างจากนครวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของโลก ประมาณ 150 กิโลเมตร จากด้านชายแดน จังหวัดต่าง ๆ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจการค้า และการท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐบาล โดยมีจังหวัดสารแก้ว เป็นประตูสู่นครวัดchrom ทางจังหวัดบันเตയเมียนเจย

คณะกรรมการฯ ได้สำรวจเส้นทางคมนาคมจากอำเภอรัฐปะทุ ระยะห่างประมาณ 48 กิโลเมตร ถึงเมืองศรีโสภณ จากนั้นอีก 105 กิโลเมตรถึงจังหวัดเสียมราฐ (Siemreap) ใช้ระยะเวลาเดินทาง 5-6 ชั่วโมง ถนนเป็นลูกรังประมาณ 90 กิโลเมตร และลากยาวประมาณ 50 กิโลเมตร เมื่อเข้าเขตจังหวัดเสียมราฐ ถนนสายนี้เป็นถนนที่เชื่อมโยงโดยกัมพูชาที่สำคัญมีการขนส่งสินค้าทั้งอุปโภคและบริโภคมาคลายกว่า 70,000 ล้านบาทต่อปี (ดูรายละเอียดบทที่ 3) นับว่าเป็นเส้นทางที่มีการขนส่งทั้งผู้โดยสารและนักท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าเข้าสู่กัมพูชามากที่สุด จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการนำร่องของถนนมาก สำหรับเส้นทางคมนาคมจากด้านซ้ายของถนน อำเภอภูริษา จังหวัดสุรินทร์ จากเมืองโอลิมปัสระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตรถึงเมืองกระลาน จากนั้นอีก 60 กิโลเมตรถึงเมืองเสียมราฐ เส้นทางเป็นเส้นทางลูกรังจนถึงเมืองกระลานสภาพที่รถเก็บส่วนบุคคลวิ่งไม่ได้ ส่วนมากเป็นเส้นทางของรถบรรทุกและรถขับเคลื่อนล้อเดียว

เส้นทางใหม่จากด้านซ้ายของถนน อำเภอภูริษา จังหวัดศรีสะเกษ เป็นเส้นทางที่ควรจะพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะไม่ควรอนุญาตให้มีการขนส่งโดยรถบรรทุกหนักเกินพิกัด เพราะจะทำให้ถนนชำรุดเสื่อมสภาพกับถนนปอยเปต ศรีโสภณ

เส้นทางสายใหม่ เพื่อใช้เดินทางจากเส้นทางสายปอยเปต ไปจังหวัดบันเตยเมียนเจยและจากบันเตยเมียนเจยต่อไปยังจังหวัดเสียมราฐ ขึ้นมาทางด้านที่มีเส้นทางสายน้ำคือ เส้นทางยุทธศาสตร์หมายเลข 68 ของกัมพูชา ซึ่งเป็นทางลูกรังตัดตรงจากชายแดนไทยที่ “ช่องส่ง” มาเชื่อมกับเส้นทางของถนนโยธาหมายเลข 2201 ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ และมีระยะทางจาก อ.เมืองศรีสะเกษ ถึงช่องส่ง อำเภอภูริษา ประมาณ 105 กิโลเมตร จากช่องส่งถึงจังหวัดเสียมราฐ (นครวัดchrom) ระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร ทางสายดังกล่าวมี เคยใช้สำหรับขนส่งสินค้า “บางอย่าง” จากเขตเมืองอัลลงเงว ซึ่งเคยเป็นฐานบัญชาการของกองกำลังเขมรแดงมาส่งชายแดนไทยที่อยู่ห่างกันเพียง 28.8 กิโลเมตรเท่านั้น และสภาพโดยรวมของถนนหมายเลข 68 กว่าร้อยละ 80 มีผิวทางลูกรังที่ร้าบเรียบ สมบูรณ์ จะมีอุบลรัตน์ จังหวัดบันเตยเมียนเจย 20% แต่มีอุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษจาก “ช่องส่ง” ฝั่งไทยไปถึงตัวเมือง “นครหลวง” ที่ตั้งของแหล่งโบราณสถานในกลุ่ม “นครวัด-นครชุม” เส้นทาง

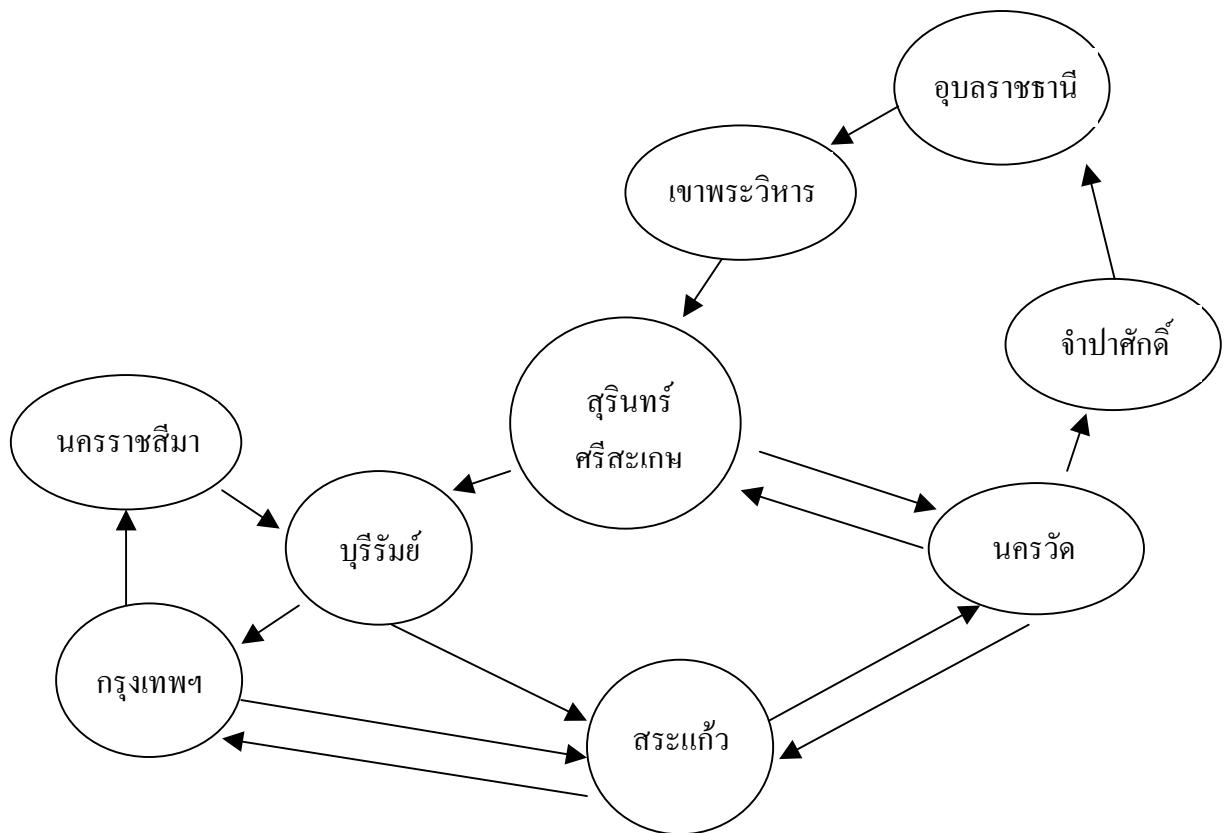
หมายเลขอ 6 จะมีระยะเวลาจากชายแดนไทยไปถึงใจกลาง “นครวัด-นครธม” เพียง 100 กิโลเมตรกว่า ๆ เท่านั้นเองของเส้นทางโดยเฉลี่ยทั้งหมด แต่สิ่งสำคัญที่เป็นจุดเด่นของเส้นทางสายนี้คือ ทิวทัศน์สองฝั่งทางน้ำปักคุณไปด้วยป่าไม้และภูเขา สภาพป่าก็สมบูรณ์ มีสัตว์ป่าหนาแน่นชุกชุม และเป็นทางคมนาคมที่ปลอดภัยไม่เคยประสบการเปลี่ยนสะ舵มใด ๆ มา ก่อน

ตารางที่ 4-4 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและเป้าหมายของโครงการเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา

เส้นทาง	ปัจจุบัน พ.ศ.2546		เป้าหมายเวลาการเดินทางหลังปรับปรุงเส้นทางเสร็จ พ.ศ.2547
	ระยะทาง (ก.ม.)	เวลาการเดินทาง (ช.ม.)	
1. จุดพักกรุงเทพฯ → อรัญประเทศ อรัญประเทศ → ศรีสก簧 → เสียมราฐ	287 154	4 6-7	3.5 3-4
2. จุดพักสุรินทร์ → ช่องจอม ช่องจอม → กระлан → เสียมราฐ	75 130	1.5 5-6	1.5 3
3. จุดพักสุรินทร์ → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลองเงว → เสียมราฐ	110 135	2 5-6	2 3
4. จุดพักศรีสะเกษ → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลองเงว → เสียมราฐ	110 135	2 5-6	2 3
5. จุดพักอุบลราชธานี → ช่องสะจำ ช่องสะจำ → อัลลองเงว → เสียมราฐ	155 135	2.5 5-6	2.5 3

จึงเป็นจุดหมายสำหรับค้านำมาที่ตั้ง ศรีสะเกษเป็นจังหวัดที่เชื่อมต่อประเทศไทยกับกัมพูชาและลาว โดยไม่ไกอนัก การจัดการให้เกิดการท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศมีความเป็นไปได้คือ ไทย กัมพูชา ลาวนอกจากนั้นดินแดนของอีสานได้ มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสูง มีโบราณสถานหลายแห่งทั้งในประเทศไทย กัมพูชา และลาว นอกจากนั้นบริเวณไกล้เทือกเขาพนมดงรัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง-ธรรมชาติที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ตลอดจนจุดเด่นของวัฒนธรรมประเพณีที่หาดูได้ยากในโลก อย่างงานช้างสุรินทร์

รูปที่ 4.1 วงจรการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

ประเทศไทย กัมพูชา ประชากร 11.67 ล้านคน GDP ปี 2545 2,710 ล้าน US\$ เมืองหลวงกรุง พนมเปญ เมืองท่องเที่ยวเลี่ยมราฐ เกาะกง

ภูมิศาสตร์ : กัมพูชา มีพื้นที่ประมาณ 181,035 ตารางกิโลเมตร ส่วนที่กว้างที่สุดจากทิศตะวันออกไปตะวันตก 580 กิโลเมตร จากเหนือจรดใต้ 450 กิโลเมตร

อาณาเขต : ทิศเหนือติดกับประเทศไทย และประเทศลาว

ทิศใต้ติดกับประเทศไทย

ทิศตะวันออกติดกับประเทศเวียดนาม

ทิศตะวันตกติดกับประเทศไทยและประเทศไทย

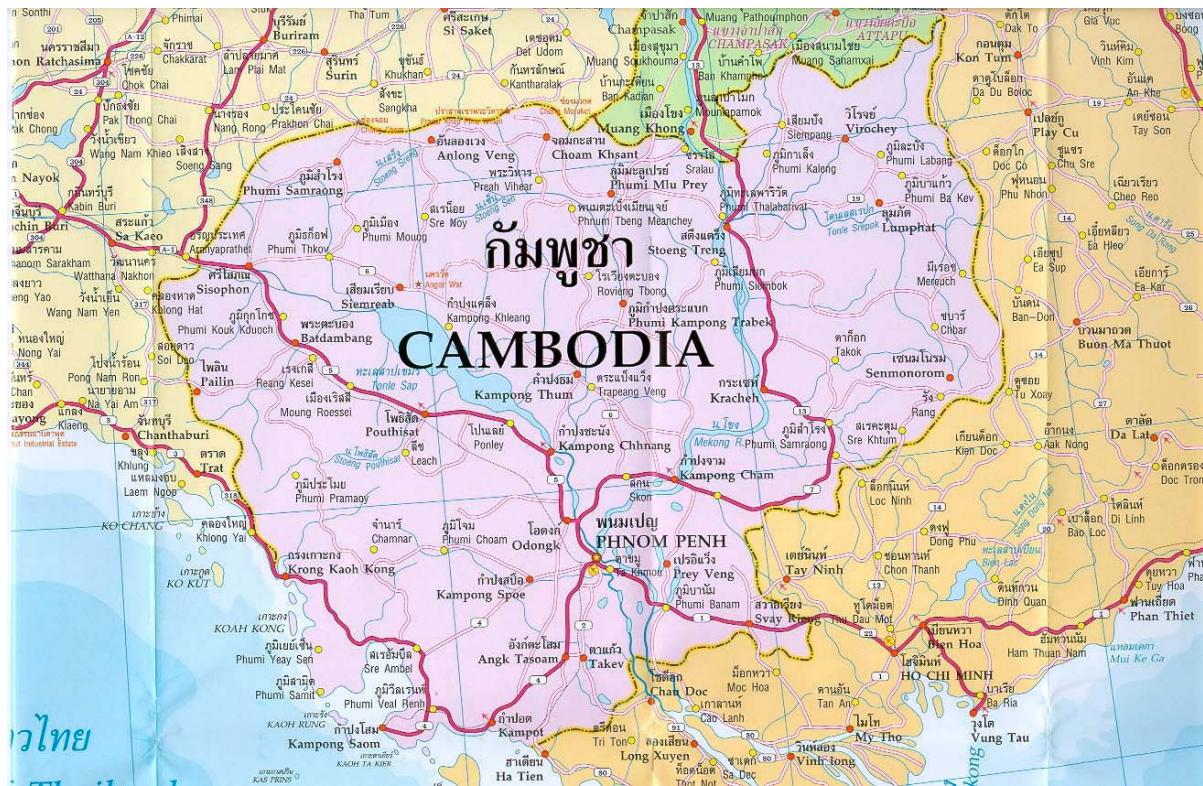
กัมพูชา มีทะเลสาบน้ำจืดซึ่งเกิดจากแม่น้ำโขงมีขนาดใหญ่ที่สุดในเอเชียชื่อว่า “โตนเลสាប” (Tonle Sap) มีแม่น้ำโขงไหลผ่านยาว 500 กิโลเมตร จากนั้นไหลเข้าสู่เวียดนามลงสู่ทะเลจีนใต้ นับว่า เป็นแม่น้ำนานาชาติ เชื่อกันว่าปลาบึงซึ่งเป็นปลา�้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลกว่ายกวนน้ำจากโตนเลสาน จึงสู่ ประเทศไทย – ลาว ก่อนไปพสมพันธุ์ที่จีนซึ่งเป็นต้นน้ำโขง

โตนเลสาบ : อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กิโลเมตร ตั้งอยู่ทางภาคใต้ทั่วถึง 7,500 ตารางกิโลเมตร ลึกถึง 10 เมตร โตนเลสาบครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดคือ กำปงซม กำปงชนัง โพธิสัตว์ พระตะบอง และเสียบเรียน ในโตนเลสาบ มีปลาชูกชุมกว่า 300 ชนิด

ภูเขาน้ำ : ยอดเขาสูงสุดของกัมพูชาคือ พนมอาออรัล (Phnom Aoral) สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,813 เมตร ทิศเหนือนือของกัมพูชาเป็นแนวติดกับประเทศไทยทางยาว ไกลถึง 750 กิโลเมตร ติดกับจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สาระแก้ว จันทบุรี ตราด โดยมีเทือกเขาพนมดงรัก และเทือกเขางามดงรัก และเทือกเขารรทัดกัน

ป่าไม้ : กัมพูชาเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ในปี พ.ศ.2503 เคยมีป่าไม้มากถึง 75% ของประเทศ ปี พ.ศ.2536 ลดเหลือ 49% ปัจจุบันป่าไม้ลดลงอย่างมากหลังจากที่รัฐบาลเปิดให้ล้มป่ากันบริษัทเอกชนจากประเทศอินโดนีเซีย, มาเลเซีย และญี่ปุ่น

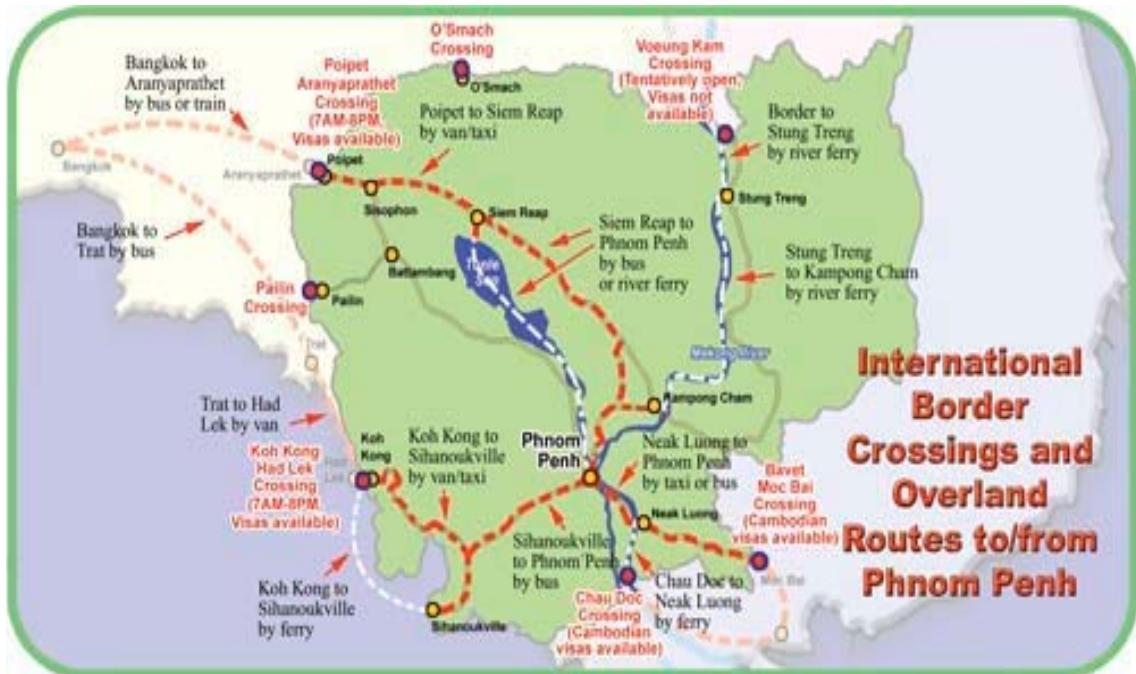
รูปที่ 4.2 แผนที่ประเทศไทย

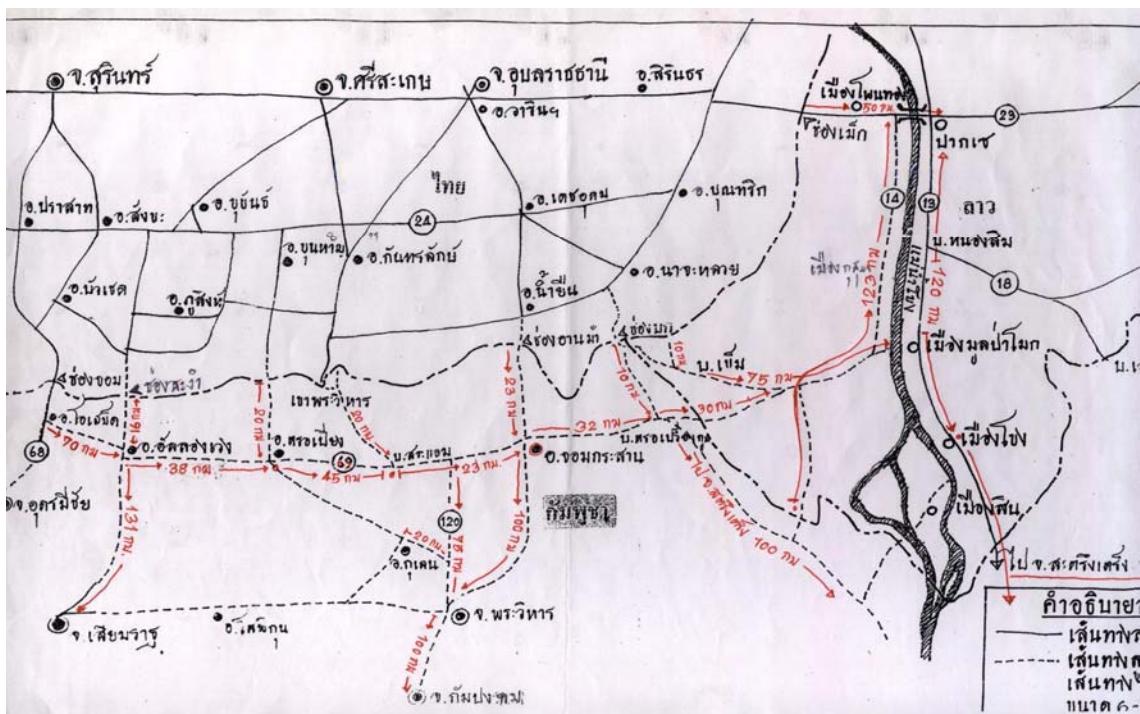
รูปที่ 4.3 แผนที่ตำแหน่งการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา

รูปที่ 4.4 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา

รูปที่ 4.5 โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงชายแดนไทย-กัมพูชา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

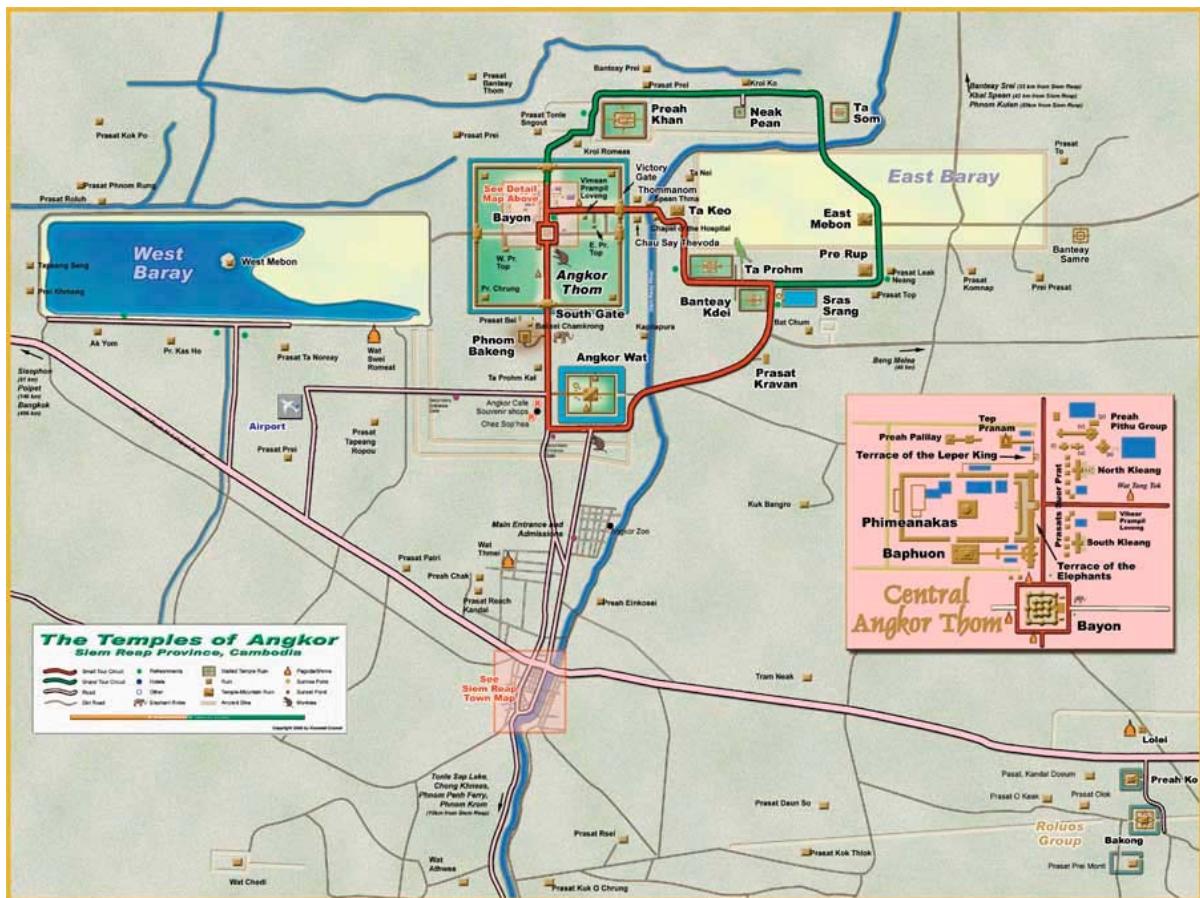

รูปที่ 4.6 โครงข่ายการท่องเที่ยวเมืองเสียมราฐ

ช่องสะ佳 → อัลลองเงง → กบาลสะเปียน → ปราสาทบันทายครี → นครวัด
นครសម → เดียมราช្យ

រូបថត 4.7 ក្នុងប្រាសាព្រៃនក្រ នគរវត្ថុ នគរម ប្រាសាពាយាយន

ตัวอย่างการนำเที่ยวประเทศกัมพูชา นครวัด – นครសម

โปรแกรม 3 วัน 2 คืน

- วันที่ 1 07.30 น. เดินทางจากอรัญประเทศที่เบตແಡນทำพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และรับวีซ่าซึ่งทางบริษัทจัดเตรียมไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว
- 08.30 น. ออกเดินทางจากปอยเปต สู่ จ.สีមរាប ด้วยรถตู้ปรับอากาศไปตามถนนหมายเลข 6 ระยะทาง 150 กิโลเมตร ผ่าน อ.ศรีโสภณ
- 11.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ กัตตาการ
- 14.30 น. ถึง จ.สีមរាប นำท่านเข้าพักที่โรงแรม (DELUX)
- 15.00 น. ชมบรรยายครอบฯ เมืองสีមរាប ชมทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ชมวิถีชีวิตทางน้ำของชาวกัมพูชาที่ผูกพันกับทางน้ำอย่างลึกซึ้ง
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น ณ กัตตาการ แล้วพักผ่อนตามอัธยาศรัย
-
- วันที่ 2 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม
- 08.00 น. เดินทางชมปราสาทบันทายศรี ปราสาทหินรายสีชมพูสวยงามมาก นับเป็นงานที่ละเอียดประณีตที่สุดในงานแกะสลักหินราย
- 10.00 น. ชมปราสาทแม่น้ำ แปรรูป ตาพรหม ตาแก้ว พระบรรก์
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ กัตตาการ
- 13.00 น. นำท่านชมประตูเมืองนครសម ปราสาทนาယน ลานช้าง นาปรวุน วิมานอากาศ
- 15.00 น. ชมปราสาทนครวัด ลิ่งหัศจรรย์ 1 ใน 7 ของโลก ชมศิลปอันวิจิตรพิสดาร สถาปัตยกรรมของขอมที่แสดงถึงความเป็นเอกของกษัตริย์ และพระวิษณุ
- 19.00 น. รับประทานอาหารเย็น พร้อมชมรำนางอีสานนาฏศิลป์ของกัมพูชา
-
- วันที่ 3 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม
- 08.00 น. ออกเดินทางจาก จ.สีមរាប สู่อรัญประเทศระหว่างทางแวะชมเขื่อนบาราย
- 11.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ กัตตาการ
- 14.00 น. ถึงปอยเปต แวะซื้อปั้งตามอัธยาศรัย
- 15.00 น. เดินทางจากปอยเปตสู่อรัญประเทศ โดยสวัสดิภาพ

อังการศิลานคร
นครวัด-นครชุม-บันทายศรี-พนมกุเลน
เดินทางโดยรถกลับรถ 4 วัน 3 คืน (เข้า-ออกด้านอรัญประเทศ)

วันแรกของการเดินทาง สุรินทร์-อรัญประเทศ-ปอยเปต-ศรีสกุณ-เสียมราฐ-โขนເລສາບ

- 03.30 น. คณะพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย ให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวก นำคณะออกเดินทางสู่ด่านอรัญประเทศ จ.สระแก้ว
- 07.00 น. เดินทางถึงอรัญประเทศ บริการอาหารมื้อเช้า ณ ร้านอาหาร (1)
- 08.00 น. นำคณะผ่านด่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง เข้าไปยังด่านปอยเปต จากนั้นเดินทางสู่เมืองเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา โดยรถปรับอากาศจำนวนผู้เดินทาง
- 12.00 น. บริการอาหารกลาง ชุดข้าวกล่อง (2) ที่ อ.กะลัน
- 14.00 น. เดินทางถึงเสียมเรียน นำท่านเข้าที่พัก โรงแรมระดับมาตรฐาน
- 15.00 น. นำท่านเดินทางไปยังทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์ “โขนເລສາບ” แหล่งน้ำและอาหารที่สำคัญของกัมพูชา มีปลาจำนวนมากกว่า 160 ชนิด นำคณะล่องเรือชมวิวิชชาวดีงามเขมร และเวียดนาม ที่อยู่บริเวณรอบ ๆ ทะเลสาบ
- 19.00 น. บริการอาหารเย็นเลิศรส ณ ภัตตาคาร (3) หลังอาหารนำท่านกลับที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สองของการเดินทาง นครวัด-นครชุม-ตาพرحم-พนมบากেึง

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (4)
- 08.00 น. นำคณะเข้าชม นครชุม นำท่านเดินทางข้ามสะพานนาคราชผ่านเข้าสู่ประตุเมือง ซึ่งมีรูปสถาปัตยกรรมหน้าบานขนาดใหญ่อยู่หนึ่งอันซึ่งประตุทางเข้า เริ่มต้นโดยการชมปราสาทบายน ปราสาทที่มียอดปรางค์แต่ละยอดเป็นพระพักตร์ของ พระโพธิสัตว์ อะโภกิเตศวร รอบทั้ง 4 ทิศ รวม 216 พักตร์ หรืออีกนัยหนึ่งของพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 ที่ทรงห่วงใยทุกชีวิตของประชาชน พระพักตร์แสดงความเมตตากรุณา เรียกว่า “รอยยิ้มแห่งบ้าน” จากนั้น นำท่านชมปราสาทที่อยู่รอบ ๆ ได้แก่ ปราสาทนาปวน , ปราสาทพิมานอากาศ , ลานช้าง , ลานพระเจ้าปีเรือน และ ปราสาทนางสิบสอง
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารในตัวเมืองเสียมราฐ (5)
- 13.00 น. เริ่มการนำชมปราสาทในช่วงบ่าย ได้รับเงาของต้นสะปงยักษ์ที่ปราสาทตาพرحم สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 เพื่อถาวรแด่พระราชมารดา สัมผัตความหลังของปราสาทซึ่งถูกปกคลุมโดยล้มด้วยต้นไม้ใหญ่ยักษ์ คุณ่าเกรงขามและสวยงามตาม

ธรรมชาติ จากนั้นนำคณะเข้าเยี่ยมชมความยิ่งใหญ่อลังการของเมืองมรดกโลก 1 ใน 7 สิ่งหศจรรย์ของโลก “นครวัด” สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ในศาสนา Hinayana เพื่อบูชาพระวิษณุเทพ ความอลังการของปราสาทเริ่มจากการสร้างที่ใช้แรงงานนับแสน ช้างนับพันเชือก ช่างขอบผู้ช่างนาัญสลักเสลาวดลายอ่อนช้อย และคงาม แสดงเรื่องราวในหากาพย์รามเกียรติ และมหาอุทธการตะ โดยเฉพาะภาพจำหลักเหล่านางอัปสรที่มีถึง 1,700 องค์นาง สวยงามดุจมีชีวิต เคลื่อยไหวโดยรอบปราสาท

- 17.00 น. นำคณะขึ้น เขานมนาคเงิง เพื่อชนพระอาทิตย์อสดงที่สวยงาม จากยอดปราสาทพนมนาคเงิง ท่านจะสามารถมองเห็นเมืองพระนครในบรรยายกาศามเย็นอร่าม เป็นสีทองงดงามดังเมืองเนรมิต
- 19.00 น. บริการอาหารค่ำ ณ กัตตาการ (6) พร้อมชมการแสดงพื้นเมืองอันลือชื่อของกัมพูชา ชุดประจำอัปสร
- 21.00 น. กลับที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่สามของการเดินทาง พนมกุเลน-บันทายสี-นาคพัน-พระบรรก

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (7)
- 08.00 น. เดินทางสู่ พนมกุเลน หรือ มเหนทราบรรพต ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศเหนือของนครชุม ประมาณ 50 กิโลเมตร นำท่านชมภาพสลักใต้น้ำ ซึ่งตามหลักจารึกกล่าวว่าพระเจ้าชัยวรманที่ 2 ทรงเสด็จประทับที่พนมกุเลนก่อนประกาศอิสรภาพจากพวากษาและให้พรหมณ์ประกอบพิธีเทวราช และทรงนำศิลปะหัตถกรรมที่ตัวแทนแห่งกษัตริย์มาที่พนมกุเลน จึงถึงว่าพนมกุเลนเป็นราชธานีหนึ่งของพระองค์ ปัจจุบันมีศิลปะหัตถกรรมคือภูเขาในลักษณะแห่งน้ำนับพัน หรือที่เรียกว่า สะลีสแลง นอกจากนี้ที่แห่งนี้ยังเป็นแหล่งต้นน้ำของเมืองเสียมราฐ ซึ่งนำไปทำน้ำสักดิสิทธิ์ และเป็นแหล่งตัดหินรายที่นำไปสร้างนครวัดอีกด้วย
- 12.00 น. บริการอาหารกลางวันชุดข้าวกล่อง ที่ศาลาพักผ่อนบริเวณน้ำตกพนมกุเลน (8)
- บ่าย เดินทางสู่ ปราสาทบันทายสี “รัตนชาติแห่งศิลปะขอม” ปราสาทหินรายลีชุมดูเนื้อละเอียด ภาพแกะสลักคมชัด อ่อนช้อยคงาม และสมบูรณ์ที่สุดไม่มีปราสาทขอมใดเทียบ จากนั้นนำท่านย้อนกลับเข้าเมืองเสียมราฐผ่านหมู่บ้านพระดา แวงชุมปราสาทบันทายสำหรับ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับปราสาทหินพิมายในประเทศไทย ต่อด้วยการชมปราสาทแปรรูป , ปราสาทตาแก้ว , ปราสาทนากพัน และปราสาทพระบรรก กลับเข้าสู่เมืองเสียมราฐ พักผ่อนตามอัธยาศัย

- 19.00 น. บริการอาหารค่ำ ณ ร้านอาหาร (9) เชิญท่านพักผ่อนหรือท่องราตรีเมืองเสียมราชูตามอัชยาศัย

วันที่สี่ของการเดินทาง เสียมราชู-ศรีโภสภ-ปอยเปต-อรัญประเทศ-สุรินทร์

- 07.00 น. บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (10)
เช็คเอาท์ออกจากโรงแรม ก่อนกลับนำท่านแวะซื้อของฝากที่ตลาดเก่า "ไห้วพระคู่บ้านคู่เมืองเสียมราชู จากนั้นนำท่านเมืองประวัติศาสตร์กลับเมืองไทย
12.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารเมืองศรีโภสภ (11)
หลังอาหารออกเดินทางต่อ
15.00 น. นำคณะผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมือง เข้าสู่ประเทศไทย
เดินทางกลับสุรินทร์โดยรถปรับอากาศ
19.00 น. ถึงสุรินทร์โดยสวัสดิภาพ พร้อมความประทับใจมิรู้ลืม

**อัลลงการมหาเทวลัยขอน
นครวัด-นครชุม-บันทายศรี-กบาลสะเปียน
เดินทาง 3 วัน 2 คืน (เข้า-ออกด่านช่องจอม)**

วันแรกของการเดินทาง สุรินทร์-ช่องจอม-กบาลสะเปียน-บันทายศรี-เสียมราชู

- 06.30 น. คณะพร้อมกัน ณ จุดนัดหมาย ออกเดินทางสู่ด่านช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์
08.30 น. นำคณะผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองสู่ด่านໂອຣ໌ເສມີດ ออกเดินทางสู่เสียมราชูโดยรถปรับอากาศ
12.00 น. บริการอาหารกลางวันชุดข้าวกล่อง ที่กบาลสะเปียน (1) หลังอาหารเชิญท่านชมภาพสลักศิลวลีด์และโถนี ใต้ฐานน้ำนับพันอัน ซึ่งพระเจ้าอุทิตยวรมันที่ 2 ทรงมีพระบัญชาให้ช่างขอมสกัด ตามความเชื่อในศาสนา Hinดู ลักษณะศิลปะนี้ท่านจะได้ชมภาพสลัก Narayana บรรทมสินธุ พระพรหม ภาพธีนูรติของพระศิริ พระพรหม และพระวิษณุ ประทับอยู่ในปราสาทอยู่บนศิลาทรายใต้ท้องน้ำสักดิสิทธิ์อีกด้วย
14.30 น. นำท่านชม ปราสาทบันทายศรี “รัตนชาติแห่งศิลปะขอม” ปราสาทหินรายสีชมพูเนื้อละเอียด ภาพแกะสลักคมชัด อ่อนช้อยงาม และสมบูรณ์ที่สุด ไม่มีปราสาทขอมใดเทียบ ได้เวลาพอสมควรนำคณะเดินทางเข้าตัวเมืองเสียมราชู เข้าที่พัก
18.00 น. บริการอาหารเย็น ณ กัตตาหาร (2) หลังอาหารเชิญท่านพักผ่อนตามอัชยาศัย

วันที่สองของการเดินทาง นครชุม-นครวัด-ตាទรุหنم-บางกอก

06.30 น.	บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรม (3)
08.00 น.	นำคณะเข้าชม นครศรีฯ นำท่านเดินทางข้ามสะพานน้ำคราชผ่านเข้าสู่ประตูเมือง ซึ่งมีรูปสลักใบหน้าคนขนาดใหญ่อยู่เหนือหัวสะพานประดับด้วยหินอ่อน สวยงาม ชมปราสาทบายน ปราสาทที่มียอดประทักษิณ เต็มยอดเป็นพระพักตร์ของพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร รอบทึ่ง 4 ทิศ รวม 216 พักตร์ พระพักตร์แสดงความเมตตากรุณา เรียกว่า “รอยยิ้มแห่งบ้าน” จากนั้น นำท่านชมปราสาทที่อยู่รอบ ๆ ได้แก่ ปราสาทบាបวน, ปราสาทพิมานอากาศ, ลานช้าง, ลานพระเจ้าปีเรี้ยน
12.00 น.	บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารในตัวเมืองเสียมราฐ (4)
13.00 น.	เริ่มการนำชมปราสาทในช่วงบ่าย ได้รับเงาของต้นไม้ยักษ์ที่ ปราสาทพารหม สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เพื่อถวายแด่พระราชนารดา สัมผัสดความหลังของปราสาท ซึ่งถูกปกคลุมโดยล้อด้วยต้นไม้ใหญ่ยักษ์ ทั้งน่าเกรงขามและสวยงาม จากนั้นนำคณะเข้าเยี่ยมชมความยิ่งใหญ่อลังการของเมืองมรดกโลก 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก “นครวัด” สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสุริยวรมันที่ 2 ในศาสนา Hincau เพื่อบูชาพระ

เที่ยวศรีสะเกษในหนึ่งวัน

ปราสาทเข้าพระวิหาร – ผ้ามอีสาน – ปราสาทสระกำแพงใหญ่

07.30 น.	รับคณะที่สถานีรถไฟหรือสนามบิน
08.00 น.	เดินทางสู่ อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ
09.00 น.	นำชมปราสาทพินเก่าแก่อよุ่มนเทือกเขาพนมดงรัก “ปราสาทเจ้าพระวิหาร” เป็นศาสนสถานของขอม ซึ่งสร้างระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16-18 ปราสาทที่หันหน้าไปทางทิศเหนือและมีทางขึ้นอยู่ฝั่งประเทศไทย
13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวันที่ภัตตาคาร
14.00 น.	เดินทางต่อสู่จังหวัดศรีสะเกษ แวงศรีเมืองโสก เชิญเลือกซื้อพืชผักปลอดสารพิษระหว่างทางเพลินไปกับสินค้ากลางคงที่วางขายตามถูกราก ลิ้งศรีสะเกษผ่านชุมตึกบุนอำเภอพานิชย์ซึ่งกรมศิลปากรอนุรักษ์ จากนั้นนำไปนมัสการขอพรหลวงพ่อトイอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวศรีสะเกษ จากนั้นเดินทางต่อไปที่ อ.อุทุมพรฯ เพื่อชมปราสาทสระกำแพงใหญ่ แวงนมัสการหลวงปู่เครื่องเกจอาจารย์ของชาวอิสาน กลับจากปราสาทฯ แวงนมสวนสมเด็จศรีนครินทร์แห่งแรกในเขตการศึกษาที่ 11 ซึ่งมีต้นลำดวนขึ้นตามธรรมชาติมากกว่า 30,000 ต้น จากนั้นนำขึ้นปีงสินค้าที่รับเลือกของจังหวัดศรีสะเกษ นำส่งคณะเดินทางกลับโดยรถไฟ หรือ เครื่องบิน เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ประดูสู่เส้นทางสุริยรมัน.....มหัศจรรย์อารยธรรมขอม
ชมปราสาทสักกิกษม ปราสาทบันเตียมาร์ ปราสาทบันเตียพ ปราสาทเขาน้อยและเที่ยวละลูก
กรุงเทพฯ – ฉะเชิงเทรา – ปราจีนบุรี – สารแก้ว – กรุงเทพฯ
เดินทาง 3 วัน 2 คืน

วันแรกของการเดินทาง

- 07.30 น. ออกรถเดินทางจากกรุงเทพฯ สู่จังหวัดฉะเชิงเทรา

08.30 น. นมัสการหลวงพ่อพุทธโสธร ณ วัดโสธรวรารามวรวิหาร จากนั้นลงล่องเรือแม่น้ำบางปะกงชุมชนชาวติ่佬และสัมผัสร่วมชีวิตพื้นบ้านริมน้ำ

10.30 น. ออกรถเดินทางสู่จังหวัดสระแก้ว

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

14.30 น. ถึงกิ่งอำเภอโศกสูง จ.สระแก้ว ชมโบราณสถานปราสาทศึกกือกรม ซึ่งเป็นศาสนสถานศิลปะขอมแบบคลังและนาปวนตั้งอยู่ใกล้พรมแดนไทย-กัมพูชา จัดเป็นปราสาทหินที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออก

17.00 น. เดินทางเข้าที่พัก

18.00 น. สำรวจนิทรรศการกิ่งอำเภอโศกสูงและอำเภอรัษฎาและเทศบาลว่าต้องรับคณะกรรมการแสดงนาฏกรรมท้องถิ่นจากคณะนักเรียนในจังหวัดสระแก้ว

19.00 น. รับประทานอาหารค่ำ

20.30 น. เดินทางกลับที่พัก (ค้างคืนที่ 1)

วันที่สองของการเดินทาง

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า

07.00 น. ออกราชการท่องเที่ยวตามกำหนด

08.30 น. เดินทางถึงบริเวณจุดผ่อนปรนบึงตากวน จากนั้นเดินทางเข้าสู่จังหวัดบันเตียวเมียนเจย ประเทศกัมพูชา

10.00 น. ชมปราสาทบันเตียวมนาร์ สร้างในราชวงศ์ตวรรษที่ 18 เป็นศิลปะขอมแบบนayan ในสมัยพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 เป็นปราสาทหินที่พระเจ้าชัยธรรมันที่ 7 ทรงสร้างให้เป็นสุสานสำหรับเจ้าชายคริศรินทรกุਮาร โดยมีเรื่องราวภาพสลักกนูนตាที่กำแพงระเบียงตกบอกเรื่องราวพระราชประวัติของพระเจ้าชัยธรรมันที่ 7

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

- 13.30 น. ชมปราสาทบันเตียวทพ เป็นปราสาทหินขนาดใหญ่ สร้างในราชวงศ์ตัวร้ายที่ 18 เป็นศิลปะขอมแบบบายน
- 15.00 น. แหวนตามตลาดทมอพาก
- 16.00 น. เดินทางถึงจุดผ่อนปรนบึงตากวน จากนั้นเดินทางกลับที่พัก
- 19.00 น. รับประทานอาหารค่ำ จากนั้นพักผ่อนตามอัธยาศัย (ค้างคืนที่ 2)

วันที่สามของการเดินทาง

- 06.00 น. รับประทานอาหารเช้า
- 07.00 น. ออกรอเดินทางสู่อำเภอตากพระยาเพื่อชมคลังลูแคนยอนเมืองไทยประดิษฐ์มีสถาปัตยกรรมเสนาสนะธรรมชาติซึ่งเกิดจากน้ำที่กัดเซาะดินจนกลายเป็นรูปถักยันต์อันแปลกตาไม่เหมือนอย่างใดในโลก จัดเป็นหนึ่งใน Unseen in Thailand
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 น. ชมโบราณสถานปราสาทเขาน้อยสีชมพู ศาสนสถานศิลปะขอมโบราณสมัยแรก เป็นปราสาทขอมที่ตั้งอยู่บนเนินเขาติดชายแดนไทย-กัมพูชา จากทำเลที่ตั้งของปราสาทสามารถมองเห็นทัศนียภาพทางฝั่งประเทศกัมพูชา
- 19.30 น. เดินทางกลับถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิภาพร้อมความประทับใจ

การประเมินกลยุทธ์การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกจังหวัดชายแดนไทย-กัมพูชา

วิธีการประเมิน

การประเมินการใช้กลยุทธ์ของสถาบันส่งเสริมการท่องเที่ยวและธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจขายสินค้า และสินค้าที่ระลึก

ขั้นตอนการประเมิน

1. นำประเด็นนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมากำหนดประเด็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภาพรวมของตลาด
2. กำหนดประเด็นกลยุทธ์ทางการตลาดอันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ การกำหนดราคา การจัดทำหน่วยและเลือกสถานที่ขาย และการส่งเสริมการตลาด

สัมภาษณ์เจ้าลักษณะและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เป้าหมาย 80 ตัวอย่าง

แหล่งท่องเที่ยว	ที่พักแรม	ร้านอาหาร	สินค้าที่ระลึก	บริษัทนำเที่ยว	หน่วยงาน
สารแก้ว	5	5	5	5	3
บุรีรัมย์	5	5	5	5	3
สุรินทร์	5	5	5	5	3
ศรีสะเกษ	5	5	5	5	3
รวม	20	20	20	20	12

3. ผู้บริหารหรือผู้จัดการขององค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือ ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประเมินระดับการนำกลยุทธ์ไปใช้ที่ແเน່ງออกเป็น 5 ระดับคือ

ระดับการนำไปใช้มาก	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 5
ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างมาก	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 4
ระดับการนำไปใช้ปานกลาง	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 3
ระดับการนำไปใช้ค่อนข้างน้อย	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 2
ระดับการนำไปใช้น้อย	มีค่าน้ำหนัก	เท่ากับ 1